

Socialtilsyn Nords Årsrapport 2017

Kvaliteten i plejefamilier og sociale tilbud på det specialiserede socialområde

Forord

I 2017 aflagde Socialtilsyn Nord mere end 2.100 tilsynsbesøg hos plejefamilier og sociale tilbud spredt over 11 jyske kommuner og to regioner. Det har været et spændende år, hvor vi har talt med en masse borgere, børn, plejefamilier, og medarbejdere på tilbuddene. Vi har desuden godkendt 102 nye plejefamilier og 16 nye tilbud.

Hvert år vælger socialtilsynet ét eller flere fokusområder, som vi i forbindelse med vores tilsyn og årsrapport, vil være med til at sætte særlig fokus på. I 2017 var fokusområdet "forebyggelse af overgreb", hvor tilsynskonsulenter i forbindelse med tilsynsbesøgene udfyldte et undersøgelseskema med deres vurdering af plejefamiliernes og tilbuddenes indsats for at forebygge overgreb. Formålet var først og fremmest at fremme en dialog, hvor det igangsatte både tanker og initiativer hos plejefamilierne og tilbuddene. Dernæst gav det os mulighed for at danne os et helhedsbillede af den generelle kvalitet inden for forebyggelse af overgreb. Resultatet af undersøgelsen kan læses i kapitlet "Fokusområdet 2017".

Foruden vores fokusområde, afsluttede Socialtilsyn Nord i 2017 regodkendelsesopgaven af alle alkoholbehandlingstilbud, som i forbindelse med en lovændring i det foregående år blev omfattet af socialtilsyn. Resultatet af regodkendelsen samt Socialtilsyn Nord's vurdering af den generelle kvalitet på området kan læses om i kapitlet "Den generelle kvalitet".

Vi vil gerne takke alle plejefamilierne, tilbuddene samt alle børn og voksne, som har taget godt imod os, vist os rundt og har talt med os om deres hverdag. Tilsynets kerneopgave er at sikre, at de udsatte børn, unge og voksne får den hjælp, som de har brug for.

Sigrød Fleckner
Tilsynschef i Socialtilsyn Nord

Indholdsfortegnelse

Indledning og resume	3
Socialtilsynets opgave	7
Kvaliteten hos tilbud og plejefamilier	9
Introduktion og metode.....	9
Voksntilbud	10
Børne- og ungetilbud	14
Blandet tilbud til både børn, unge og voksne.....	17
Plejefamilier	21
Alkoholbehand-lingstilbud	26
Fokus 2017: forebyggelse af overgreb.....	36
Aktiviteter.....	44
Socialtilsyn Nords økonomi	45
Bilag	48
Bilag 1 – Opgaveportefølje	49
Bilag 2 - Antal besøg og tilsyn	49
Bilag 3 - Nygodkendelser, vilkår og sagsbehandlingstider	50
Bilag 4 – Sanktioner	51
Bilag 5 – Tilbagekaldte godkendelser	52
Bilag 6 - Henvendelser om bekymrende forhold	53
Bilag 7 – Tilbud og plejefamilier som er omfattet af socialtilsyn jf. lov om socialtilsyn.....	54
Bilag 8 – Undersøgelseskemaer benyttet til fokusområdet 2017.....	55

Indledning og resume

Formål

Hvert år udgiver socialtilsynet sin årsrapport. Formålet er at give et indblik i kvalitetsniveauet hos tilbuddene og plejefamilierne, samt afrapportere oplysninger om socialtilsynets virke og økonomi. Årsrapporten bliver sendt til kommunerne, så den kan indgå i drøftelserne om den rammeaftale på det sociale område, som årligt indgås mellem kommunalbestyrelserne i kommunerne og regionsrådet. Socialtilsyn Nord fremlægger også resultaterne fra årsrapporten på stormøder med tilbuddene og plejefamilierne, samt de årlige individuelle bilaterale møder med kommunerne og regionerne omfattet af Socialtilsyn Nord's tilsynsområde.

Årsrapporten indhold

Årsrapporten indeholder data om socialtilsynets virke i årets løb, samt socialtilsynets generelle overvejelser om den faglige og organisatoriske kvalitet hos tilbuddene og plejefamilier i 2017. De fem socialtilsyn samarbejder om at sikre sammenlignelige data i årsrapporterne, og har foruden ens dataopgørelse, valgt at årsrapporterne 2017 alle skal indeholde socialtilsynets overvejelser om kvalitet på alkoholbehandlingstilbud.

Foruden tilsyn med den generelle kvalitet, udvælger Socialtilsyn Nord hvert år ét eller flere fokusområder, som vi dedikerer tid til på samtlige tilsynsbesøg samt afdækker i årsrapporten. I 2017 var det "forebyggelse af overgreb", hvor Socialtilsyn Nord gennemførte en kvalitetsundersøgelse i forbindelse med tilsynsbesøgene.

Afslutningsvis i årsrapporten inkluderer vi årets produktionsdata, det vil sige antallet af tilsynsbesøg, godkendelser, sagsbehandlingstider, sanktioner, og antallet af henvendelser om bekymrende oplysninger (whistleblows).

" Vi skal jo være med til at udvikle kvaliteten, så det handler ikke kun om at påpege kvalitetsmangler, men også dér hvor de gør det rigtig godt"

• • •

Medarbejder i
Socialtilsyn Nord, om
formålet med sit arbejde

Resumé

Socialtilsyn Nord's årsrapport indeholder socialtilsynets generelle overvejelser om den faglige og organisatoriske kvalitet hos tilbuddene og plejefamilier i 2017. Vi har baseret indholdet på interviews med tilsynskonsulenter, uddrag fra tilsynsrapporterne, analyser af ansøgninger om væsentlige ændringer, samt data om plejefamiliernes og tilbuddenes drift såvel som kvalitetsbedømmelser.

Aktiviteter og driftsdata

I 2017 aflagde Socialtilsyn Nord 2.120 besøg fordelt på 84% anmeldte og 16% uanmeldte. Den samlede tilsynsopgave i 2017 lød på 333 tilbud og 1.241 plejefamilier, hvor 166 ophørte eller fik tilbagekaldt deres godkendelse i løbet af året. Det skyldes primært naturlig afgang, eksempelvis på baggrund tilbudssammenlægninger, skilsmisse hos plejefamilier og plejeforældres alder. Derudover er en del af godkendelser blandt plejefamilier ophørt, fordi de ikke har haft børn anbragt i 3 år¹. Socialtilsyn Nord godkendte ligeledes 102 nye plejefamilier og 16 nye tilbud, hvor sagsbehandlingstiden var 17 uger for et socialt tilbud og 12 uger for en plejefamilie. Det er en betydelig reduktion i sagsbehandlingstiden i forhold til 2016. Antallet af påbud faldt i 2017 sammenlignet med de to foregående år, ligeledes antallet af skærpede tilsyn. I forhold til henvendelser om bekymrende forhold, såkaldte "whistleblows", modtog Socialtilsyn Nord 273 henvendelser, hvilket er på samme niveau som i 2016.

Kvaliteten i tilbuddene og plejefamilierne

Socialtilsyn Nord vurderer, at den generelle kvalitet på voksenområdet er god, og at der generelt drages omsorg om borgerne og leveres den fornødne hjælp inden for de valgte tilgange og metoder. Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale i forhold til at sikre, at der sammen med borgerne bliver opstillet konkrete mål for deres uddannelse eller beskæftigelse. Temaet "uddannelse og beskæftigelse" er det tema fra kvalitetsmodellen med rum for størst udvikling på voksenområdet. Ligeledes anbefaler Socialtilsyn Nord, at tilbuddene undersøger, om de får fulgt tilstrækkelig op på magtanvendelsesepisoder i forhold til intern læring og rettidig indberetning. For private fonde ser Socialtilsyn Nord et udviklingspotentiale i relation til, at disse i højere grad sikrer en aktiv og kompetent bestyrelse, i relation til overholdelse af vedtægterne samt lov om socialtilsyn²

På børnetilbudsområdet vurderer Socialtilsyn Nord, at kvaliteten generelt er høj. Tilbuddene har fokus på forhold, som har betydning for børnenes fysiske og mentale sundhed, at børnene får den nødvendige støtte, og har adgang til sundhedsydelse. Ligeledes oplever Socialtilsyn Nord, at tilbuddene gør en stor indsats for at sikre gode og hjemlige fysiske rammer, og at børnene får

¹ Jævnfør lov om socialtilsyn § 8, stk. 5, bortfalder godkendelsen for plejefamilier hvis godkendelsen ikke har været i brug i 3 år.

² Jævnfør lov om socialtilsyn § 13, skal socialtilsynet påse, at vedtægten overholder kravene til indhold som er oplyst i § 13.

udviklet deres sociale og uddannelsesmæssige kompetencer. Socialtilsynet ser et udviklingspotentiale i forhold til, at nogle tilbud med fordel kan evaluere på deres registreringspraksis og læring af magtanvendelser. Ligeledes har enkelte af tilbuddene en høj personalegennemstrømning. Det er vigtigt, at børnene ikke oplever at blive mødt af for mange forskellige og udskiftende medarbejdere.

Tilbud til både børn, unge og voksne leverer generelt en høj kvalitet. Ligesom med voksen-tilbuddene, vurderer Socialtilsyn Nord, at tilbuddenes udviklingspotentiale særligt forholder sig til at understøtte borgerens deltagelse i uddannelse eller beskæftigelse. Selv med målgrupper, hvor de unge eller voksne har så store aktuelle udfordringer, at stabilt fremmøde er svært at opnå, er det vigtigt, at tilbuddet forsat arbejder målrettet med det. Socialtilsyn Nord observerer, at selv om der er enkelte tilbud, som har udviklet sig, er der på gennemsnitlig plan ikke sket synlig udvikling indenfor temaet "uddannelse og beskæftigelse" siden forrige år.

Socialtilsyn Nord vurderer, at kvaliteten hos plejefamilier generelt er god. I forhold til de syv temaer fra kvalitetsmodellen, fremgår det, at plejefamilierne understøtter plejebørnenes udvikling, sikrer en god trivsel, og yder dagligt omsorg og hjælp. Tilsynskonsulenterne fortæller, at de i stigende grad i 2017 har oplevet, at plejefamilierne kender de relevante udviklingsmål fra barnets handleplan, og at flere plejefamilier sikrer barnets privatliv ved at give dem et selvstændigt værelse. Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale hos nogle af plejefamilierne, som med fordel kan sikre sig et grundigere kendskab til barnets handleplansmål som formuleret i barnets handleplan. Ligeledes kan plejefamilierne med fordel evaluere på, om de i tilstrækkelig grad opsøger ny viden og deltager i kurser i forhold til kontinuerligt at udvikle nødvendige kompetencer i forhold til plejeopgaven.

Alkoholbehandlingsområdet blev omfattet af socialtilsynet i 2016. Med udgangen af 2017, havde Socialtilsyn Nord gennemført en omfattende godkendelsesproces af i alt 17 tilbud, hvoraf 12 blev godkendt, tre blev ikke, og to ophørte af egen drift. Det er Socialtilsyn Nord's vurdering, at tilbuddene generelt har en god kvalitet. Socialtilsynet observerer på tilsynsbesøg et positivt samspil mellem medarbejdere og borgere, at tilbuddets metoder bliver brugt i praksis, og interviewede borgere fortæller, at de oplever at få nogle brugbare redskaber i forhold til at holde sig ude af misbrug og klare hverdagen. Socialtilsynet oplever medarbejdernes tilgang til målgruppen som professionel, kombineret med anerkendelse og nærvær, hvor der arbejdes med individuelle behandlingsforløb. Det er dog ikke alle tilbud, som udarbejder konkrete delmål sammen med borgeren eller dokumenterer disse, både i forhold til uddannelse, beskæftigelse, borgerens sociale kompetencer, og tilknytning til netværk. Socialtilsyn Nord ser derfor et udviklingspotentiale inden for særligt resultatdokumentation, hvor tilbuddene med fordel kan blive bedre til at dokumentere behandlingen samt udarbejde individuelle behandlingsplaner og delmål i samarbejde med borgerne.

Fokusområdet 2017: "forebyggelse af overgreb"

I 2017 udfyldte tilsynskonsulenterne hos Socialtilsyn Nord et undersøgelseskema i forbindelse med deres tilsynsbesøg hos de enkelte tilbud og plejefamilier. Skemaet forholdte sig til tilbuddene/plejefamiliernes erfaring, forebyggelse af overgreb, håndtering, opfølgning, - og særligt for tilbuddene – skriftliggørelse af deres forebyggelsesplan. Formålet med undersøgelsen var at fremme en dialog om overgreb, hvor vi sikrede, at der blev spurgt ind til det ved alle tilsynsbesøg, og dermed var med til at igangsætte initiativer hos tilbuddene og plejefamilierne.

Tilsynskonsulenterne vurderer, at plejefamilier generelt gør et stort stykke arbejde for at tilegne sig viden om emnet og italesætter det med henblik på at forebygge overgreb. Ligeledes på tilbudsområdet, vurderer Socialtilsyn Nord, at de fleste tilbud yder en tilstrækkelig indsats i forhold til forebyggelse, håndtering og opfølgning efter overgreb af en fysisk eller psykisk karakter. For både tilbuddene og plejefamilierne viste undersøgelse, at der generelt er mindre fokus på de seksuelle overgreb, end der er på psykiske og fysiske overgreb.

På baggrund af undersøgelsen ser Socialtilsyn Nord et udviklingspotentiale i forhold til arbejdet med at forebygge, håndtere og følge op på seksuelle overgreb både på tilbuds- og plejefamilieområdet. På tilbudsområdet ser Socialtilsyn Nord også et udviklingspotentiale i forhold til at tage hånd om borgere og medarbejdere, som ikke har været direkte involveret, men har været vidne om, at det har fundet sted. Endeligt ses et udviklingspotentiale på tilbudsområdet i forhold til at arbejde målrettet med skriftliggørelse og implementering af forebyggelses- og beredskabsplaner.

Socialtilsynets opgave

Det er socialtilsynets kerneopgave at godkende nye tilbud og plejefamilier samt føre tilsyn med, om den generelle kvalitet er god nok.

Hvem fører socialtilsynet tilsyn med?

Der er fem socialtilsyn i Danmark. Socialtilsyn Nord fører tilsynet med tilbud og plejefamilier i ti nordjyske kommuner samt Silkeborg Kommune, Region Nordjylland og Region Midtjylland.

Det er, i lov om socialtilsyn, beskrevet hvilke specialiserede tilbud og plejefamilier, som er omfattet. Det drejer sig om:³

- Plejefamilier
- Botilbud til borgere med handicap og/eller psykiske lidelser
- Døgntilbud til børn og unge
- Krisecentre
- Forsorgshjem
- Stofmisbrugsbehandlingstilbud
- Alkoholmisbrugsbehandlingstilbud
- Botilbudslignende tilbud i form af hjælp og støtte efter lov om social service §§ 83-87, 97, 98.

Ny lovgivning og områder omfattet af socialtilsyn

Pr. 1. januar 2017 trådte lov om voksenansvar i kraft samtidig med forskellige ændringer til lov om socialtilsyn. Lov om voksenansvar erstatter den tidligere bekendtgørelse om magtanvendelse overfor børn og unge anbragt uden for hjemmet. Formålet med loven, er at sikre anbragte børns rettigheder, hvor loven tydeliggør tilbuddenes afgrænsede muligheder for at anvende fysisk magt og indskrænke

"Det handler om at sikre, at borgerne og de anbragte børn har det godt og får den hjælp de har brug for."

•••

Afdelingsleder i
Socialtilsyn Nord.

³ Se en detaljeret liste i bilag 7.

barnets selvbestemmelsesret. Socialtilsyn Nord tilbød i 2017 kurser for både tilbud og plejefamilier i lov om voksenansvar.

I forhold til lov om socialtilsyn blev kvalitetsmodellen, som socialtilsynene fører tilsyn ud fra, ændret. På plejefamilieområdet udgik indikatorerne 2.b, 2.c og 7.a, og på tilbudsområdet udgik indikatorerne 1.c, 2.d, 2.c og 7.b. For begge områder gælder det, at økonomitilsynet blev forenklet og temaet "Sundhed og trivsel" blev introduceret til kvalitetsmodellen. Afgørelser om ophør fik som udgangspunkt opsættende virkning, og det blev muligt at ophæve sin anonymitet, når man henvender sig til socialtilsynene med bekymrende oplysninger.

Socialtilsynene fik pr. 1. januar 2017 også udvidet tilsynet med botilbudslignende boformer, så tilsynet også kom til at inkludere tilbud med lejeforhold efter den almen lejelov. Det er en tilbuds konstruktion, som ligner botilbud efter servicelovens § 107 eller § 108, men som er etableret efter anden lovgivning, hvor borgerne har lejeforhold efter den almindelig lejelov, og samtidig modtager støtte efter § 85 i serviceloven. Det er ofte personer, som modtager støtte på grund af betydelig nedsat funktionsevne eller særlige sociale problemer, og bor i etablerede bofællesskabslignende forhold, hvor der er tilknyttet uddannet personale.

Kvalitet inden for otte områder

For at sikre et professionelt og ensartet tilsyn i hele landet, godkender og fører socialtilsynene tilsyn efter et fælles sæt lovbestemte kvalitetskriterier opdelt i otte temaer:⁴

1. Uddannelse og beskæftigelse
2. Selvstændighed og relationer
3. Målgrupper, metoder og resultater (for tilbud) /
Familiestruktur og familiedynamik (for plejefamilier)
4. Sundhed og trivsel
5. Organisation og ledelse
6. Kompetencer
7. Fysiske rammer
8. Økonomi

Den samlede opgaveportefølje i 2017

Opgjort den 31. december 2017 er der 304 tilbud og 1.040 plejefamilier i Socialtilsyn Nordts tilsynsområde. Et mere sigende overblik over den samlede tilsynsopgave i et givent år inkluderer imidlertid alle tilbud og plejefamilier, som i løbet af året var omfattet af tilsynet, inklusiv dem som af den ene eller andre grund ophørte i løbet af året. Opgjort på den måde førte Socialtilsyn Nord i løbet af 2017 tilsyn med i alt **333 tilbud og 1.243 plejefamilier**.⁵

⁴ Kvalitetsmodellen for plejefamilier og for tilbud forefindes i sin helhed på Socialstyrelsens hjemmeside.

⁵ Se bilag 1 for en detaljeret oversigt

Kvaliteten hos tilbud og plejefamilier

Socialtilsyn Nord's generelle overvejelser om kvaliteten af den faglige og organisatoriske udvikling i 2017.

Introduktion og metode

Kapitlet indeholder en vurdering af den generelle kvalitet samt de udviklingstendenser, som Socialtilsyn Nord har observeret i 2017 i henholdsvis:

1. Tilbud til voksne
2. Tilbud til børn og unge
3. Tilbud til både børn, unge og voksne
4. Plejefamilier
5. Alkoholbehandlingstilbud

Opdelingen skyldes, at tilbuddets lovmæssige handlemuligheder og tilsynskriterier de er underlagt, kan variere ud fra, om de er godkendt til børn eller voksne⁶.

Vurderingen i indeværende kapitel er baseret på følgende kvalitative og kvantitative kilder:

- Data om opgaveporteføljen, nygodkendelser, ophørte tilbud, sanktioner, påbud mv., som også forefindes bagerst i årsrapporten som bilag.
- Gennemsnitlige bedømmelse af indikatorer fra kvalitetsmodellen.
- Interviews med tilsynskonsulenter

⁶ Forskelle i kvalitetsvurderingsgrundlaget fremgår af kvalitetsmodellen, som er et bilag til lov om socialtilsyn.

"Vi har heldigvis en masse gode opholdssteder for børn og unge, som er i stand til at give den nødvendige hjælp og omsorg"

•••

"De løfter en ikke altid nem opgave, og jeg synes faktisk, at de gør det rigtig godt"

•••

Tilsynskonsulent
i Socialtilsyn Nord

- Tilbuddene/plejefamiliernes ansøgninger om væsentlige ændringer af deres eksisterende godkendelsesramme

De kvantitative data er med til at identificere udviklingstendenser, hvor vi efterfølgende har valgt at undersøge enkelte områder yderligere. Med eksempelvis indikatorbedømmelserne fra tilsynene, synliggør det eventuelle kvalitetsforskelle år fra år. For at se på hvordan området udvikler sig og hvilke behov, tilbuddene og plejefamilier selv har for udvikling, har vi undersøgt antallet af og baggrunde for, når de søger om ændring af deres godkendelse. Afslutningsvis i hvert afsnit fremgår Socialtilsyn Nord's anbefalinger for yderligere kvalitetsudvikling på området.

Voksentilbud

Under kategorien "voksentilbud" indgår de tilbud, som er godkendt til aldersgruppen 18 år eller derover. Voksentilbud repræsenterer den største tilbudsgruppe i Nordjylland. Det dækker over mange forskellige tilbudstyper såsom krisecentre, herberg, alkohol- og stofmisbrugsbehandlingsstilbud, tilbud til handicappede og/eller psykiske syge. De fleste af tilbuddene er godkendt efter almenboligloven, hvor der ydes støtte efter §85 i serviceloven.

I 2017 førte Socialtilsyn Nord tilsyn med 210 tilbud på voksenområdet, hvoraf 10 ophørte i løbet af året, et voksentilbud fik tilbagekaldt sin godkendelse, og to nye blev godkendt. Derudover blev der udstedt 11 påbud, og et tilbud blev underlagt skærpet tilsyn. I forhold til 2016, er der på voksenområdet udstedt færre påbud i 2017⁷. De påbud som blev udstedt på voksenområdet i 2017 handler blandt andet om at sikre borgernes samtykke, ret til privatliv og selvbestemmelsesret.

⁷ Se bilag 4 om sanktioner for opgørelser fra 2015 – 2017.

Nedenstående to tabeller forholder sig til de gennemsnitlige bedømmelser i de syv temaer i kvalitetsmodellen, samt udvalgte indikatorer, som har haft størst udvikling i 2017 eller som er relevant at fremhæve.

Tabel 1. Gennemsnitlige indikatorbedømmelser fordelt på temaerne i kvalitetsmodellen for voksenområdet, på en skala fra 1 til 5.

År	Temaer fra kvalitetsmodellen						
	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgrupper, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Organisation og ledelse	Kompetencer	Fysiske rammer
2017	3,8	4,4	4,5	4,6	4,2	4,7	4,6
2016	3,7	4,3	4,3	4,3	4,1	4,6	4,5
Forskel	+0,1	+0,1	+0,2	+0,3	+0,1	+0,1	+0,1

Tabel 2. Bedømmelse af hvorvidt tilbuddet har opfyldt indikator 1.a, 3.d, 6.b og 8.c i 2016-2017, på en skala fra 1 til 5.

År	Indikator 1.b <i>Borgerne er i undervisningstilbud, uddannelse, beskæftigelse, beskyttet beskæftigelse, eller dagtilbud i form af aktivitets- og samværstilbud</i>	Indikator 3.d <i>Tilbuddet samarbejder aktivt med relevante eksterne aktører for at understøtte at målene for borgerne opnås.</i>	Indikator 6.b <i>Tilbuddet kan håndtere eventuelle magtanvendelser ved at dokumentere og følge op på disse med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen.</i>	Indikator 8.c <i>Tilbuddet har en kompetent og aktiv bestyrelse</i>
2017	3,8	4,9	4,5	3,1
2016	3,8	4,6	2,6	2,5
Forskel	0	+0,3	+1,9	+0,7

Tabel 1 viser kvalitetsbedømmelser fra 2016- og 2017-tilsynene, fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen. Som det fremgår, har der i 2017 været et mindre opsving i forhold til 2016 på samtlige temaer i kvalitetsmodellen, dog er tema 1 vedrørende uddannelse og beskæftigelse, stadigvæk lavere end de øvrige.

Tabel 2 viser udvalgte indikatorer, hvor der er sket en markant bedømmelsesændring enten som følge af en kvalitetsudvikling eller ændret registreringspraksis. Derudover er medtaget indikatorbedømmelser som Socialtilsyn Nord på baggrund af datatræk har fundet relevant at medtage.

- **Indikator 8.c** er steget fra 2.5 til 3.1 i gennemsnitlig bedømmelse, og omhandler private tilbudsbestyrelses aktivitet og kompetencer. Private tilbud, stiftet som en fond, udgør en mindre andel af Socialtilsyn Nord's samlet tilbudsportefølje. Selv om der er sket en stigning, er en gennemsnitlig bedømmelse på 3.1 stadig relativt lavt.

- **Indikator 3.d** er steget fra 4,6 til 4,9 mellem 2016 og 2017 og vedrører tilbuddenes samarbejde med eksterne aktører, med det formål at understøtte borgerens udviklingsmål.
- **Indikator 1.b** ligger forsat på et gennemsnitlig 3,8 og omhandler borgernes deltagelse i beskæftigelsesrettede aktiviteter såsom uddannelse, beskæftigelse eller et aktivitetstilbud.
- **Indikator 6.b** er dén indikator, som har rykket sig mest, fra 2,6 til 4,5 og vedrører magtanvendelser. Stigningen i bedømmelsen skyldes dog ikke udelukkende en kvalitetsudvikling, men er også udtryk for, at ordlyden af indikator 6.b ændrede sig i forbindelse med midtvejsevalueringen af tilsynsreformen i 2016. Tilbud uden magtanvendelser blev før ændringen bedømt lavt, hvis de ikke kunne opfylde indikatorens ordlyd, som handlede om hvorvidt de havde dokumenterede magtanvendelser at følge op på. Den ændrede ordlyd betød, at tilbud, selv om de ikke havde haft magtanvendelser at følge op på, godt kunne score højt, hvis de dokumenterede de havde beredskabet til at følge op, hvis de fik magtanvendelser. Selv om mange tilbud er gode til at indberette og sikre intern læring af magtanvendelserne, så modtager Socialtilsyn Nord stadig nogle indberetninger meget sent – flere måneder efter det er fundet sted.

For at identificere relevante organisatoriske og faglige udviklingstendenser på voksenområdet i 2017, har Socialtilsynet desuden valgt at belyse antallet af - og baggrunde for – ændringer og dispensationer af eksisterende godkendelser. Tilbuddene er godkendt til en afgrænset målgruppe og til at yde en konkret behandlingsindsats. Hvis de ønsker at udvide eller indskrænke deres godkendelsesramme, skal de ansøge socialtilsynet om det. Socialtilsyn Nord har i 2017 i 42 tilfælde vurderet om godkendelsesrammen på et voksentilbud skulle permanent ændres eller der skulle gives dispensation i en begrænset periode. I langt de fleste tilfælde har det været på baggrund af tilbuddets eget ønske, hvor Socialtilsyn Nord har imødekommet ændringsønsket, helt eller delvist efter en dialogproces, hvor ændringsønsket blev konkretiseret. I 2017 handlede størstedelen af ændringerne om:

- udvidelse af målgruppegodkendelsen, så den passer til borgere, der allerede bor der, og som har udviklet et øget støttebehov.
- udvidelse af målgruppegodkendelsen, så tilbuddet kan modtage nye borgere med et støttebehov uden for den nuværende godkendelse.

Socialtilsyn Nord oplever på baggrund af ovenstående kilder vedrørende ansøgninger om væsentlige ændringer, at tilbuddene har en høj grad af fokus på, hvilke målgrupper de skal arbejde med, og hvordan de bedst understøtter borgernes behov, i takt med at selvsamme behov udvikler sig. Ligeledes oplever Socialtilsynet Nord, at tilbuddene er bevidste om at kommunernes behov også ændrer sig, og tilbuddene ansøger derfor blandt andet om fleksible pladser, eller ønsker at udvide enkelte pladser til at akkommodere bestemte borgere.

Eksempler på godkendelsesændringer på voksenområdet:

Nye fysiske rammer

Der er søgt om godkendelse af tre pavilloner med boliger til borgere, som er visiteret efter §§ 107 og 108 i serviceloven. Det drejer sig om udvidelse af de fysiske rammer, som i højere grad vil understøtte borgernes udvikling og støttebehov. Socialtilsyn Nord har efter tilsynsbesøg imødekommet ansøgningen.

Ændringer af pladssammensætning og fysiske rammer

Tilbuddet er godkendt til 41 pladser under servicelovens §108 og yderligere fem pladser under §107, i alt 46 pladser. Idet de fysiske rammer ikke tilstrækkelig understøtter borgernes behov, ønsker tilbuddet at få godkendt nye fysiske rammer, nedsat godkendelsen til 40 pladser, og at gøre pladserne fleksible, så de kan benyttes til både §107 og §108. Ansøgningen imødekommet med vilkår om, at de nye bygninger skal godkendes, når de står færdig, dog senest et år efter ansøgningen er imødekommet.

På baggrund af data om tilbuddene, ansøgninger om væsentlige ændringer, indikatorbedømmelser og tilsynskonsulenternes vurderinger er det Socialtilsyn Nord's vurdering, at kvaliteten på voksentilbud generelt er god, og at der drages omsorg om borgerne og leveres den fornødne hjælp inden for de valgte tilgange og metoder.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale hos voksentilbuddene indenfor nedenstående områder:

- Tilbuddene kan med fordel sikre, at der sammen med borgeren bliver opstillet konkrete mål for, hvordan tilbuddet understøtter borgernes uddannelse eller beskæftigelse. Ligeledes kan tilbuddet med fordel følge op på disse mål i forhold til borgerens deltagelse i eksempelvis uddannelse, beskyttet beskæftigelse, eller dagtilbud i form af aktivitets- og samværstilbud. Socialtilsyn Nord anerkender, at det for visse tilbud med særlige målgrupper kun i begrænset omfang er muligt at opsætte mål, der understøtter uddannelse og beskæftigelse. Det påhviler dog fortsat tilbuddene at arbejde målrettet med dette og afdække behov og muligheder.
- Private tilbud stiftet som en fond kan med fordel i højere grad sikre en aktiv og kompetent bestyrelse, som er sammensat ud fra kravene i fondens vedtægt, samt at vedtægterne overholder lov om socialtilsyn.

- Tilbud kan med fordel udvikle på egen praksis, i forhold til at sikre intern læring og opfølgning på magtanvendelsesepisoder. Ligeledes kan de undersøge, om deres indberetningspraksis er tilstrækkelig, både i forhold til rettidig indberetning til socialtilsynet, og korrekt udfyldning af indberetningsskemaet.
- Tilbud kan med fordel have fokus på at sikre den pædagogiske praksis ikke ubevidst indskrænker borgerens ret til selvbestemmelse og privatliv. En del påbud relaterer sig til dette.

Børne- og ungetilbud

Under kategorien "børne- og ungetilbud" indgår de tilbud, som er godkendt til aldersgruppen 0-18 år (med efterværn til 23. år), og repræsenterer både sikrede institutioner, åbne døgntilbud og private opholdssteder. De fleste af tilbuddene er godkendt som et privat opholdssted, mens cirka en fjerdedel er kommunale og regionale døgninstitutioner.

I 2017 førte Socialtilsyn Nord tilsyn med 61 tilbud på børnetilbudsområdet, hvoraf 11 ophørte i løbet af året og to nye blev godkendt. Der blev ikke tilbagekaldt nogen godkendelser hos børne- og ungetilbud, ligesom der heller ikke blev udstedt nogen påbud eller skærpet tilsyn.

Nedenstående to tabeller forholder sig til de gennemsnitlige bedømmelser i de syv temaer i kvalitetsmodellen, samt udvalgte indikatorer, som har haft størst udvikling i 2017 eller som er relevant at fremhæve.

Tabel 3. Gennemsnitlige indikatorbedømmelser fordelt på temaerne i kvalitetsmodellen for børnetilbudsområdet, på en skala fra 1 til 5.

År	Temaer fra kvalitetsmodellen						
	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgrupper, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Organisation og ledelse	Kompetencer	Fysiske rammer
2017	4,3	4,4	4,6	4,6	4,4	4,6	4,7
2016	4,5	4,5	4,5	4,5	4,2	4,7	4,7
Forskel	+0,1	-0,1	-0,1	+0,1	+0,2	-0,1	0

Tabel 4. Bedømmelse af hvorvidt tilbuddet har opfyldt indikator 5.a, 5.b, 6.b, 8.c og 9.b i 2016-2017, på en skala fra 1 til 5.

År	Indikator 5.b <i>Borgeren har med støtte fra tilbuddet adgang til relevante sundhedsydelse</i>	Indikator 5.a <i>Borgerne trives i tilbuddet</i>	Indikator 6.b <i>Tilbuddet kan håndtere eventuelle magtanvendelser ved at dokumentere og følge op på disse med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen.</i>	Indikator 8.c <i>Tilbuddet har en kompetent og aktiv bestyrelse</i>	Indikator 9.b <i>Personalegennemstrømningen på tilbuddet er ikke på højere niveau end sammenlignelige arbejdspladser</i>
2017	4,9	4,6	4,5	4,3	4,1
2016	4,9	4,6	3,3	3,7	4,1
Forskel	0	0	+1,2	+0,6	0

Tabel 3 viser kvalitetsbedømmelser fra 2016- og 2017-tilsynene, fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen. Som det fremgår, har de gennemsnitlige kvalitetsbedømmelser på temaniveau ikke rykket markant på sig. Det er generelt nogle fine bedømmelser, hvor flere af temaerne bedømmes i den helt høje ende af skalaen.

Tabel 4 viser udvalgte indikatorer, hvor der er sket enten en markant bedømmelsesændring enten som følge af en kvalitetsudvikling eller ændret registreringspraksis. Derudover er medtaget indikatorbedømmelser som Socialtilsyn Nord på baggrund af datatræk har fundet relevant at medtage.

- **Indikator 5.a** vedrørende trivsel og **indikator 5.b** vedrørende adgang til sundhedsydelse er bedømt til i meget høj grad at være opfyldt. Det er en flot bedømmelse, især når man tænker på, at den beror på næsten 90 tilsynsrapporter fra 2017.
- Ligesom med voksenområdet, er der sket en markant stigning i bedømmelsen af **indikator 6.b**, der handler om magtanvendelser. Som på voksenområdet, skyldes stigningen også den ændring af indikatorordlyden, der skete i forbindelse med midtvejsevalueringen i 2016.
- **Indikator 8.c** vedrørende om tilbuddene har en aktiv og kompetent bestyrelse handler om de relativt få tilbud, som er stiftet som private fonde. På dette område er der sket en mærkbar kvalitetsudvikling siden 2016.
- **Indikator 9.b** handler om personalegennemstrømning og er med til at belyse, om børn og unge, som er anbragt, har en kontinuerlig kontakt til de samme medarbejdere på tilbuddene. Indikatoren er både i 2016 og 2017 bedømt til 4,1 ud af 5.

Socialtilsyn Nord har i 2017 i 21 tilfælde vurderet om godkendelsesrammen på et børn- og ungetilbud skulle ændres eller der skulle gives dispensation i en begrænset periode. I 2017 handlede størstedelen af ændringerne om:

- Dispensation i forhold til en konkret borger, eller overbelægning af antal pladser
- Udvidelse af målgruppegodkendelsen, så tilbuddet kan modtage nye borgere med støttebehov uden for den nuværende godkendelse.
- Godkendelse af nye fysiske rammer

Socialtilsyn Nord oplever på baggrund af ovenstående kilder vedrørende ansøgninger om væsentlige ændringer, at tilbuddene fokuserer på tilpasning af både godkendelsesrammen såvel som de fysiske rammer, for at tilgodese borgernes behov og efterspørgsel fra kommunerne. Behovet for ændringerne opstår ofte på baggrund af, at tilbuddene har en konkret henvendelse fra anbringende kommuner. Socialtilsyn Nord oplever generelt, at tilbuddene er bevidste om, at det kræver socialtilsynets godkendelse, førend de etablerer nye pladser eller nye fysiske rammer.

Eksempler på godkendelsesændringer på børneområdet:

Udvide fysiske rammer så det tilgodeser borgerne behov

En af de unge, der aktuelt bor på tilbuddet, er så dårlig fungerende, at han ikke kan bo sammen med andre. Det hæmmer både hans egen og de øvrige unges udvikling og trivsel. Tilbuddet ønsker at blive godkendt til en afdeling mere i et andet hus til den konkrete unge. De har aktuelt stor efterspørgsel på den pladstype, som vil blive frigivet i den eksisterende afdeling, når den konkrete unge flytter ind i den nye afdeling, og har pt. en ung, der står og venter på at kunne flytte ind. Socialtilsyn Nord har besøgt den nye afdeling og imødekommet ansøgningen.

Reducere målgruppen men opnormere pladsantal

Målgruppen er børn og unge med ADHD, omsorgssvigtede, børn og unge, der har været udsat for krænkende eller seksuelle overgreb, og har tilknytningsforstyrrelser. Fælles for de unge er, at deres udvikling, følelsesmæssigt, intellektuelt og socialt ikke svarer til deres fysiske alder. Tilbuddet ønsker at opnormere med to pladser men samtidig nedsætte aldersgruppen så de bliver mere specialiseret. Socialtilsyn Nord vurderer, at de fysiske rammer godt kan rumme de to ekstra børn, tilbuddet er velfungerende og har opmærksomhed på at tilgodese alle børnene og tilpasse medarbejdernes kompetencer hertil. Ansøgning imødekommet.

På baggrund af data om tilbuddene, ansøgninger om væsentlige ændringer, indikatorbedømmelser og tilsynskonsulenternes vurderinger, er det Socialtilsyn Nord vurdering, at kvaliteten på børne- og ungetilbud generelt er høj. Tilbuddene har fokus på forhold, som har betydning for børnenes fysiske og mentale sundhed, at børnene får den nødvendige støtte, og

har adgang til sundhedsydelser. Ligeledes oplever Socialtilsyn Nord, at tilbuddene gør en stor indsats for at sikre gode og hjemlige fysiske rammer, og at børnene får udviklet deres sociale og uddannelsesmæssige kompetencer.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentialer hos børnetilbuddene indenfor nedenstående områder:

- Tilbuddene kan med fordel arbejde videre med deres registreringspraksis og læring af magtanvendelser. Socialtilsyn Nord oplever en positiv udvikling på området, men der modtages fortsat indberetninger om magtanvendelser, som er ufuldstændigt udfyldt eller ikke er rettidigt indsendt.
- Tilbuddene kan med fordel arbejde for at sikre en så lav personalegennemstrømning som muligt, med henblik på at sikre, at de anbragte børn og unge har en kontinuerlig kontakt og tilknytning til det pædagogiske personale.

Blandet tilbud til både børn, unge og voksne

Under kategorien "blandet tilbud", indgår de tilbud, der er godkendt til både børn, unge og voksne. For de fleste gælder det, at tilbuddene foruden børn og unge er godkendt til midlertidige anbringelser af voksne. Det kan eksempelvis være krisecentre for mødre og deres børn, alkoholbehandlingstilbud for både unge og voksne, eller tilbud hvor der arbejdes med, at den unge voksne snart skal over i egen bolig.

I 2017 førte Socialtilsyn Nord tilsyn med 58 tilbud på området, hvoraf to ophørte i løbet af året, et tilbud fik tilbagekaldt sin godkendelse, og to nye blev godkendt. Derudover blev der udstedt 14 påbud, og til sammenligning med 2016, hvor der blev udstedt fire påbud, er det en markant stigning i antallet af påbud. Alle påbud udstedt på området i 2017, var i forbindelse med skærpet tilsyn og vedrører det samme tilbud, som efterfølgende er ophørt. Det er altså ikke en afspejling af den generelle kvalitet på området.

Nedenstående to tabeller forholder sig til de gennemsnitlige bedømmelser de syv temaer i kvalitetsmodellen, samt udvalgte indikatorer, som har haft størst udvikling i 2017 eller som er relevant at fremhæve.

Tabel 5. Gennemsnitlige indikatorbedømmelser fordelt på temaerne i kvalitetsmodellen på en skala fra 1 til 5, for tilbud til både voksne og børn.

År	Temaer fra kvalitetsmodellen						
	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgrupper, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Organisation og ledelse	Kompetencer	Fysiske rammer
2017	4,1	4,5	4,6	4,6	4,3	4,6	4,7
2016	4,2	4,3	4,6	4,3	4,3	4,5	4,6
Forskel	-0,1	+0,2	0	+0,3	0	+0,1	+0,1

Tabel 6. Bedømmelse af hvorvidt tilbuddet har opfyldt indikator 1.a, 1.d, 2.c og 5.b i 2016-2017, på en skala fra 1 til 5.

År	Indikator 1.a <i>Tilbuddet opstiller i samarbejde med borgerne konkrete mål for borgernes skolegang, uddannelse eller beskæftigelse, og der følges op herpå</i>	Indikator 1.d <i>Børnenelde unge i tilbuddet har et stabilt fremmøde i deres undervisningstilbud, uddannelses tilbud eller beskæftigelse. Medfølgende børn på voksentilbud er i dag- eller undervisningstilbud</i>	Indikator 2.c <i>Borgerne har med udgangspunkt i deres ønsker og behov herfor kontakt til og samvær med deres familie og netværk i dagligdagen</i>	Indikator 5.b <i>Borgeren har med støtte fra tilbuddet adgang til relevante sundhedsydelser</i>
2017	4,2	3,8	4,9	5,0
2016	4,5	3,8	4,7	4,8
Forskel	-0,3	0	+0,2	+0,2

Tabel 5 viser kvalitetsbedømmelser fra 2016- og 2017-tilsynene, fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen. Som det fremgår, har der i 2017 ikke vist sig en synlig forskel på temaniveau. Selv om bedømmelsen ligger en smule højere end hos tilbud kun til voksne, så er tema 1 vedrørende uddannelse og beskæftigelse, også her dét tema, som skiller sig ud med en lavere bedømmelse end de øvrige.

Tabel 6 viser udvalgte indikatorer, hvor der er sket enten en markant bedømmelsesændring enten som følge af en kvalitetsudvikling eller ændret registreringspraksis. Derudover er medtaget indikatorbedømmelser som Socialtilsyn Nord på baggrund af datatræk har fundet relevant at medtage.

- **Indikator 1.a og 1.d** handler om, at tilbuddene i samarbejde med borgeren får opstillet konkrete mål i forhold til uddannelse og beskæftigelse, som sikrer, at tilbuddet støtter

borgerne bedst muligt og at der dermed kan opnås stabilt fremmøde. I indikator 1.a er bedømmelsen faldet en smule siden 2016, mens den i indikator 1.d ligger på samme niveau. Bedømmelserne i 2017 beror på ca. 100 tilsynsrapporter for hver af indikatorerne, så der vil være nogle tilbud, som har forbedret indsatsen på lige præcis dette område, og andre som fortsat bør arbejde med at styrke indsatsen.

- **Indikator 2.c** der handler om kontakt til familie og netværk i dagligdagen og bedømmes til 4,9 ud af 5, baseret på næsten 100 tilsynsrapporter. Det er en stigning siden 2016 og er en meget flot bedømmelse.
- **Indikator 5.b** handler om borgernes adgang til sundhedsydelser og er bedømt til 5 ud af 5, hvilket er en stigning siden 2016 og en flot bedømmelse, der ikke kan blive bedre.

Socialtilsyn Nord har i 2017 i 24 tilfælde vurderet om godkendelsesrammen på et blandet tilbud skulle ændres eller der skulle gives dispensation i en begrænset periode. Tilbuddene er godkendt til en bestemt målgruppe, indsats, fysiske rammer mv. Godkendelsen er givet ud fra, hvilke ønsker tilbuddet i sin tid havde men også socialtilsynets vurdering af deres samlede kompetencer. Det er ikke usædvanligt, at tilbud efter noget tid eller hvis deres behov ændrer sig, ansøger om at få ændret deres godkendelse. Ansøgningerne kan fortælle os noget om hvilke udviklingstendenser, der er på området, og tilbuddenes evne til at tilpasse sig borgernes behov. I 2017 handlede ændringerne om:

- Godkendelse af nye fysiske rammer
- Sammenlægning af tilbud
- Udvidelse af antal pladser eller målgruppen

Socialtilsyn Nord oplever på baggrund af ovenstående kilder vedrørende ansøgninger om væsentlige ændringer, at tilbuds- og organisationssammensætninger er generiske. Nogle kommunale tilbud ønsker eksempelvis at sammenlægge sig for at opnå en bedre personale -og ledelsesfordeling, andre får nye lokaler eller opgraderer eksisterende.

Eksempler på godkendelsesændringer hos tilbud til både voksne og børn:

Ændret fysiske rammer samtidig med udvidelse af målgruppen

Socialtilsynet havde været i dialog med et tilbud, som havde borgere indskrevet uden for deres godkendte målgruppe. I forbindelse med varsling af påbud valgte tilbuddet at ansøge om en væsentlig ændring, hvor de ønskede godkendelse til flere målgrupper, mod at de fik etableret aldersopdelte afdelinger. Socialtilsyn Nord vurderede, at de derved kunne imødekomme borgernes forskellige behov, og ansøgningen blev godkendt.

Delvis afslag vedr. fleksible pladser

Tilbuddet havde ansøgt om udvidelse af målgruppen til også at omfatte dagtilbud, samt en ny fleksibel plads, der kan veksle mellem § 66, stk. 1, nr. 5. til børn og § 107 (midlertidigt ophold til voksne). Socialtilsynet vurderede, at tilbuddet godt kunne godkendes til at omfatte dagtilbud, men gav afslag på, at de fik en fleksibel plads. Afslaget blev begrundet med, at tilbuddets fysiske rammer ikke kunne tilgodese borgerens behov samt tilstrækkelig forhindre eventuel vold og overgreb. Ansøgningen blev imødekommet med delvist afslag.

På baggrund af data om tilbuddene, ansøgninger om væsentlige ændringer, indikatorbedømmelser og tilsynskonsulenternes vurderinger, er det Socialtilsyn Nord vurdering, at kvaliteten på tilbud til både børn, unge og voksne er høj. Der er ikke nogen indikation af, at tilbud som leverer indsats på tværs af aldersskellet 18 år, yder en dårligere eller bedre indsats end øvrige tilbud. Godkendelsesrammen er altid en konkret vurdering som socialtilsynet sammen med tilbuddet fastlægger, og som tager afsæt i borgernes behov, tilbuddets kompetencer, og organisationens samlede kvalitet. Det er vigtigt at have tilbud som kan rumme både børn og deres forældre, samt børn der krydser 18. årsskellet, men hvor de kan forblive på tilbuddet lidt endnu og dermed gøre overgangen til voksenlivet lettere.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale hos de blandede tilbud i forhold til nedenstående område:

- Tilbuddene kan med fordel udvikle deres praksis, når det drejer sig om at understøtte børnene og de voksnes fremmøde til undervisning, uddannelse og beskæftigelsestilbud. Socialtilsyn Nord kan konstatere, at der i denne tilbudstype er et mere ustabil fremmøde end ved rene børnetilbud. Ud fra den observation, kan tilbuddene med fordel se på, om det særligt er den voksne målgruppe i de blandede tilbud, som der skal fokuseres mere på.

Plejefamilier

Der er flere måder at være plejefamilie på, og det afhænger af, hvad man er blevet godkendt til. Socialtilsynets godkender og fører tilsyn med **kommunale plejefamilier og generelt godkendte plejefamilier**. Sidstnævnte udgør langt størstedelen. Generelt godkendte plejefamilier bliver godkendt til at løse en opgave ud fra en konkret vurdering af deres kompetencer. Herfra kan alle kommuner i landet i teorien ansatte dem til at løse en plejeopgave. Kommunale plejefamilier er plejefamilier, der i kraft af deres kompetencer og kvalifikationer er godkendt til at have særligt behandlingskrævende børn i pleje. De har typisk nogle særlige forudsætninger i form af lang erfaring med familieplejerhvervet eller en særlig uddannelse, og hvor den ene plejeforælder typisk er fuldtidsansat til opgaven. Til sidst er der konkret godkendte plejefamilier, som kommuner selv godkender til et konkret plejebarn, men som ikke må påtage sig andre plejeopgaver.

Når Socialtilsyn Nord godkender en plejefamilie, vurderes i hvor høj grad de kan leve op til indikatorerne i kvalitetsmodellen. Kvalitetsmodellen stiller til dels andre krav til plejefamilier end til anbringelsesinstitutioner og opholdssteder. Samtidig med at socialtilsynet vurderer, hvorvidt plejefamilien kan leve op til kvalitetsmodellens krav, afgøres hvor mange børn plejefamilierne kan godkendes til at få i pleje, belastningsgraden af de børn de må modtage og målgruppen. Det sker i dialog med plejefamilien, hvor også deres egne ønsker skal tages i betragtning.

I løbet af 2017 førte Socialtilsyn Nord tilsyn med 1.181 plejefamilier, hvoraf 133 ophørte i løbet af året, otte plejefamilier fik tilbagekaldt deres godkendelse og 102 nye plejefamilier blev godkendt, alle uden vilkår. 16% af de i alt 141 plejefamilier som stoppede, skyldes at de ikke havde haft plejeopgaver i 3 år, hvorefter deres godkendelse automatisk bortfalder. 79% af de ophørte godkendelser skete på baggrund af plejefamiliernes eget ønske om at stoppe, og de resterende 5% ophørte på baggrund af en afgørelse truffet af Socialtilsyn Nord. Der blev ikke udstedt påbud eller skærpet tilsyn på plejefamilieområdet i 2017.

Nedenstående to tabeller forholder sig til de gennemsnitlige bedømmelser de syv temaer i kvalitetsmodellen, samt udvalgte indikatorer, som har haft størst udvikling i 2017 eller som er relevant at fremhæve.

Tabel 7. Gennemsnitlige indikatorbedømmelser fordelt på temaerne i kvalitetsmodellen for plejefamilier, på en skala fra 1 til 5.

År	Temaer fra kvalitetsmodellen						
	Uddannelse og beskæftigelse	Selvstændighed og relationer	Målgrupper, metoder og resultater	Sundhed og trivsel	Familiestruktur og familiedynamik	Kompetencer	Fysiske rammer
2017	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2	4,3	4,4
2016	4,1	4,1	4,0	4,2	4,3	4,3	4,3
Forskel	0	+0,1	0	0	-0,1	0	+0,1

Tabel 8. Bedømmelse af hvorvidt tilbuddet har opfyldt indikator 5.b, 6.b, 8.c og 9.b i 2016-2017, på en skala fra 1 til 5.

År	Indikator 4.a <i>Plejefamilien kender de mål, der er opstillet for anbringelsen eller aflastningsopholdet i barnets handleplan</i>	Indikator 5.b <i>Barnet har indflydelse på beslutninger vedrørende sig selv og på hverdagen i plejefamilien i overensstemmelse med alder og modenhed</i>	Indikator 6.a <i>Barnet trives i plejefamilien</i>	Indikator 8.b <i>Plejefamilien er kompetente til at drage omsorg for barnets særlige behov, udvikling og opdragelse</i>	Indikator 8.d <i>Plejefamilien har fokus på kontinuerligt at udvikle nødvendige kompetencer i forhold til plejeopgaven</i>
2017	4,1	4,3	4,2	4,2	4,6
2016	4,0	4,3	4,2	4,2	4,6
Forskel	+0,1	0	0	0	0

Tabel 7 viser kvalitetsbedømmelser fra 2016- og 2017-tilsynene, fordelt på de syv temaer i kvalitetsmodellen. Som det fremgår, har de gennemsnitlige kvalitetsbedømmelser på temaniveau ikke rykket markant på sig. På en skala fra 1 til 5, ligger temavurderingerne mellem 4,1 og 4,3, hvilket er lavere end hos børneinstitutionerne- og opholdsstederne. Der er ikke sket nogen markant ændring mellem 2016 og 2017 på indikatorniveau.

Tabel 8 viser udvalgte indikatorer, hvor der er sket enten en markant bedømmelsesændring enten som følge af en kvalitetsudvikling eller ændret registreringspraksis. Derudover er medtaget indikatorbedømmelser som Socialtilsyn Nord på baggrund af datatræk har fundet relevant at medtage.

- **Indikator 4.a** handler om, at plejefamilien kender deres plejeopgave. Når et barn anbringes i en plejefamilie, skal kommunen udarbejde nogle konkrete handleplansmål for barnet. Handleplansmål vedrører formålet med anbringelsen og skal sikre, at der arbejdes med barnets individuelle og konkrete vanskeligheder. Indikatoren er bedømt til 4,1 ud af 5. I de tilfælde hvor der scores lavt på denne indikator, kan det eksempelvis skyldes, at plejefamilien ikke kender de konkrete handleplansmål, der er udarbejdet eller at den anbringende kommune ikke har fået udarbejdet en konkret handleplan for barnet og der derfor ikke er nogen handleplansmål at kende. Socialtilsyn Nord har tidligere gjort opmærksom på problemstillingen, og oplever generelt at både plejefamilierne og anbringende kommuner har fokus på udarbejdelsen af handleplaner.
- **Indikator 5.b og 6.a** vedrører barnets trivsel og mulighed for at have medbestemmelse. Indikator 5.b er bedømt til 4,3, og indikator 6.a til 4,2 ud af 5. Udover manglende medbestemmelse, kan manglende trivsel skyldes, hvis plejebarnet er nyligt anbragt i plejefamilien.
- **Indikator 8.b og 8.d** handler om plejefamiliens kompetencer. Når indikator 8.d bedømmes højere end indikator 8.b, skyldes det, at plejefamilierne ønsker og har fokus på at udvikle deres kompetencer, men det er ikke altid muligt for dem. Socialtilsyn Nord oplever, at nogle plejefamilier fortæller, at de har behov for mere uddannelse i forhold til en konkret plejeopgave, men at det de efterspørger, ikke udbydes af den anbringende kommune. Tilsynskonsulenterne fortæller endvidere, at der er forskel på plejefamiliens tilfredshed med anbringende kommune, hvor nogle oplever at få tilbudt kurser med gode undervisere og relevant undervisningsniveau. Andre plejefamilier fortæller, at de har deltaget i kurser sammen med plejefamilier med mange forskellige kompetence-niveauer, og indholdet af kurset ikke var relevant for den konkrete familie.

Nedenstående afsnit omhandler den organisatoriske og faglige udvikling på området i 2017, som Socialtilsynet belyser med en analyse af antallet af, og baggrunde for, ændringer af eksisterende godkendelser. Socialtilsyn Nord har i 2017 i 180 tilfælde vurderet om en plejefamilies godkendelsesramme skulle ændres. Det svarer til næsten 15% af plejefamilierne. I mange tilfælde har det været på baggrund af plejefamiliens eget ønske, hvor de har ansøgt om at få ændret deres godkendelse. I de tilfælde hvor plejefamilien selv har ansøgt om at få ændret deres godkendelse, har det primært drejet sig om udvidelse af deres eksisterende godkendelsesramme, og langt de fleste af ansøgningerne blev imødekommet. Socialtilsyn Nord har også nedsat enkelte godkendelser, både på egen foranledning og efter plejefamiliens eget ønske. Det har blandt andet drejet sig om, at plejefamiliens overskud ændrede sig eksempelvis som følge af sygdom, eller at de ikke havde de nødvendige kompetencer. I 2017 handlede langt størstedelen af ansøgningerne om:

- udvidelse af belastningsgraden så de må modtage plejebørn med højere belastningsgrad
- udvidelse af antallet af pladser (plejebørn de må have i pleje)
- udvidelse af aldersgruppen hos de børn de må modtage,

Socialtilsyn Nord vurderer på baggrund af ansøgningerne om væsentlige ændringer og dispensationer, at det oftest handler om plejefamilier, som gerne vil påtage sig større eller mere krævende plejeopgaver. Når en plejefamilie ønsker at udvide sin godkendelsesramme, kan det handle om, at de nu har reel erfaring og ved mere om, hvad opgaven indebærer. Det kan også være, at det barn, som de har fået i pleje, viser sig at have et større plejebehov end først antaget, og plejefamilien derfor gerne vil udvide deres godkendelse, og beholde barnet i pleje. Der er også tilfælde, hvor plejefamilien ønsker at tilpasse deres godkendelse på baggrund af en konkrete henvendelse, som de har fået fra en anbringende kommune.

Eksempler på godkendelsesændringer hos plejefamilier

Ændring af godkendelsen vedrørende belastningsgrad og målgruppe

Plejefamilien er godkendt til et barn i døgnpleje i alderen 6-14 år og to børn i aflastning i alderen 5-18 år, alle med middel belastningsgrad. Plejefamilien har søgt om udvidelse af deres godkendelsesramme til i stedet at omfatte to børn med middel belastning, og begge i døgnpleje. Ansøgningen blev imødekommet.

Nedsættelse af godkendelsesramme efter plejefamiliens ønske

Plejefamilien er godkendt til fire døgnpladser, og har pt. to børn i pleje. De ønsker at få nedsat deres godkendelse, da deres nuværende plejeopgave bliver den sidste. Plejefar er gået på efterløn og plejemor forventer at gå på efterløn. Ansøgningen imødekommes, hvor deres godkendelse sættes ned til to døgnpladser, så det matcher deres nuværende opgave.

Nedsættelse af godkendelsesrammen grundet kompetencer.

Plejefamilien er godkendt til to døgnpladser til høj belastning og en døgnplads til højeste belastning. Det vurderes, at der ikke er de nødvendige kompetencer til stede for tre plejebørn med så høj belastningsgrad. Det skyldes blandt andet, at kommunen for det ene plejebarn har vurderet, at barnet ikke har udviklet sig på de parametre, der er ønsket og beskrevet i handleplanen. Socialtilsynet afgjorde, at plejefamiliens godkendelse blev ændret til i stedet at omfatte et barn med høj belastning og to børn med middel belastning.

Otte plejefamilier fik tilbagekaldt deres godkendelse i 2017. Det er proportionelt meget lavt sammenlignet med den samlede portefølje, som omhandler 1.040 plejefamilier. Det skyldes primært ændringer i samlivsforhold – eksempelvis en skilsmisse, som gør, at de ikke kan opretholde godkendelsen, idet det påvirker både de økonomiske, fysiske og kompetencegivende rammer, som de oprindeligt er blevet godkendt til. Hvis familien har børn i pleje, vil den ene plejeforælder eller begge ofte ansøge om at blive godkendt som plejefamilie. Socialtilsynet kan

også vælge at tilbagekalde en godkendelse, hvis socialtilsynet bliver bekendt med så bekymrende oplysninger, hvor det vurderes, at plejebarnets sikkerhed eller trivsel er i fare.

Antallet af nyansøgere, som trækker sig er forholdsvis lavt, hvilket tyder på, at plejefamilierne har gjort sig nogle gode overvejelser om, hvad plejeopgaven indeholder, inden de ansøger. Samtidig med, at der bliver godkendt nye plejefamilier, er der en naturlig afgang, som skyldes plejeforældrenes alder eller at deres plejebørn flytter hjemmefra. Antallet af plejefamilier, som ophører, er højere end nye plejefamilier, som bliver godkendt. Det er dog ikke muligt at drage den konklusion, at der så er færre pladser til plejebørn. Samtidig med, at Socialtilsyn Nord godkender nye plejefamilier, godkendes også ansøgninger om ændringer af eksisterende plejefamiliers godkendelser. Både i udvidelse af antal pladser, men også intensivering af hvor behandlingskrævende plejebørnene må være.

På baggrund af data om plejefamilierne, ansøgninger om væsentlige ændringer, indikatorbedømmelser og tilsynskonsulenternes vurderinger er det Socialtilsyn Nord vurdering, at kvaliteten hos plejefamilier generelt er god. I forhold til de syv temaer fra kvalitetsmodellen, fremgår det, at plejefamilierne understøtter plejebørnenes udvikling, sikrer en god trivsel, og yder dagligt omsorg og hjælp. Tilsynskonsulenterne fortæller, at de i stigende grad i 2017 har oplevet, at plejefamilierne kender de relevante udviklingsmål fra barnets handleplan, og at flere plejefamilier sikrer barnets privatliv ved at give dem et selvstændigt værelse.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale hos plejefamilierne i forhold til nedenstående områder:

- Plejefamilierne kan med fordel have et fortsat fokus på altid at have kendskab til og kunne redegøre for handleplansmålene i barnets handleplan
- Plejefamilierne kan med fordel evaluere på, om de kontinuerligt opsøger ny viden vedrørende plejebørn og indsatser. Anbringende kommune tilbyder kurser til plejefamilierne, - også kurser som ikke nødvendigvis er relevante for dét barn, som plejefamilien har i pleje pt., men kurser der kan blive det i forhold til eventuelt fremtidige plejeopgaver.

Alkoholbehand- lingstilbud

For første gang kan vi danne os et samlet billede af kvaliteten og de organisatoriske forhold på behandlingssteder, der tilbyder alkoholbehandling.

Socialtilsynets opgave

Tilbud som yder alkoholmisbrug jf. § 141 i sundhedsloven (ambulante, dag- eller døgnbehandling) skal godkendes af socialtilsynet og er omfattet af socialtilsynets tilsynsmyndighed. I lighed med krisecentre kan borgere frivilligt og anonymt henvende sig til et alkoholbehandlingstilbud. Alkoholbehandlingstilbud drives af kommunen eller et privat tilbud, som har en driftsaftale med mindst én kommune. Behandlingstilbuddene blev omfattet af lov om socialtilsyn i 2016, og socialtilsynene fik to år til at gennemføre en "regodkendelses"-proces, og afgøre, om tilbuddene opfylder kriterierne i socialtilsynets lovbestemte kvalitetsmodel, og derved kan opretholde deres eksisterende godkendelse. Socialtilsyn Nord vurderede i perioden i alt 17 alkoholbehandlingstilbud⁸.

Resultat af regodkendelsen af alle alkoholbehandlingstilbud

Nedenstående tabeller viser først og fremmest hvor mange alkoholbehandlingstilbud Socialtilsyn Nord skulle regodkende, samt resultatet af regodkendelsesprocessen to år senere. Der er skelnet imellem alkoholbehandling på et integreret misbrugsbehandlingstilbud, som ligeledes tilbyder stofmisbrugsbehandling efter § 101 i serviceloven, og derfor allerede var en del af socialtilsynet, - og så tilbud der ikke tidligere var omfattet af socialtilsyn, idet de udelukkende tilbyder alkoholbehandling. Ligeledes er der skelnet mellem private behandlingstilbud, som har en driftsaftale

⁸ 16 eksisterende tilbud og 1 ansøgning om nygodkendelse.

De adspurgte borgere beskriver, at de trives med behandlingstilbuddet, f.eks.

"...oplevelsen af, at nu tror jeg på, at jeg kan komme videre med mit liv"

•••
Uddrag fra
tilsynsrapport

med en kommune, og offentlige tilbud (kommunale og regionale). Foruden de eksisterende tilbud, modtog socialtilsynet også en ansøgning om nygodkendelse.

Tabel 9. Tilbud som tilbyder alkoholbehandling den 1.1.2016 og den 31.12.2017

Tilbudstyper	Antal den 1.1.2016			Antal den 31.12.2017		
	Off.	Private	I alt	Off.	Private	I alt
Tilbud som udelukkende tilbyder alkoholbehandling	1	4	5	1	0	1
Afdeling på et integreret misbrugsbehandlingstilbud	9	2	11	9	1	10
Nye tilbud som blev godkendt til at levere alkoholbehandling					1	1
I alt	10	6	16	10	2	12

Tabel 10. Resultat af regodkendelsesprocessen pr. 31.12.2017

Resultat	2017
Godkendt ⁹	11
Nyt tilbud	1
Blev ikke godkendt	3
Ophørte af egen drift	2

Som det fremgår i tabellen, var der 16 tilbud med en eksisterende godkendelse til at tilbyde alkoholbehandling efter § 141 i sundhedsloven og som skulle regodkendes af Socialtilsyn Nord i perioden 2016-2017. To af tilbuddene ønskede selv at ophøre; det ene fordi det udelukkende solgte alkoholbehandling til private¹⁰, og det andet fordi tilbuddet ønskede at ansøge om nygodkendelse med et ændret juridiske grundlag. Af de tre tilbud, som ikke blev regodkendt, skyldes det en uholdbar juridiske konstruktion hos to af dem, og kvalitetsmangler indenfor blandt andet ledelse og behandlingsmetoder hos det tredje.

⁹ 1 tilbud ansøgte den 22. december 2017 om regodkendelse for den af deres afdelinger som tilbød alkoholbehandling. Socialtilsyn Nord kunne derfor ikke nå at behandle ansøgningen i 2017 under gældende lovhjemmel, men behandlede den i stedet i 2018 som en væsentlig ændring.

¹⁰ Alkoholbehandlingstilbud skal kun godkendes af socialtilsynet såfremt det ønsker at indgå i den kommunale forsyning, hvor alle borgere anonymt kan henvende sig til tilbuddet, og kommunen betaler for behandlingen.

Oversigt over hvordan tilbuddene har organiseret sig

Tabel 11 viser hvor mange adresser og afdelinger behandlingstilbuddene fordeler sig på, og giver derved en fornemmelse af hvor store tilbuddene er. Det er ikke nødvendigvis alle afdelinger på tilbuddet, som tilbyder alkoholbehandling – de kan eksempelvis også tilbyde stofmisbrugsbehandling. Tabel 12 viser, hvor mange pladser tilbuddene i gennemsnit er godkendt til, enten efter servicelovens § 101, der omhandler stofmisbrug eller sundhedslovens § 141, der omhandler alkoholbehandling. Vi har valgt at inkludere begge pladstyper i optællingen, da de ofte er fleksible pladser. Diagram 1 viser, at alkoholbehandling tilbydes på enkelte mindre tilbud med få pladser, men at de fleste alkoholbehandlingstilbud er store med mere end 100 pladser. Det største af tilbuddene er godkendt til 200 ambulante alkoholbehandlingspladser.

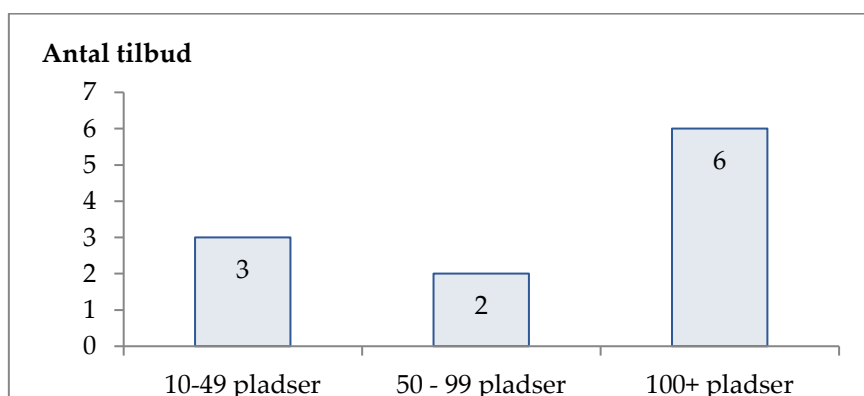
Tabel 11. Gennemsnit antal adresser og afdelinger på alkoholbehandlingstilbud pr. 31.12.2017

Gennemsnit antal afdelinger	2
Gennemsnit antal adresser	2

Tabel 12. Pladsantal i alkoholbehandlingstilbud pr. 31.12.2017

Gennemsnit antal dagpladser	7
Gennemsnit antal døgnpladser	7
Gennemsnit antal ambulante pladser	82

Diagram 1. Fordeling af tilbud ift. antallet af godkendte ambulante og døgnpladser pr. 31.12.2017

Kvaliteten på alkoholbehandlingstilbud

Socialtilsyn Nord har i perioden 2016 – 2017 undersøgt og vurderet kvaliteten på 17 behandlingstilbud i, som tilbyder alkoholbehandling¹¹. Vurderingen er foretaget med udgangspunkt i otte temaer, som beskrevet i lov om socialtilsyn. I nedenstående gennemgang af alle otte temaer, har vi benyttet os af tilsynsrapporterne, gruppeinterview med tilsynskonsulenterne, samt hvis de i forbindelse med tilsynet, har tilknyttet anbefalinger for tilbuddets videre udvikling.

Tilsynskonsulenterne skal vurdere kvaliteten på tilbuddet ud fra 23 kvalitetsindikatorer, eksempelvis om "*Borgerne trives i tilbuddet.*" Vurderingen gives i form af en *prostatekst*, hvor tilsynskonsulenten vurderer i hvor høj grad indikatoren er opfyldt, og hvad der lægges vægt på, eksempelvis borgerinterviews. Prosavurdering ledsages af en tal-bedømmelse på en skala fra 1 til 5 ud. 1 gives, når tilbuddet i meget lav grad opfylder indikatoren, og 5 når tilbuddet i meget høj grad opfylder indikatoren¹². Talbedømmelsen fungerer først og fremmest som et dialogredskab mellem socialtilsynet og tilbuddet, og kan derfor ikke selvstændigt benyttes til at bedømme tilbuddets kvalitet.

Uddannelse og beskæftigelse	Gennemsnit bedømmelse
Socialtilsynet skal vurdere, om tilbuddet under hensyn til borgernes behov og forudsætninger for udvikling, sammen med borgerne opstiller konkrete mål for at understøtter borgernes parathed og muligheder for at deltage i uddannelse eller beskæftigelse.	3,3 ud af 5 (i middel grad opfyldt)

Det overordnede mål for alkoholbehandlingstilbud er at hjælpe de tilknyttede borgere til at leve et liv uden misbrug, hvor tilknytningen til uddannelse eller arbejdsmarkedet er en væsentlig faktor for at opnå det mål. Mange som modtager alkoholbehandling er i forvejen i ordinær beskæftigelse eller uddannelsesforløb. For grupper som ikke er, har alkoholbehandlingstilbuddene for denne målgruppe ofte samarbejde med jobcentre, skoler, uddannelsessteder, familieafdeling mv.

Den gennemsnitlige bedømmelse er på 3,3 ud af 5, hvilket er relativt lavt. Årsag til den lave bedømmelse er blandt andet, at enkelte tilbud udmærket italesætter uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder i behandlingen og interviews med socialtilsynet, men at de ikke udarbejder konkrete delmål sammen med borgeren eller dokumenterer disse. Den lave bedømmelse skyldes

¹¹ Gennemsnitsbedømmelserne er foretaget med udgangspunkt i 15 tilbud, idet ét tilbud ophørte inden Socialtilsyn Nord gennemførte en samlet kvalitetsvurdering, og ét tilbud blev nygodkendt hvor man ikke giver en tal-bedømmelse.

¹² Bedømmelsesskalaen samt alle indikatorer i kvalitetsmodellen forefindes i bilag til bekendtgørelsen om lov om socialtilsyn (BEK nr. 1251 af 13/11/2017)

også, at nogle tilbud har med svært misbrugere at gøre, som har få kompetencer der aktuelt er forenelige med uddannelses- og beskæftigelse. Der kan også være borgere, som indgår i så kortvarige behandlingsforløb, at der ikke nås at udarbejdes delmål. Det er heller ikke alle tilbud, som har systematisk registrering på, hvor mange borgere der er i beskæftigelse/uddannelse, eller hvor borgere ønsker at oplyse det til tilbuddet, hvilket også er grunden til den gennemsnitlige bedømmelse på 3,3 ud af 5.

Det er Socialtilsyn Nord's vurdering, at tilbuddenes indsats for at understøtte tilknytningen til arbejdsmarkedet generelt tager udgangspunkt i borgerens individuelle livssituation og omfanget af deres misbrug. Det er Socialtilsyn Nord's vurdering, at tilbuddene generelt arbejder aktivt og målrettet for at inkludere borgerne i samfundslivet, og at der som en del af misbrugsbehandlingen til dels er fokus på uddannelse og beskæftigelse.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale i forhold til temaet "Uddannelse og beskæftigelse" på følgende område:

- Alkoholbehandlingstilbud kan med fordel have fokus på, at der udarbejdes konkrete mål i samarbejde med borgerne i forhold til uddannelse og beskæftigelse, således at de fremgår og er dokumenteret i borgerens behandlingsplan. Selv i kortvarige behandlingsforløb eller med borgere med svært misbrug, er det vigtigt, at tilbuddet forsat arbejder for at udarbejde relevante delmål i forhold til uddannelse og beskæftigelse.

Selvstændighed og relationer	Gennemsnit bedømmelse
Socialtilsynet skal undersøge, om tilbuddene aktivt bidrager til at styrke borgernes deltagelse i sociale aktiviteter, deres relationer til familien og øvrige netværk, og at borgerne opnår de kompetencer det kræver, for så vidt muligt at kunne klare sig selv.	3,8 ud af 5 (i middel grad opfyldt)

Den gennemsnitlige bedømmelse på 3,8 ud af 5 er et udtryk for, at ikke alle tilbud får skrevet konkrete og individuelle mål ind i behandlingsplanen, der vedrører udvikling af borgerens sociale kompetencer. Det kan ikke tages som udtryk for, at tilbuddene ikke arbejder med at udvikle borgerens selvstændighed og relationer, da tilbuddene igennem rådgivning og behandling indirekte også gør en relevant indsats for at styrke borgernes sociale kompetencer. Tilbuddene bidrager aktivt til at styrke borgernes relationer til netværk og etablering af nye netværk udenfor et misbrugsmiljø, men det tager ikke nødvendigvis udgangspunkt i konkrete, individuelle mål opstillet sammen med borgeren.

Det er Socialtilsyn Nord's vurdering, at tilbuddene generelt gør en god og relevante indsats for at styrke borgernes sociale kompetencer og relationer til deres familie og netværk. Tilbuddene arbejder for, at borgerne opnår større indsigt i egne misbrugsproblematikker og personlig udvikling i forhold til at kunne leve et liv uden misbrug, blandt andet igennem individuel samtaleterapi og gruppeterapi. Temaet handler om at opbygge borgens sociale kompetencer, og her er det vigtigt med en systematisk dokumentation af effekt og opfølgning på baggrund målrettede indsatser. Formålet er at kunne følge effekten af behandlingen, identificere hvad der virker og forebygge tilbagefald.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale i forhold til temaet "Selvstændighed og relationer" på følgende område:

- Alkoholbehandlingstilbud kan med fordel styrke deres skriftlige resultatdokumentation, herunder udarbejde konkret og individuelle mål i forhold til styrkelse af borgernes sociale relationer.

Målgruppe, metoder og resultater	Gennemsnit bedømmelse
Socialtilsynet skal vurdere, om tilbuddet kan redegøre for deres faglige behandlingstilgang i forhold til målgruppen, og hvorvidt de samarbejder med relevante eksterne aktører. Ydermere skal socialtilsynet vurdere, om tilbuddets dokumenterer resultaterne af behandlingen, i forhold til de konkrete mål der er sat for den enkelte borgeres udvikling.	4,6 ud af 5 (i høj grad opfyldt)

Sundhed og trivsel	Gennemsnit bedømmelse
Socialtilsynet skal vurdere, om tilbuddet sikrer at borgerne trives på tilbuddet, har indflydelse på beslutninger om dem selv og hverdagen, og at de bliver hørt, respekteret og anerkendt. Ligeledes skal tilbuddet støtte borgerne i at få adgang til relevante sundhedsydelser, og at tilbuddet har den relevante viden om sundhed, bl.a. i udarbejdelse af deres overgrebsforebyggelsesplaner.	4,7 ud af 5 (i høj grad opfyldt)

Flere af kvalitetsindikatorerne inden for temaet "Målgruppe, metoder og resultater" blev i forbindelse med evaluering af lov om socialtilsyn i 2016 overflyttet til det nye tema "Sundhed og trivsel". Socialtilsyn Nord behandler i årsrapportens kvalitetsvurdering derfor de to temaer sammen¹³.

¹³ I nærværende årsrapport udregnes gennemsnitsbedømmelsen med afsæt i det tema indikatorerne er tilknyttet pr. 31.12.2017.

Socialtilsyn Nord vurderer, at tilbuddene generelt har en høj kvalitet i forhold til de to temaer, ud fra bedømmelserne på 4,6/4,7. Der arbejdes med forskellige relevante behandlingsmetoder og terapi, og der er generelt et tæt samarbejde med henvisende sagsbehandlere. Flere alkoholbehandlingstilbud er eksempelvis påbegyndt et mere målrettet arbejde med at indføre familieorienteret behandling. Tilbud med borgere i forskellige aldre – både unge og voksne, og borgere med mindre og større misbrug, forstår at tilpasse behandlingsforløbene individuelt. Der er generelt stor opmærksomhed på sund kost, motion og social færdighedstræning. Socialtilsyn Nord vurderer endvidere, at tilbuddene generelt har fokus på at understøtte borgernes sundhed og trivsel. Borgerne fortæller, at de trives i tilbuddene, er trygge ved medarbejderne, og at de har indflydelse på, hvordan hverdagen i tilbuddet tilrettelægges. Det gælder ligeledes i udarbejdelsen af deres individuelle mål, hvor borgerne fortæller socialtilsynet, at de inddrages. Socialtilsynet observerer, at der generelt er lavt konfliktniveau på behandlingstilbuddene, og at tilbud der behandler målgrupper med forskellige misbrugsniveau og alder, er gode til at tilbyde adskilt behandling og nedtrappe konflikter. Socialtilsyn Nord har indenfor de to temaer også peget på, hvor der kan udvikles på kvaliteten. Det afspejles blandt andet i tilsynsrapporterne, hvor halvdelen af alkoholbehandlingstilbuddene har fået tilknyttet et eller flere udviklingspunkter indenfor de to temaer.

Eksempler på udviklingspunkter:

Dokumentation af valg af metode

- Tilbuddet kan med fordel indarbejde valg af metode og tilgange i de individuelle behandlingsplaner.

Resultatdokumentation

- Tilbuddet kan med fordel dokumentere resultater samt opfølgning på indsatsen løbende i behandlingsforløbet.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale i forhold til temaerne "Målgruppe, metoder og resultater" og "Sundhed og trivsel" på følgende områder:

- Tilbuddene kan med fordel have mere fokus på at tydeliggøre deres beredskabsplaner, så de udover at forholde sig til overgreb borgerne imellem, også forholder sig til forebyggelse af overgreb fra medarbejdere til borgere.
- Tilbuddene kan med fordel udvikle deres dokumentationspraksis. Socialtilsynet vurderer, at der til dels stadig foregår en "tilvænningsproces" på alkohol- og stofmisbrugsbehandlingssteder. Hvor tidligere praksis har været at bruge journalnotater, dagsdato, samtalereferater mv. til nu, hvor fokus er rettet på at dokumentere

behandlingen, herunder behandlingsmetoder og resultatdokumentation, i individuelle behandlingsplaner.

- Tilbuddene kan med fordel indskrives i behandlingsplanerne, deres overvejelser i forhold til metodevalg, samt justeringer i behandlingsindsatsen. I forhold til udarbejdelse af behandlingsplaner, observerer socialtilsynet, at på trods af at tilbuddene er gode til at inddrage borgeren ift. deres individuelle mål, så er det vigtigt, at inddragelsen også sker, når behandlingsplanen skal udarbejdes.

Organisation og ledelse	Gennemsnit bedømmelse
Socialtilsynet skal undersøge, om tilbuddets ledelse har de relevante kompetencer, om der benyttes faglig sparring (eks. supervision), og såfremt tilbuddet har en bestyrelse, om denne er aktiv og har de nødvendige kompetencer. Endvidere, skal socialtilsynet undersøge, om borgerne har tilstrækkelig kontakt med relevant personale, og om personalegennemstrømningen og sygefraværet er større end lignende arbejdspladser.	3,8 ud af 5 (i middel grad opfyldt)

Alkoholbehandlingstilbuddene har en gennemsnitlig bedømmelse på 3,8. Det skyldes blandt andet at Socialtilsyn Nord har peget på udviklingspotentiale i forhold til bestyrelsens kompetencer og aktiv deltagelse på de private behandlingstilbud. Ligeledes har enkelte af alkoholbehandlingstilbuddene ikke haft den nødvendige kvalitet inden for ledelseskompetencer og en høj personalegennemstrømning.

Socialtilsyn Nord har været i dialog med tilbud, hvor der var udfordringer med eksempelvis godkendelsesgrundlaget, vedtægterne, eller et fravær af ledelsesmæssig kvalitetssikring af medarbejdernes resultatdokumentation. Socialtilsynet oplever i forlængelse af disse dialoger, at der justeres på de nævnte forhold.

Socialtilsyn Nord vurderer, at tilbuddene generelt har en kompetent, engageret og ansvarsfuld ledelse. Borgerne fortæller, at de er glade for medarbejderne og socialtilsynet observerer, at medarbejderne generelt har de relevante kompetencer til at varetage opgaven, og hverken personalegennemstrømningen eller sygefraværet generelt er højt.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale i forhold til temaet "Organisation og ledelse" på følgende områder:

- Henset til tilbuddet tyngde i forhold til målgruppen kan tilbuddene med fordel sikre tiltag, som nedbringer personalegennemstrømningen. Herudover også sikre sig, at medarbejderne modtager fast supervision.

- Tilbuddene kan med fordel sikre sig, at der sker en ledelsesmæssig kvalitetssikring af medarbejdernes resultatdokumentation.

Kompetencer	Gennemsnit bedømmelse
Socialtilsynet skal undersøge om medarbejderne samlet set har relevant uddannelse, opdateret viden og erfaring med målgruppen og tilbuddets metoder. Deres kompetencer indenfor ovenstående skal afspejle sig i samspillet med borgerne	4,8 ud af 5 (I høj grad opfyldt)

Socialtilsyn Nord vurderer på baggrund af den høje bedømmelse på 4,8, at medarbejdere på alkoholbehandlingstilbud generelt har de relevante kompetencer, og at disse kommer til udtryk i behandlingen af borgere. Socialtilsynet observerer på tilsynsbesøg et positivt samspil mellem medarbejdere og borgere, at tilbuddets metoder bliver brugt i praksis, og interviewede borgere fortæller, at de oplever at få nogle brugbare redskaber i forhold til at holde sig ude af misbrug og klare hverdagen. Socialtilsynet oplever medarbejdernes tilgang til målgruppen som professionel kombineret med anerkendelse og nærvær, hvor der arbejdes med individuelle behandlingsforløb. Generelt set har medarbejderne en faglig grunduddannelse suppleret med relevante misbrugsefteruddannelser og arbejds erfaring med målgruppen. Socialtilsynet observerer, at flere af tilbuddene prioriterer efteruddannelse, hvilket fremgår af tilbuddenes regnskaber og fra interview med medarbejderne.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale i forhold til temaet "Kompetencer" på følgende område:

- Tilbuddene kan med fordel forsat have fokus på at sikre, at medarbejderne har nyeste viden inden for behandling af alkoholisbrug.

Fysiske rammer	Gennemsnit bedømmelse
Socialtilsynet har haft fokus på om tilbuddenes fysiske rammer tilgodeser borgernes mulighed for at være anonyme, om de understøtter borgernes udvikling og formålet med indsatsen, og om de fysiske rammer er tilpasset målgruppen, eksempelvis hvis tilbuddet behandler flere forskellige former for misbrug.	4,7 ud af 5 (i høj grad opfyldt)

Socialtilsyn Nord vurderer på baggrund af den relativt høje bedømmelse, at den generelle kvalitet i forhold til de fysiske rammer er god. De fysiske rammer tilgodeser borgernes behov, er velegnet til formålet og målgruppen, og understøtter borgernes trivsel og udvikling. Indskrevne borgere fortæller til socialtilsynet, at muligheden for at være anonym betyder meget. Flere af

borgerne er glade for, hvis tilbuddet ligger centralt, andre er nervøse for, at de ikke kan være anonyme, når tilbuddet ligger tæt på centrum. Socialtilsynet observerer, at tilbuddene forsøger at imødekomme denne problematik med etablering af separate indgange eller samtalerum uden for byen eller i andre bygninger. Socialtilsynet observerer desuden, at tilbuddene sikrer en fysisk opdeling af målgrupperne for at undgå konflikter, og for at borgere, som benytter ambulante tilbud, ikke forstyrrer borgere, der er i dag- eller døgnbehandling. Ligeledes oplever tilsynskonsulenterne, at der er gjort en indsats for at få tilbuddene til at fremstå mere indbydende. I interviews med borgerne fortæller de, at tilbuddet generelt er imødekommende og man føler sig velkommen.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale i forhold til temaet "Fysiske rammer" på følgende område:

- Tilbud som ikke allerede har det, kan med fordel få etableret kørestolsadgang.

Økonomi	Gennemsnit bedømmelse
Socialtilsynet skal vurdere om tilbuddene er økonomisk bæredygtige, om økonomien er gennemsigtig, og giver mulighed for at den fornødne kvalitet i forhold til pris og målgruppen.	Bedømmes ikke ud fra 1-5 skalaen.

Socialtilsyn Nord vurderer, at tilbuddene generelt er økonomisk bæredygtige og der er mulighed for at levere den fornødne kvalitet af alkoholbehandling i forhold til prisen for at indskrive en borger. Ligeledes vurderer socialtilsynet, at der er rimeligt forhold mellem tilbuddets forventede omsætning på den ene side og planlagte investeringer og dækningsgrad på den anden side. I forbindelse med regodkendelserne konstaterede socialtilsynet, at flere af tilbuddenes regnskaber ikke var i overensstemmelse med de økonomiske nøgletal, som de skal oplyse på Tilbudsportalen, hvilket socialtilsynet gik i dialog med tilbuddene om.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale i forhold til temaet "Økonomi" på følgende område:

- Tilbuddene kan med fordel sikre sig, at der er gennemsigthed med tilbuddets økonomi, og at økonomioplysningerne på Tilbudsportalen er korrekt anført.

Fokus 2017: forebyggelse af overgreb

Socialtilsyn Nord har i 2017 haft fokus på tilbuddenes og plejefamiliernes viden om og indsats for at forhindre overgreb.

Tilbud og plejefamilier har et særligt ansvar

Sociale tilbud og plejefamilier skal påtage sig et særligt ansvar for at hjælpe udsatte børn, unge og voksne, som bor hos dem, modtager behandling eller pleje. Plejefamilier skal sikre plejebarnets trivsel og sundhed, inklusiv at drage omsorg for barnets særlige behov og kontinuerligt være opsøgende på at have de nødvendige kompetencer i forhold til plejeopgaven.¹⁴ Hvis plejebarnet har været udsat for overgreb, selv udøver eller er i risiko for at blive udsat, skal plejefamilien have særlig viden om emnet for at kunne løfte plejeopgaven. For tilbuddene gælder det, at de skal forebygge overgreb gennem den pædagogiske indsats.¹⁵

Derfor valgte Socialtilsyn Nord 'forebyggelse af overgreb' som et særligt fokusområde for tilsynet i 2017, både på tilbudsområdet og plejefamilieområdet.

Formålet med undersøgelsen var især at fremme en dialog om overgreb, hvor Socialtilsyn Nord sikrede, at der blev spurgt ind til det ved alle tilsynsbesøg. Det i sig selv skulle gerne være med til at igangsætte initiativer hos tilbuddene og plejefamilierne.

Anbragte børn og unge er en særlig udsat gruppe, hvor socialtilsynet skal være med til styrke, at tilbuddene og plejefamilierne bliver yderligere opsøgende på at forebygge overgreb,

¹⁴ Kvalitetsmodellen for plejefamilier, indikator 6.a, 8.b og 8.d.

¹⁵ Kvalitetsmodellen for tilbud, indikator 7.a.

"Det er bare så vigtigt, at man arbejder for at forebygge det, og så også ved hvad man skal gøre, hvis overgrebet alligevel sker"

•••

Tilsynskonsulent

hvordan de kan håndtere og følger op på eventuelle overgreb herunder sikre, at de involverede og andre omkring dem, får den nødvendige hjælp.

Hvad er overgreb og hvem er krænkeren?

Overgreb kan være både fysiske, psykiske og seksuelle overgreb. De kan forekomme imellem borgerne – det vil sige beboerne på et tilbud eller plejebørn, som bor sammen. Det kan også forekomme imellem beboerne og personalet, eller imellem et plejebarn og en plejeforælder eller søskende. Beboerne og plejebørnene kan også blive udsat for overgreb af én, som ikke bor på tilbuddet, eksempelvis en ven, skolekammerat/kollega, familiemedlem eller fremmed. En national undersøgelse fra 2016 hos 8. klasses elever viser, at 12 % af børn og unge har været udsat for uønsket seksuelle hændelser, defineret som blottelser eller uønskede berøringer, og at 7% af pigerne og 5% af drengene har oplevet et uønsket forsøg eller gennemført samleje. I tre ud af fire tilfælde er krænkeren en jævnaldrende, mens det i ét ud af fire tilfælde er en voksen eller et familiemedlem¹⁶.

Undersøgelse og metode

I 2017 udfyldte tilsynskonsulenterne hos Socialtilsyn Nord et undersøgelseskema¹⁷ i forbindelse med deres tilsynsbesøg hos de enkelte tilbud og plejefamilier. Efterfølgende gennemgik tilsynskonsulenter det samlede resultat i plenum. Spørgsmålene i skemaet var differentierede ud fra, om det er et tilbud eller en plejefamilie, og resultat af undersøgelsen afdækker derfor forskellige aspekter af forebyggelse.

Skemaet var opsat med afkrydsningsmuligheder, så vi efterfølgende kunne identificere nogle generelle tendenser. Idet alle tilsynskonsulenterne i Socialtilsyn Nord indgik som "undersøgere", er hver afkrydsning baseret på en individuel konkret bedømmelse, og undersøgelsen kan først og fremmest give os et generelt billede af kvaliteten inden for forebyggelsesindsatser. Tilsynskonsulenterne har baseret deres besvarelse på basis af tilsynsbesøget og samtalen med tilbuddet eller plejefamilien. Der var ikke noget krav om, at tilsynskonsulenten skulle indhente yderligere materiale for at besvare undersøgelsen.

Hos tilbuddene har vi fokuseret på deres beredskab i forhold til:

- 1) Forebyggelsesplaner
- 2) Håndtering
- 3) Opfølgning
- 4) Skriftliggørelse (beredskabsplan)

¹⁶ Oldrup, Nygaard Christoffersen, Lykke og Vernstrøm Østergaard, *Vold og seksuelle overgreb mod børn og unge i Danmark 2016*, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 2016, s. 13.

¹⁷ 241 tilbud og 629 plejefamilier indgik i undersøgelsesmateriale. Skemaerne er gengivet i bilag 8 til årsrapporten.

Hos plejefamilierne har vi i undersøgt deres beredskab i forhold til:

- 1) Erfaring med børn, unge og voksne som har været udsat for overgreb
- 2) Erfaring med børn, unge og voksne som har udøvet/udøver overgreb
- 3) Konkret indsats for at forebygge overgreb.

For både tilbud og plejefamilier gælder det, at tilsynskonsulenten yderligere differentierede sin undersøgelse, i forhold til **om det drejer sig om verbalt, seksuelt eller voldeligt overgreb**.

Socialtilsyn Nord har i forbindelse med undersøgelsen prioriteret, at tilsynskonsulenterne fik mere viden om emnet, bl.a. ved at invitere foredragsholdere ud til socialtilsynet med nyeste viden inden for området.

Resultat af undersøgelsen hos plejefamilier

Mange børn som bliver anbragt i pleje har været udsat for eksempelvis omsorgssvigt eller overgreb af psykisk, fysisk eller seksuel karakter.¹⁸ Der kan også være tilfælde, hvor det er plejebørnene, som har været udøver af overgreb.

Tilsynskonsulenterne hos Socialtilsyn Nord har i forbindelse med deres tilsynsbesøg vurderet, om den konkrete plejefamilie har erfaring med børn, unge eller voksne, som har været udsat for overgreb eller har udøvet/udøver overgreb. Dernæst svarede tilsynskonsulenterne på, om de vurderer, at plejefamilien gør en indsats for at forebygge overgreb og hvordan de håndterer og følger op ved mistanke eller viden om overgreb. Resultatet er baseret på 629 tilsynsbesøg i 2017 med udgangspunkt i tilsynskonsulents vurdering.

Tabel 13. Erfaring med og forebyggelse af overgreb på plejefamilieområdet

Spørgsmål	Fysiske		Psykiske		Seksuelle	
	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Nej
Har plejefamilien erfaring med børn, unge eller voksne, der har været udsat for overgreb	56%	48%	80%	20%	38%	62%
Har plejefamilien erfaring med børn, unge eller voksne, der har udøver eller har udøvet overgreb	35%	65%	35%	65%	19%	81%
Plejefamilien yder en indsats og/eller forebyggelse i forhold til overgreb	64%	34%	75%	23%	55%	42%

¹⁸ En undersøgelse foretaget af SFI i 2008, viste at 45% af anbragte børn i familiepleje fra årgangen 1995, var anbragt med begrundelsen "overgreb" og "forsømmelse af barnet" (gengivet s. 265 i Bryderup et. al. 2017 *Familiepleje i Danmark*).

Fokus på emnet både hos plejefamilierne – og i socialtilsynet

Tilsynskonsulenterne fortæller, at ved have haft fokus på "overgreb" under tilsynsbesøget, har det ført til nogle gode samtaler med plejefamilierne, hvor familierne selv er med til at evaluere om deres indsats for at forebygge overgreb er god nok. Samtalerne har bl.a. fokuseret på de forskellige arter af overgreb og den kendsgerning, at hos mange børn og unge, som bliver udsat for overgreb, er udøveren en jævnaldrende.¹⁹

Plejefamilierne ønsker mere viden

I gruppeinterview med tilsynskonsulenterne, fortæller de, at plejefamilier generelt gør et stort stykke arbejde for at tilegne sig viden om emnet²⁰, og italesætter det med henblik på at forebygge overgreb. Plejefamilierne er generelt bevidste om, at overgreb også kan forekomme fra jævnaldrende, og at det forebyggende arbejde også handler om at uddanne de unge i brugen af bl.a. sociale medier. Eksempelvis fortæller plejefamilier med anbragte unge, som har en historik med at være seksuelt grænseoverskridende (egne såvel som andre grænser), at de taler meget med de unge om grænser og forventninger til partnere.

Det er ikke alle plejefamilier, som har nok viden om overgreb, særligt når det gælder seksuelle overgreb. Socialtilsyn Nord oplever, at nogle plejefamilier selv forklarer det med mangel på udbudte kurser fra den anbringende kommune, mens andre er tilfredse med den viden kommunen hjælper dem til at opnå. Det er altså forskelligt fra kommune til kommune, hvilke kurser som bliver udbudt. Ydermere har tilsynskonsulenterne i deres samtaler med plejefamilierne fået at vide, at nogle familier har oplevet at få et barn anbragt, hvor de ikke har fået at vide på forhånd, at barnet har været udsat for overgreb eller selv udøver. Det er alvorlige udfordringer hos barnet, der ikke kun påvirker plejefamiliens handleevner eller øvrige anbragte/biologiske børn, men også kompromitterer barnets muligheder for en god anbringelse hos en plejefamilie, som kan yde tilstrækkelig og vidensbaseret hjælp.

Ud af de 1.040 plejefamilier som er omfattet af tilsyn fra Socialtilsyn Nord, er 414 godkendt til at modtage plejebørn med høj belastningsgrad. Det er børn, som er særligt behandlingskrævende, eksempelvis hvis de har været udsat for eller udsat andre for overgreb.

Ønsket om at forebygge er stort – men hvordan?

Tilsynskonsulenterne oplever, at plejefamilierne gerne vil blive bedre til at forebygge overgreb og vide, hvad de skal gøre, såfremt de har mistanke om, at et overgreb har fundet sted/vil finde sted. Udfordringerne ligger så i, hvis plejefamilierne ikke får sikret den nødvendige uddannelse

¹⁹ Oldrup et. al. Se note 15

²⁰ Tilsynskonsulenterne fortæller i gruppeinterview, at det har været svært at vurdere hvad "erfaring" skal tolkes som – er det nok at plejefamilien har taget et kursus om "overgreb" eller skal de tidligere have arbejdet på børneinstitutioner med den konkrete målgruppe? Den lave procentdel som har fået et "ja" i afkrydsningsskemaet ud for erfaring, er derfor også et udtryk for tvivlsspørgsmål hos den enkelte tilsynskonsulent.

til at opnå den konkrete viden, eller de får et barn anbragt, som de ikke på forhånd ved, har været udsat for overgreb/udøver overgreb.

Kvaliteten af forebyggelsesindsatser er forskellig i plejefamilierne, hvor nogle også fortæller, at de føler sig begrænset i forhold til reglerne om magtanvendelse²¹. Som plejeforældre må de eksempelvis ikke fratage en unges mobil, eller forhindre dem i at forlade huset om aftenen. Lov om voksenansvar omhandler reglerne for magtanvendelse, og har til formål at beskytte børnene. Der er krav om, at plejeforældrene benytter pædagogiske redskaber og eksempelvis i stedet taler med barnet om, hvad det gør ved andre børn, når de f.eks. sender ondskabsfulde beskeder, hvordan man opfører sig overfor hinanden, taler med hinanden osv.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale for plejefamilier indenfor følgende områder:

- Plejefamilierne kan med fordel i samarbejde med anbringende kommune, sikre et skærpet fokus på forebyggelsesindsatser, særlig i forhold til seksuelle overgreb. Socialtilsyn Nord's oplevelse ude på tilsynsbesøgene er, at plejefamilierne i forvejen er opmærksom på det, men ikke nødvendigvis har den nødvendige viden til at definere en omfattende forebyggelsesindsats inden for alle former af overgreb.
- Plejefamilierne kan med fordel sammen med anbringende kommune arbejde løbende med at afdække barnets vanskeligheder, herunder med særlig fokus på tilrettelæggelse af indsatser i forhold til forebyggelse af overgreb.

Socialstyrelsen har i 2017 og 2018 udgivet flere håndbøger og rapporter om overgreb, bl.a. målrettet plejefamilier, som har plejebørn, der har været udsat for eller udøver overgreb. *"Vold og seksuelle overgreb mod børn. En guide til plejefamilier - om forebyggelse, opsporing og håndtering"* (2018), som foruden at indeholde konkrete redskaber til, hvordan plejefamilie kan opdage, hvis et barn har været/bliver udsat for overgreb, også beskriver de handlingsmuligheder og forpligtelser plejefamilien har. Yderligere interessant publikation for plejefamilier, som søger mere viden, er *"Erfaringsopsamling af projekt Børn, der krænker andre børn"* (2017), som har til formål at styrke indsatsen til børn og unge, der udviser seksuelt bekymrende adfærd og/eller har krænket andre børn. Publikationerne findes på Socialstyrelsens hjemmeside.

²¹ Lov om Voksenansvar

Resultat af undersøgelse hos sociale tilbud

På tilsynsbesøg hos tilbuddene vurderede tilsynskonsulenterne ledelsens og medarbejdernes faglige viden om forebyggelse, håndtering og opfølgning efter overgreb, set i forhold til tilbuddets målgruppe. Dernæst spurgte tilsynskonsulenterne ind til, om forebyggelsesindsatsen var skriftliggjort. Resultatet er baseret på 241 tilsynsbesøg i 2017 med udgangspunkt i tilsynskonsulents vurdering.

Formålet med spørgsmålene var at give tilsynskonsulenten redskaber til at vurdere den samlede forebyggelsesindsats, og samtidig fremme dialogen med tilbuddet om, hvor de med fordel kan forbedre indsatsen.

Nedenstående fire diagrammer viser resultatet af undersøgelsen.

■ Tilstrækkelig indsats ■ Indsatsen kan forbedres ■ Ingen indsats

Diagram 2. Tilbuddet har relevant viden om forebyggelse

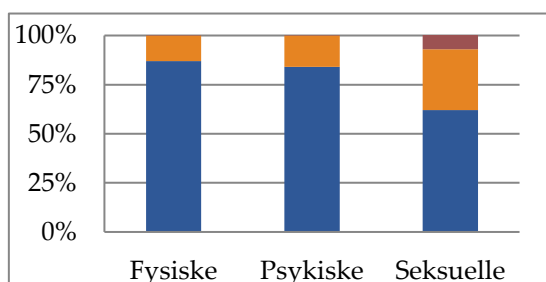

Diagram 3. Tilbuddets håndtering ved mistanke og viden om overgreb

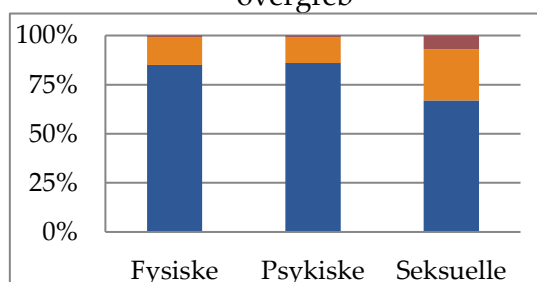

Diagram 4. Tilbuddet følger op efter mistanke og viden om overgreb

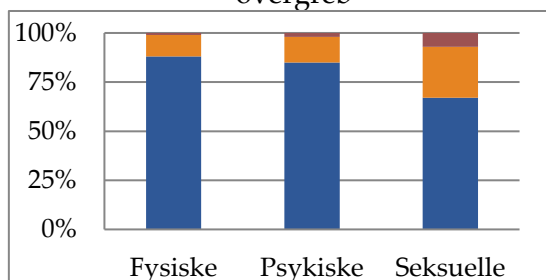
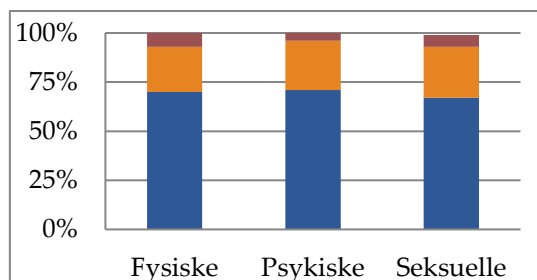

Diagram 5. Tilbuddet har skriftliggjort deres forebyggelsesplan

Viden om forebyggelse inden for særligt seksuelle overgreb, kan forbedres

Tilsynskonsulenterne har i deres vurdering af tilbuddets indsats for at forebygge overgreb, blandt andet spurgt ind til, om der på tilbuddet arbejdes med målgrupperelevant risikovurdering. Det vil sige, om tilbuddet ud fra målgruppens udfordringer har lavet en reel vurdering af risikoen for overgreb, og i en sådan forebyggelsesplan, hvad er personalets

pædagogiske praksis? Eksempelvis udviklingshæmmede unge, hvor en forebyggelsesindsats bør tage højde for, at målgruppen kan være særlig sårbar i forhold til overgreb fra udefrakommende. Tilsynskonsulenterne har også vurderet, om forebyggelsesplanen tager højde for overgreb mellem borgere, medarbejdere og borgere, og når nogen udefra krænker en borger. Sidst men ikke mindst, har de vurderet, hvorvidt borgerne på tilbuddet er inddraget i udformningen af forebyggelsesplanen.

Undersøgelsen viser, at mange tilbud arbejder med risikovurdering og udarbejder en forebyggelsesplan. Langt de fleste tilbud har tilstrækkelig viden inden for forebyggelse af psykisk og fysisk overgreb, men en dybere analyse af ovenstående tal viste, at det kun var lidt over halvdelen af tilbuddene, som arbejder konkret med pædagogiske indsatser, der sænker risikoen på tværs af alle tre overgrebsparametre - både verbale, voldelige og seksuelle overgreb. 31% af tilbuddene kan forbedre deres forebyggelse, når det gælder seksuelle overgreb og 8% af tilbuddene manglede den relevante viden for at kunne forebygge seksuelle overgreb.

Håndtering ved viden eller mistanke om overgreb

Medarbejdernes vidensniveau og ledelsens kompetencer er afgørende for, hvor godt tilbuddet kan håndtere overgrebssituationer. Ca. 85% af tilbuddene yder en tilstrækkelig indsats, når det gælder psykiske eller fysiske overgreb. Den resterende 15% yder en indsats, som kan forbedres, og en meget lille procentdel har ikke iværksat procedurer eller retningslinjer for at håndtere overgrebssituationer.

I forhold til håndtering af seksuelle overgreb er det kun 67% af tilbuddene, som vurderes til at yde en tilstrækkelig indsats, hvor 7% vurderes til ikke at gøre en indsats.

Når overgrebet har fundet sted – opfølgning.

Når et overgreb har fundet sted og umiddelbart er håndteret, skal tilbuddet yde en opfølgningsindsats. Det handler om, hvorvidt de reflekterer over, hvorfor det er sket, om der er noget i tilbuddets rutiner og forebyggelsesplan, som skal forbedres, og hvordan der skal tages hånd om de øvrige borgere. Dem, som ikke var direkte udsat for overgrebet, men måske var vidne eller havde viden om det, - husker tilbuddet at tage hånd om dem?

88% af tilbuddene yder en tilstrækkelig indsats i opfølgning efter en borger har været involveret i et fysisk overgreb og 85% hvis det er et psykisk overgreb. Dét tal er på 67%, hvis det var et seksuelt overgreb. Ligesom med de to forrige resultater vedr. forebyggelse og håndtering, så er det det samme mønster ved opfølgning. Langt de fleste tilbud er gode til sikre en god, omfattende og reflekterende opfølgning, men 26% af tilbuddene kan forbedre den indsats i forhold til seksuelle overgreb, og 7% gør ingen indsats.

Forebyggelses- og handlingsplaner bør skriftliggøres

Undersøgelsen viste, at ca. 70% af tilbuddene har tilstrækkeligt skriftliggjort deres forebyggelses- og handlingsplaner inden for enten fysiske, psykiske og seksuelle overgreb, hvor 25% af tilbuddene havde plads til forbedring. Ca. 5% havde ikke skriftliggjort det. Et interessant resultat var, at der er en lille håndfuld af tilbud, som har iværksat tilstrækkelige indsatser for at forebygge alle former for overgreb, men de havde ikke fået nedfældet det skriftligt. Skriftliggørelsen skal derfor ikke nødvendigvis sammenholdes med høj kvalitet, men det er en vigtig del for at sikre en stabil indsats, at den er forankret hos alle og ikke er personbåren.

Resultat for undersøgelsen for tilbud

Overordnet viser undersøgelsen, at de fleste tilbud yder en tilstrækkelig indsats i forhold til forebyggelse, håndtering og opfølgning efter overgreb af en fysisk eller psykisk karakter, men ikke alle i forhold til seksuelle overgreb.

Socialtilsyn Nord ser et udviklingspotentiale for tilbud indenfor følgende områder:

- Tilbuddene kan med fordel skriftliggøre deres beredskab for overgreb, samt implementere disse i praksis. Det handler blandt andet om, at nye medarbejdere og vikarer kender retningslinjerne, at forhindre ulovlige magtanvendelser, og det fremmer desuden den interne dialog på tilbuddet om overgreb og indgriben.
- Tilbuddene kan med fordel sikre, at de i deres opfølgning på overgreb, også tager hånd om borgere og medarbejdere, som ikke har været direkte involveret, men har været vidne om, at det har fundet sted.

Tilbuddene har flere muligheder for at tilegne sig viden. På Socialstyrelsens hjemmeside forefindes publikationer, blandt andet for sociale tilbud, som ønsker at styrke deres pædagogiske praksis i forebyggelse af overgreb. Flere af publikationerne henvender sig til tilbud for børn og unge. *"Vold og seksuelle overgreb mod børn med handicap"* (2017) er en håndbog om forebyggelse, opsporing og håndtering af voldelige og seksuelle overgreb mod børn, der har en kognitiv eller fysisk funktionsnedsættelse. Udgivelsen henvender sig især til pædagogiske tilbud. *"Kortlægning af lovende praksisser på området for overgreb mod børn og unge"* (2017) identificerer lovende faglige praksisser på tværs af kommuner og lande.

Aktiviteter

Fællesmøder, oplæg og udviklingsprojekter; alt sammen med dét formål at fremme vidensdeling og udvikle kvaliteten på socialområdet.

Arrangementer for tilbud, plejefamilier og samarbejdspartnere

Socialtilsyn Nord har i 2017 afholdt:

- Tre informationsmøder for plejefamilier, afholdt i Vrå, Silkeborg og Aabybro
- fællesmøde for ledere af sociale tilbud (august 2017)
- To kurser om magtanvendelsesreglerne på børneområdet
- To kurser om magtanvendelsesreglerne på voksenområdet
- Erfa-møde for revisorer og økonomer (marts 2017)

Dialog med interessenter

Socialtilsyn Nord afholder hvert år bilaterale møder med samtlige kommuner og regioner. Derudover deltager socialtilsynet i koordinerende møder med andre myndigheder og dialogmøder med interesseorganisationer. Når Socialtilsynet påtænker at varsle om sanktioner eller nedsætte af en godkendelse, inviteres tilbuddet/plejefamilien til et dialogmøde. Det er Socialtilsyn Nord's vurdering, at langt de fleste varslede påbud bliver opfyldt i høringsperiode på baggrund af dialogen med tilbuddet eller plejefamilien.

Socialtilsyn Nords økonomi

Socialtilsynet fungerer som indtægtsdækket virksomhed, hvilket betyder, at alle de omkostninger, der anvendes til at føre tilsynet, skal opkræves fra tilbud og kommuner.

Sammenfatning

Socialtilsyn Nord finansieres delvist af tilsynstakster fra tilbuddene og delvist af en objektiv finansiering fra de kommuner, som socialtilsynet fører tilsynet i. Budgettet for Socialtilsyn Nord i 2017 var på 35.152.000 kr. og med årets udgang konstateres et overskud på 684.000 kr. Det skyldes blandt andet, at socialtilsynet har behandlet mange ansøgninger om væsentlige godkendelsesændringer og et mindre varmeregnskab end forventet. I overensstemmelse med lov om socialtilsyn, vil overskuddet blive indregnet i taksterne senest i 2019.

Socialtilsyn Nord udbød i 2017 forskellige tilkøbsydelse, der relaterede sig til Socialtilsyn Nords tilsynsfaglige eller socialfaglige viden. Tilkøbsydelse har for eksempel været konsulentbistand, tilsyn med dagtilbud, plejefamilier uden for Socialtilsyn Nords tilsynsområde, oplæg og undervisning. I alt er der realiseret indtægter for 326.538 kr. i 2017.

Tabel 14. Regnskab og budget 2017, i 1.000 kr.

	2016		2017		
	Budget	Regnskab	Budget	Regnskab	Forskel
Socialtilsyn Nords direkte udgifter	31.319	30.801	32.719	31.977	-742
Indirekte udgifter (overhead m.v.)	2.334	2.334	2.433	2.433	0
Udgifter i alt	33.653	33.135	35.152	34.410	-742
Indtægter fra objektiv finansiering	-18.442	-18.442	-19.719	-19.719	0
Indtægter fra tilsynstakster	-15.211	-14.433	-15.433	-15.375	58
Indtægter i alt	-33.653	-32.875	-35.152	-35.094	58
Tilkøbsydelse udgifter		330		0,327	0
Tilkøbsydelse indtægter		-330		-0,327	0
Netto	0	260	0	-684	-684

Tabel 15. Budget 2018 for Socialtilsyn Nord, i 1.000 kr.

	Budget 2018
Socialtilsyn Nord's direkte udgifter	26.506
Indirekte udgifter (overhead m.v.)	7.969
Udgifter i alt	34.477
Indtægter fra objektiv finansiering	-19.210
Indtægter fra tilsynstakster	-15.266
Indtægter i alt	-34.477
Netto	0

Tabel 16. Fordelingen af objektiv finansiering i 2017 (2017 priser)

	Samlet antal 0-17 årige pr. 2. kv. 2016	Andel	Objektiv finansiering i 2017
Silkeborg	20.746	16,90%	3.326.955
Brønderslev	7.967	6,50%	1.277.637
Frederikshavn	10.924	8,90%	1.751.839
Jammerbugt	8.037	6,50%	1.288.862
Læsø	254	0,20%	40.733
Mariagerfjord	8.623	7,00%	1.382.837
Morsø	4.034	3,30%	646.917
Rebild	6.913	5,60%	1.108.611
Thisted	8.954	7,30%	1.435.918
Vesthimmerlands	7.765	6,30%	1.245.243
Aalborg	38.745	31,50%	6.213.384
I alt for kommunerne	122.962	100,0%	19.718.935

Takstudvikling 2014 - 2017

Taksterne differentieres ud fra tilbuddenes størrelse. De er baseret på en takstmodel, som alle fem socialtilsyn bruger, og hvor der tages højde for størrelsen af tilsynsområdet og porteføljeforskelle i det enkelte socialtilsyn. Taksterne er godkendt af Hjørring Kommunes byråd.

Tabel 17. Udvikling af takster for tilsyn 2014 - 2017

Tilsyn med tilbud				
	2014	2015	2016	2017
0-7 pladser	34.959 kr.	34.245 kr.	30.924 kr.	33.978 kr.
8-24 pladser	41.951 kr.	41.094 kr.	37.109 kr.	40.774 kr.
25-49 pladser	69.918 kr.	68.490 kr.	61.848 kr.	67.956 kr.
50+ pladser	104.876 kr.	102.734 kr.	92.772 kr.	101.934 kr.
Godkendelse af nyt tilbud				
	2014	2015	2016	2017
0-7 pladser	24.557 kr.	16.882 kr.	17.918 kr.	27.076 kr.
8-24 pladser	29.468 kr.	20.258 kr.	21.502 kr.	32.491 kr.
25-49 pladser	49.113 kr.	33.763 kr.	35.837 kr.	54.152 kr.
50+ pladser	73.670 kr.	50.645 kr.	53.755 kr.	81.228 kr.
Væsentlig ændring af eksisterende godkendelse				
Tilsyn	2014	2015	2016	2017
0-7 pladser	12.278 kr.	8.441 kr.	8.959 kr.	9.476 kr.
8-24 pladser	14.724 kr.	10.129 kr.	10.751 kr.	11.371 kr.
25-49 pladser	24.557 kr.	16.882 kr.	17.918 kr.	18.952 kr.
50+ pladser	36.835 kr.	25.322 kr.	26.877 kr.	28.428 kr.
Skærpet tilsyn				
Tilsyn	2014	2015	2016	2017²²
0-7 pladser	17.479 kr.	8.861 kr.	7.731 kr.	3.397 kr.
8-24 pladser	20.975 kr.	10.273 kr.	9.277 kr.	4.077 kr.
25-49 pladser	34.959 kr.	17.122 kr.	15.462 kr.	6.795 kr.
50+ pladser	52.438 kr.	25.684 kr.	23.193 kr.	10.193 kr.

²² Pr. påbegyndt måned

Bilag

Socialtilsyn Nords produktion i 2017

- B1. Opgaveportefølje
- B2. Antal tilsynsrapporter og besøg
- B3. Nygodkendelser, vilkår og sagsbehandlingstider
- B4. Sanktioner : påbud og skærpede tilsyn
- B5. Tilbagekaldte godkendelser
- B6. Henvendelser om bekymrende forhold ("whistleblower"-ordningen)

Tilsynsområde

- B7. Oversigt over hvilke slags tilbud og plejefamilier, der er omfattet socialtilsyn

Fokusområder

- B8. Afkrydsningsskemaer overgreb

Socialtilsyn Nords produktions- og driftsoplysninger viser, at i 2017 var 1.243 plejefamilier og 333 tilbud omfattet af lov om socialtilsyn. Det inkluderer 42, som ved udgangen af året stadig var ved at få behandlet deres ansøgning om nygodkendelse og 24 tilbud, som indgår i en koncern eller koncernlignende konstruktion.

Socialtilsyn Nord aflagde 2.120 tilsynsbesøg i 2017, fordelt på 84% anmeldte og 16% uanmeldte besøg. Alle tilbud og plejefamilier har modtaget mindst ét besøg af socialtilsynet i 2017. 102 nye plejefamilier og 16 nye tilbud blev godkendt af socialtilsynet i 2017, ni fik afslag på deres ansøgning, mens 13 trak ansøgningen tilbage under processen. Sagsbehandlingstiden i 2017 var 17 uger for et tilbud og 12 uger for en plejefamilie.

166 plejefamilier og tilbud ophørte i 2017, hvoraf ni af dem var socialtilsynets afgørelse. Tre tilbud blev underlagt skærpet tilsyn og der blev udstedt i alt 25 påbud. Der blev ikke udstedt påbud eller skærpet tilsyn på plejefamilieområdet eller tilbud kun til børne og unge.

Bilag 1 – Opgaveportefølje

Tabel 18. Opgaveportefølje opgjort den 31.12.2017

Område	2017
Plejefamilier	1.040
Opholdssteder/døgntilbud til børn og unge	50
Tilbud til voksne	199
Tilbud til både voksne og børn	55
I alt	1.344

Tabel 19. Koncerner og tilbud

	2017
Koncerner	8
Tilbud som en del af en koncern	17
Koncernlignende konstruktioner	5
Tilbud som er en del af en koncernlignende konstruktion	7

Tabel 20. Tilsynsopgave i hele 2017

Tilbudstype	Tilbud	Plejefamilier	I alt
Opgaveporteføljen pr. 31.12.2017	304	1.040	1.344
Under nygodkendelse pr. 31.12.2017	4	38	42
Afslag på nygodkendelse	0	9	9
Ansøger trak sin ansøgning under forløbet	0	13	13
Ophørt i løbet af året	23	133	157
Godkendelsen tilbagekaldt	2	8	9
I alt til tilbud og plejefamilier	333	1.241	1.574

Bilag 2 - Antal besøg og tilsyn

Tabel 21. Besøg aflagt af Socialtilsyn Nord i 2017

	Anmeldte	Uanmeldte ²³	I alt
Plejefamilier	1.339	261	1.600
<i>i forbindelse med tilsyn</i>	1.139	261	1.400
<i>i forbindelse med nygodkendelse</i>	200	0	200
Sociale tilbud	434	86	520
<i>i forbindelse med driftstilsyn</i>	399	85	484
<i>i forbindelse med nygodkendelse</i>	19	0	19
<i>i forbindelse med regodkendelse</i>	16	1	17
I alt	1.773	347	2.120

²³ Indeholder 77 besøg, hvor plejefamilien/tilbuddet ikke var hjemme

Tabel 22. Antal rapporter ("gennemførte tilsyn") med mindst ét besøg og rapport offentliggjort på Tilbudsportalen i 2017²⁴

	Tilsyn	Nygodkendelser	Regodkendelser
Plejefamilier	1314	109	0
Tilbud	406	16	7
I alt	1720	125	7

Tabel 23. Administrative tilsyn (uden besøg) i 2017²⁵

	Antal
Plejefamilier	29
Tilbud	26
I alt	55

Tilsynet indeholder flere komponenter såsom planlægning og indsamling af oplysninger fra bl.a. borgere, de anbragte børn, sagsbehandlere, ét eller flere besøg, eventuelle dialogmøder hvis socialtilsynet observerer bekymrende forhold, høringsfase, og endelig en rapport

Bilag 3 - Nygodkendelser, vilkår og sagsbehandlingstider

Tabel 24. Nye godkendelser i 2017

Område	Godkendelser	Antal vilkår
Plejefamilier	102	0
Opholdssteder/døgntilbud til børn og unge	2	0
Tilbud til voksne	12	6
Tilbud til både voksne og børn	2	0
I alt	118	6

Tabel 25. Sagsbehandlingstider på nye godkendelser i 2017²⁶

	2015	2016	2017
Tilbud	35 uger	18 uger	17 uger
Plejefamilier	38 uger	27 uger	12 uger

²⁴ Et tilsyn kan godt indeholde flere besøg, eks. hvis tilbuddet har flere afdelinger.

²⁵ Bl.a. i forbindelse med økonomisk godkendelse, ophør mv., som ikke kræver et fysisk besøg

²⁶ Opgjort i antal uger fra socialtilsynet modtager en ansøgning til afgørelsen er truffet. Ansøgninger hvor ansøger har trukket sin ansøgning eller socialtilsynet ikke har godkendt ansøgningen, er ikke med i opgørelsen.

Bilag 4 – Sanktioner

Socialtilsyn Nord har i 2017 udstedt 25 påbud, 17 af dem er i forbindelse med skærpede tilsyn.

Tabel 26. Afgørelser om skærpede tilsyn delt på tilbudstype 2015 - 2017

	2015	2016	2017
Plejefamilier	1	0	0
Tilbud til børn og unge	4	1	0
Tilbud til voksne	4	1	1
Tilbud blandet	1	0	2 ²⁷
I alt	10	2	3

Tabel 27. Antal påbud iværksat i 2015-2017

	2015	2016	2017
Plejefamilier	6	1	0
Tilbud til børn og unge	17	10	0
Tilbud til voksne	24	20	11
Tilbud blandet	4	4	14
I alt	51	35	25

Diagram 6. Primære årsager til skærpet tilsyn i 2017 med angivelse af antallet af påbud

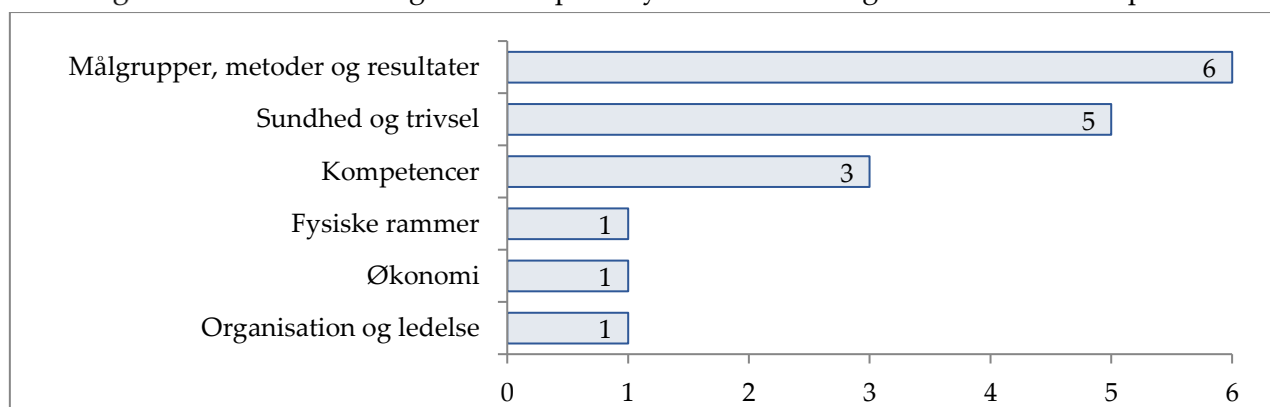
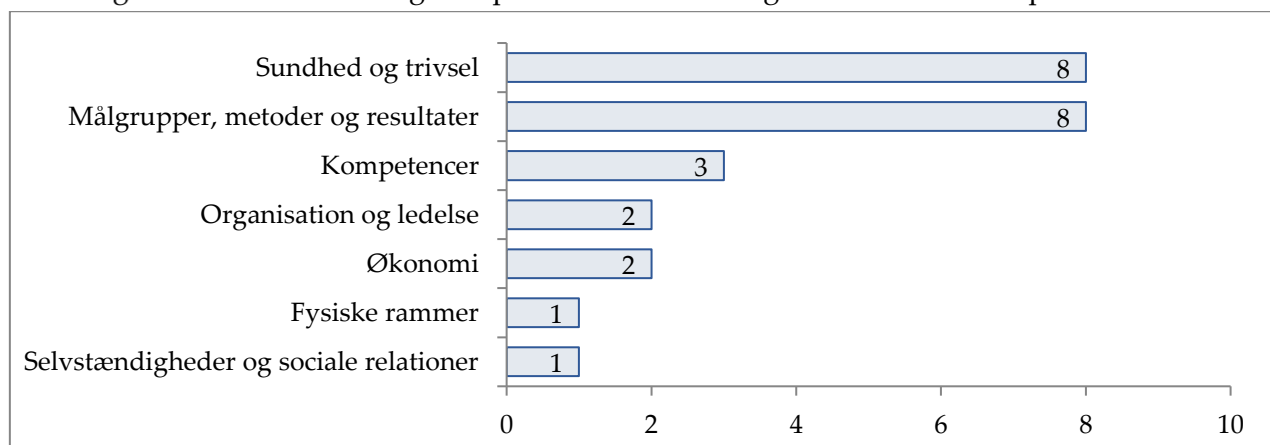

Diagram 7. Primære årsager til påbud i 2017 med angivelse af antallet af påbud

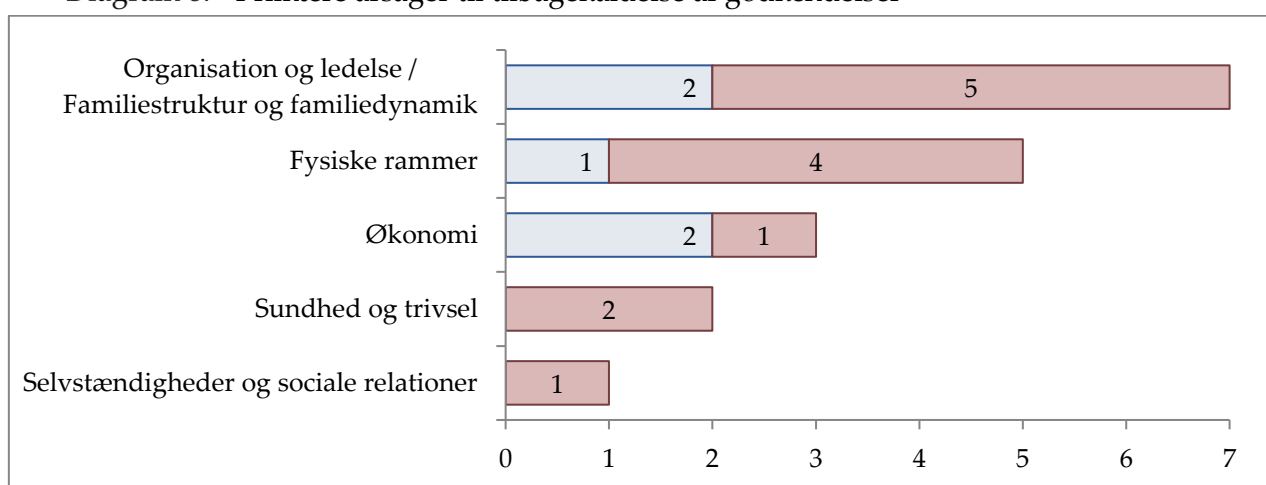
²⁷ Dækker over ét tilbud som fik to skærpet tilsyn, og efterfølgende lukkede.

Bilag 5 – Tilbagekaldte godkendelser

Tabel 28. Tilbagekaldte godkendelser og ophør

	Godkendelse tilbagekaldt af socialtilsynet	Ophørt efter eget ønske	Godkendelse automatisk bortfaldet efter 3 år uden plejebørn
Plejefamilier	8	110	23
Sociale tilbud	2	23	
I alt	10	133	23

Diagram 8. Primære årsager til tilbagekaldelse af godkendelser²⁸

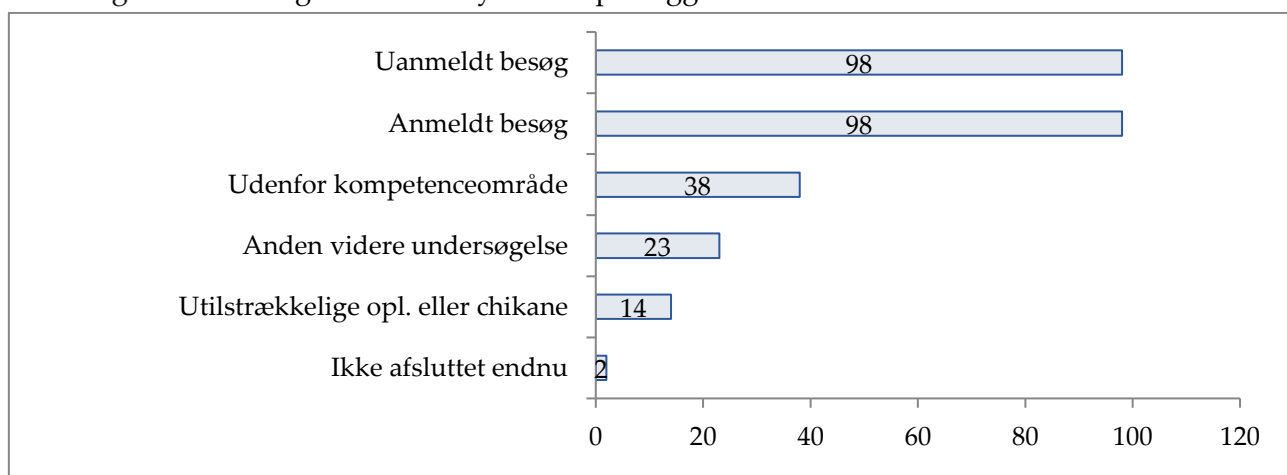
²⁸ Blå farve repræsenterer primære årsager til tilbagekaldelse af et tilbuds godkendelse, og rød farve de primære årsager til tilbagekaldelse af plejefamiliernes godkendelse. Begrundelsen for en tilbagekaldt godkendelse kan godt have årsag i mere end ét kvalitetstema.

Bilag 6 - Henvendelser om bekymrende forhold

Tabel 29. Antallet af henvendelser i 2017

Område	2017
Plejefamilier	47
Opholdssteder/døgntilbud til børn og unge	53
Tilbud til voksne	123
Tilbud til både voksne og børn	30
Ukendt	7
Udenfor lov om socialtilsyn	13
I alt	273

Diagram 9. Tiltag fra Socialtilsyn Nord på baggrund af henvendelserne i 2017

Bilag 7 – Tilbud og plejefamilier som er omfattet af socialtilsyn jf. lov om socialtilsyn

Uddrag fra socialtilsynsloven

LBK nr 70 af 18/01/2017

Lov om socialtilsyn er senere blevet ændret. Seneste version af loven kan læses på retsinformation.

Formål, ansvar og område

§ 1. Formålet med denne lov er at bidrage til at sikre, at borgerne ydes en indsats, der er i overensstemmelse med formålet med offentlige og private tilbud efter lov om social service og kapitel 40 i sundhedsloven. Formålet skal opnås gennem en systematisk, ensartet, uvildig og fagligt kompetent varetagelse af opgaven med at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med tilbuddene.

Anvendelsesområde

§ 4. Socialtilsynet godkender og fører driftsorienteret tilsyn med følgende tilbud:

- 1) Plejefamilier og kommunale plejefamilier efter § 66, stk. 1, nr. 1 og 2, i lov om social service.
- 2) Døgntilbud efter § 66, stk. 1, nr. 5-7, jf. dog § 66 a, stk. 7, og §§ 107-110 i lov om social service samt stofmisbrugsbehandlingstilbud efter §§ 101 og 101 a i lov om social service.
- 3) Tilbud i form af hjælp og støtte efter §§ 83-87, 97, 98 og 102 i lov om social service, når
 - a) tilbuddet leveres til beboere i boligformer efter andre bestemmelser end nævnt i nr. 2, dog ikke friplejeboliger,
 - b) hjælpen udgår fra servicearealer knyttet til boligerne og ydes af et fast ansat personale,
 - c) tilbuddet til beboerne omfatter i væsentligt omfang støtte efter § 85 i lov om social service og
 - d) tilbuddets målgruppe er personer, der har ophold i boligen på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.
- 4) Alkoholbehandlingssteder efter sundhedslovens § 141.

Stk. 2. Socialtilsynet træffer afgørelse om, hvorvidt det konkrete tilbud er omfattet af godkendelse og driftsorienteret tilsyn efter stk. 1, nr. 3, eller af tilsyn efter § 151 i lov om social service.

Bilag 8 – Undersøgelseskemaer benyttet til fokusområdet 2017

Undersøgelseskemaer som tilsynskonsulenterne har udfyldt, for at afdække plejefamiliernes og tilbuddenes viden om indsats for at forebygge overgreb.

For sociale tilbud:

Scores 1-3	Forebyggende	Håndtering	Opfølgning
Verbalt			
Seksuelt			
Voldeligt			
Er det skriftliggjort?			
Undersøgelsesmuligheder	Arbejdes der med risikovurdering? Målgrupperelevant? Sporing/mistanke Pædagogisk praksis beskrevet? Beboer mod beboer, personale mod beboer. Retningslinjer over beklædning (personale) Er borgerne inddraget?	Reflekterer de over evt. politianmeldelse? Kender vikarer retningslinjer? APV/kriseplan over hver enkelt borger? Skriftligt? Procedure for orientering og registrering?	Hvordan lærer de af hændelsen, huskes de øvrige borgere?

For plejefamilier

Scores ja/nej	Plejefamilien har erfaring med børn, unge eller voksne, der har været udsat for	Plejefamilien har erfaring med børn, unge eller voksne, der udøver eller har udøvet	Plejefamilien yder en indsats og/eller forebyggelse i forhold til
Fysiske overgreb			
Psykiske overgreb			
Seksuelle overgreb			

Hjørring Kommune

Hjørring Kommune
Springvandspladsen 5
9800 Hjørring
72 33 33 33
hjoerring@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

UDGIFTS- ANALYSE

23. maj

2018

RESUME:

Udgiftsanalysen ser på udgiftsudviklingen for de 1.288 nordjyske borgere, der både fik en rammeaftaleindsats i januar 2016, 2017 og 2018.

Analysen sammenligner udviklingen for de samlede udgifter pr. borger i januar 2016 med de samlede udgifter pr. borger i januar 2018.

De nordjyske kommuner havde for den gruppe samlet set en reduktion i myndigheds udgifter på 6,4 pct., svarende til en samlet besparelse på 5,7 mio. kr. pr. måned (januar 2016 vs. januar 2018).

Størstedelen af myndighedskommunerne har oplevet en udgiftsreduktion, mens enkelte har oplevet en lille stigning.

Udgiftsanalysen kan ikke påvise om besparelsen er sket gennem lavere takster eller gennem ændringer i borgernes ydelser.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
1.1 Borgercases.....	4
2. Monitorering	5
2.1 Metode	5
3. Analyse	6
3.1 Borgere i rammeaftaletilbud	6
3.2 Samlet udvikling i myndighedsudgifterne	8
3.3 Samlet udgiftsudvikling i forhold til tilbudstype	9
3.4 Samlet udvikling i udgifter fordelt efter driftsherre	10
3.5 Udgiftsudvikling for borgerne – opgjort efter procentvis udvikling.....	11
Bilag 1 Udgiftsudvikling af borgerne opgjort efter kommune	12

1. Indledning

Det specialiserede socialområde dækker over mange forskellige borgere med meget forskelligt støttebehov, hvilket kan være svært at udgiftsstyre. Det gælder særligt for indsatser, hvor forhandlingen om borgerens takster og ydelser sker med en ekstern samarbejdspartner, fx en anden kommune, regionen eller et privat tilbud.

Med Nordjysk Socialaftale samarbejder kommunerne i Nordjylland og Region Nordjylland med hinanden om de mest specialiserede tilbud – også kaldet rammeaftaletilbud. Et rammeaftaletilbud defineres ved, at tilbuddet i omfattende grad anvendes af andre kommuner end den kommunale eller regionale driftsherre. Rammeaftaletilbud står for knap 30 pct. af det samlede antal pladser på det specialiserede socialområde i Nordjylland. Hertil kommer de private pladser, samt de tilbud, der kun er til kommunens egne borgere.

Med Rammeaftalen 2017 blev det besluttet, at der skal udmøntes en udgiftsreduktion på borgere i rammeaftaletilbud på 5 pct. i 2020 ift. 2016 niveau ved en løbende indfasning. Udgiftsreduktionen skal ske delvis gennem takstreduktioner og delvis gennem en dialogbaseret tilgang, *jf. tabel 1*.

Tabel 1. Udgiftsreduktion på rammeaftaleområdet 2017-2020

	2017	2018	2019	2020	I alt
Årlig udgiftsreduktion	2,0 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	5,0 %
- heraf generel takstreduktion	1,0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	2,5 %
- heraf dialogbaseret tilgang	1,0 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	2,5 %

Takstreduktion:
Den enkelte driftsherre i Nordjylland skal reducere sit samlede takstberegningsgrundlag for rammeaftaletilbud

Dialogbaseret tilgang:
Myndighedskommunen og driftsherren skal gennem dialog sikre en direkte udgiftsreduktion for myndighedskommunens udgifter til borgere i rammeaftaletilbud, fx ved en mere målrettet visitering og revisitering.

I efteråret 2017 fremviste alle de nordjyske kommuner og Region Nordjylland hver en samlet takstreduktion for deres rammeaftaletilbud i 2018 på minimum 1,5 pct. Det skal bemærkes, at takstreduktionen beregnes på det overordnede niveau, hvorfor det er muligt at enkelte tilbud har oplevet store takstreduktioner, mens andre ikke har. Takstreduktionerne vil derfor kunne ramme køberkommunerne forskelligt alt efter, hvilke type pladser den enkelte kommuner køber.

Foruden takstreduktioner ønskede KKR, at kommunerne skal have et større fokus på det løbende myndighedsarbejde i forhold visitering og revisitering. Tidligere takstanalyser har vist, at de nordjyske kommuner på nogle områder har visitereret til flere ydelser end sammenlignelige kommuner i resten af landet. Den samlede udgiftsreduktion skal derfor ske delvis gennem mere præcis visitering og delvis gennem generelle takstreduktioner.

Nærværende udgiftsanalyse ser på den samlede udgiftsudvikling opgjort efter myndighed, driftsherre og tilbudstype. Analysen kan derfor ikke belyse, hvor stor en andel af udgiftsudviklingen, der skyldes takstreduktioner og hvor stor en andel, der skyldes en mere præcis visitering.

1.1 Borgercases

Bag de mange tal er der en masse borgere – 1.288 helt præcist. Udviklingen i udgiften til disse borgere kan have mange forskellige årsagsforklaringer. At en borger bliver dyrere eller billigere kan ikke alene tilskrives ændringer i taksterne, men i lige så høj grad en ændring i de indsatser borgeren visiteres til.

Nedenfor er lavet fire fiktive borgercases, der illustrerer, at en udgiftsudviklingen *ikke* alene skyldes takstreduktioner eller takststigninger, men kan være resultatet af en naturlig udvikling af borgerens handicap eller myndigheds fokus på borgerens indsatser.

Pias støttebehov er blevet mindre

- På Pia's døgntilbud har man i samarbejde med Pia arbejdet målrettet med at løfte hendes evne til at mestre eget liv. Så meget, at hun nu kan deltage i et aktivitetstilbud. Det betyder, at Pia ikke længere hele døgnnet skal være på hendes SEL §108 botilbud, men at hun i dagstimerne kan deltage i et SEL §104 aktivitetstilbud. Det har givet en mindre udgiftsreduktion. På et handleplansmøde med deltagelse af døgntilbuddet, myndighed og Pia er man blevet enige om en plan for, hvordan man kan arbejde videre med denne positive udvikling, og det ventes, at Pias støttebehov falder i løbet af de næste par år. Alt andet lige vil myndighedskommunen således kunne se frem til en udgiftsreduktion selvom der ikke vil være en takstreduktion på hverken Lises §104 eller §108 tilbud.

Johns støttebehov er blevet større

- John har udviklingshæmning, og er i løbet af det seneste år begyndt at få flere og flere demenssymptomer, og som konsekvens heraf er han i løbet af de sidste par måneder begyndt at have sporadisk udadreagerende adfærd. Det har betydet, at der har været behov for, at John nu får mere støtte for at kunne få hverdagen til at hænge bedre sammen. Udgifterne til John er dermed steget og ventes at kunne stige yderligere i løbet af de næste par år, hvis den sporadiske udadreagerende adfærd ikke mindskes. Selv med takstreduktioner må man forvente, at John vil blive indplaceret på en højere takst, hvor der vil være flere støttetimer inkluderet.

Søren skifter tilbudstype og bliver dyrere

- Søren har svære psykiske problemer, og bor på et ABL §105 botilbud, som yder støtte til borgere med lettere socialpsykiatriske udfordringer. Sørens problemer er dog blevet så alvorlige, at kommunens myndighedsniveau har været ved at afsøge alternative muligheder, og er sammen med Søren blevet enige om, at han skal flyttes til et SEL §108 tilbud, der har specialviden om borgere med svære socialpsykiatriske problemer, og hvor der er endnu større støtte og mulighed for skærmning. I og med at Sørens støttebehov er blevet større er udgifterne også steget. Myndighedsniveauet vurderer dog, at SEL § 108 tilbuddet matcher Sørens nuværende og fremtidige behov bedre end ABL § 105 tilbuddet.

Myndighed opdager, at Lisa kan mere end tidligere antaget

- Lise har tidligere gået på et SEL §104 aktivitetstilbud, men har de sidste par år udviklet sig markant. I forbindelse med myndigheds gennemgang af borgersager gennemgås Lises sag. Efter dialog med driftsherren og Lise vurderes det, at hun er klar til at overgå fra et SEL §104 aktivitetstilbud til et SEL §103 beskæftigelsestilbud, hvor hun kan videreudvikle hendes færdigheder. Udover at revisiteringen kan give Lise et boost i forhold til egen udvikling, så medføre den samtidig en udgiftsreduktion.

2. Monitorering

For at få et overblik over udviklingen af de samlede udgifter er der udarbejdet et monitoreringsværktøj, der en gang om året frem til 2020 ser på udviklingen for udgifterne til de nordjyske borgere i nordjyske rammeaftaletilbud. Resultatet af monitoreringen er udfoldet i nærværende rapport.

2.1 Metode

- Analysen omhandler kun rammeaftaletilbud, hvorfor private tilbud og kommunale tilbud, der kun bruges af egne borgere, ikke indgår i analysen.
- Opgørelsen omhandler det antal borgere, som de nordjyske myndighedskommuner har vistret til en rammeaftaleindsats hos en nordjysk driftsherre.
- I analysen er kun medtaget de borgere, som fik en rammeaftaleindsats i både januar 2016, 2017 og 2018. Nye borgere vil således ikke indgå i analysen, ligesom borgere der kun fik et rammeaftaletilbud i 2016 eller 2017 heller ikke vil indgå i analysen.
- Opgørelsen sammenligner udgifter til borgere i rammeaftaletilbud i januar 2016 med udgifter til den samme borger i januar 2018. Opgørelsen kan således ikke give et fyldestgørende billede af den samlede udgiftsudvikling de seneste to år.
- Myndigheds arbejde med mere præcis visitering vil ske løbende hen over året, hvorfor man ikke kan forvente, at alle justeringer er slået igennem i januar.
- 2016 er basisår, men er pl-reguleret med KL's pl-sats: (2016-2017: 1,7 pct. og 2017-2018: 1,7 pct.). PL satsen 2016-2017 er blevet efterreguleret. Den har tidligere heddet 2,1 pct., hvorfor tallene kan variere fra sidste års udgiftsanalyse.
- Analysen har set på følgende rammeaftaleindsatser
 - SEL § 103 Beskyttet beskæftigelse (voksne)
 - SEL § 104 – Aktivitets- og samværstilbud (voksne)
 - ABL 105 – Længere varende botilbud i almen bolig (voksne)
 - SEL § 107 – Midlertidige botilbud (voksne)
 - SEL § 108 – Længerevarende botilbud (voksne)
 - SEL § 32 Særlige dagtilbud (børn og unge)
 - SEL § 66, stk. 1 – Anbringelses- og døgntilbud (børn og unge)

3. Analyse

Analysen giver først et kort overblik over antal borgere i rammeaftaletilbud i 2016 og 2018. Medregnet er ikke de borgere, som har fået en ambulant konsultation, fx ved Taleinstituttet eller Institut for Syn og Hørelse.

I de efterfølgende afsnit udfoldes udgiftsudviklingen opgjort efter myndighed, driftsherre og for de enkelte typer af tilbud. Opgørelsen er på kommuneniveau.

3.1 Borgere i rammeaftaletilbud

Udgangspunktet for nærværende analyse er de borgere, de nordjyske myndighedskommuner har haft i de nordjyske rammeaftaletilbud i januar 2016, 2017 og 2018. Analysen sammenligner rammeaftaleudgifterne til denne borgergruppe i januar 2016 med januar 2018.

Analysen omhandler 1.288 borgere fordelt på 1.445 indsatser. Ca. 43 pct. af borgerne har været visiteret til et tilbud i anden kommune eller hos et regionalt tilbud, *jf. tabel 1.*

Tabel 1. Antal borgere der indgår i analysen fordelt efter myndighedskommune

Myndighedskommune	Antal borgere i rammeaftaletilbud	Heraf visiteret til en anden kommune/Region Nordjylland (i 2018)	Pct. andel i anden kommune/Region Nordjylland
Brønderslev	77	46	59,7%
Frederikshavn	125	60	48,0%
Hjørring	221	81	36,7%
Jammerbugt	81	67	82,7%
Læsø	5	5	100,0%
Mariagerfjord	119	40	33,6%
Morsø	60	27	45,0%
Rebild	55	47	85,5%
Thisted	27	12	44,4%
Vesthimmerland	126	31	24,6%
Aalborg	392	136	34,7%
Samlet	1.288	552	42,9%

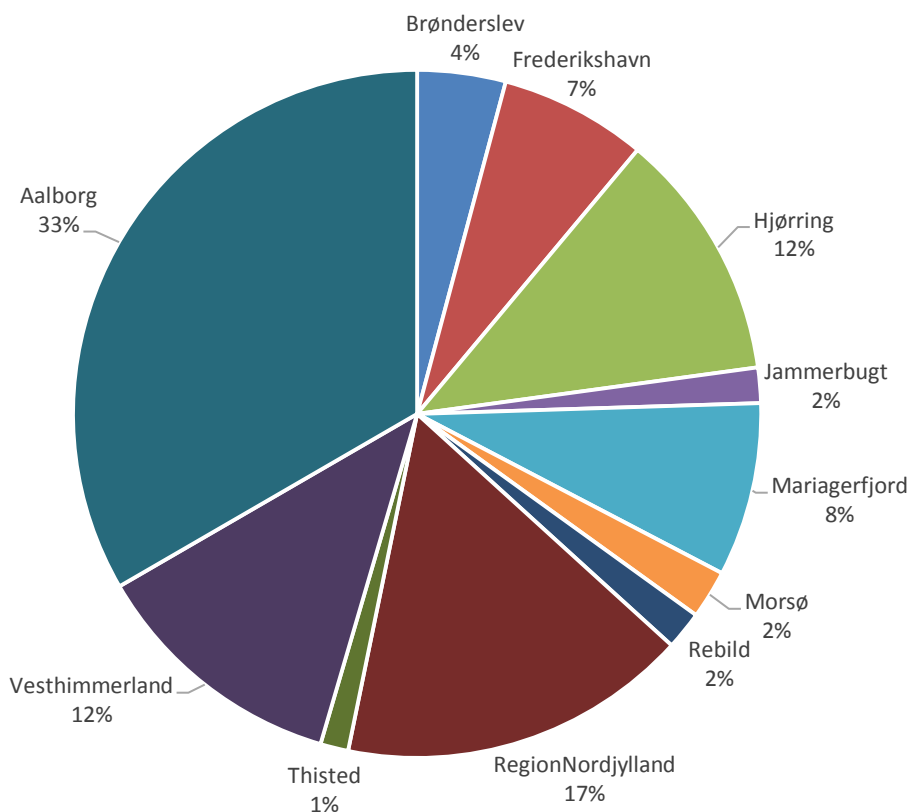
Køber eller sælgerkommune?

Der er stor forskel på, hvor stor en andel af kommunernes indsatser, der købes hos en anden kommune eller Region Nordjylland. Tre kommuner købte således i 2016 8 ud af 10 indsatser uden for egen kommune, mens der er to kommuner (Vesthimmerland og Mariagerfjord), der kun købte en tredjedel eller færre af sine indsatser hos andre. Dette kan dog måske hænge sammen med, at de to kommuner ligger i forlængelse af Region Midtjylland, og dermed visiterer flere borgere til de midtjyske kommuner end de øvrige nordjyske kommuner. Når borgerne er visiteret til en anden region indgår borgeren ikke i analysen, hvorved de to kommuners reelle forbrug af andre kommuner kan være højere end tabellen antyder.

Der er endvidere stor forskel på, hvor mange rammeaftalepladser den enkelte kommune har. Således står Aalborg Kommune for en tredjedel af alle indsatserne for borgergruppen, der er medtaget i denne analyse. Det er mere end det samlede antal indsatser for de syv mindst sælgende kommuner, som til sammen kun står for 26 pct. af pladserne, jf. figur 1.

Her skal der igen tages højde for forskellige årsagsforklaringer, herunder de geografiske. Figur 1 siger ikke noget om antallet af rammeaftalepladser, men alene hvor mange af pladserne, der er optaget af de borgere, som er med i analysen. Det fremgår således ikke om kommunen sælger mange pladser til kommuner fra andre regioner, ligesom der kan være forskel i flowet af borgere på de forskellige tilbud. I og med at analysen kun ser på de borgere, der er i et nordjysk rammeaftaletilbud både i januar, 2016, 2017 og 2018, så vil de tilbud, hvor borgeren ikke er der i en længere periode udgå af analysen.

Figur 1. Indsatser fordelt pr. driftsherre i 2018

Note. Læsø fremgår ikke af figuren, da kommunen ikke driver rammeaftaletilbud

3.2 Samlet udvikling i myndighedsudgifterne

Kommunerne havde samlet set en reduktion i myndighedsudgifterne fra januar 2016 til januar 2018 på 6,4 pct., svarende til en samlet besparelse på 5,7 mio. kr., jf. tabel 2.

Overordnet set er flere af kommunerne allerede langt i forhold til kravet om en 5. pct. reduktion i 2020, hvilket illustreres af tabel 2.

Tabel 2. Samlet udvikling i myndighedsudgifter til borgere i rammeaftaletilbud

Kommune	Samlet antal borgere i rammeaftalet tilbud	2016		2018		% -vis udvikling
		Samlede udgifter i januar	Gns. udgift pr. borger i januar	Samlede udgifter i januar	Gns. udgift pr. borger i januar	
Brønderslev	77	5.780.608	75.073	5.441.563	70.670	-5,9%
Frederikshavn	125	10.906.530	87.252	10.227.561	81.820	-6,2%
Hjørring	221	11.520.794	52.130	10.777.665	48.768	-6,5%
Jammerbugt	81	4.514.212	55.731	4.342.365	53.609	-3,8%
Læsø	5	395.109	79.022	339.393	67.879	-14,1%
Mariagerfjord	119	6.450.203	54.203	6.456.829	54.259	0,1%
Morsø	60	3.659.069	60.984	3.546.667	59.111	-3,1%
Rebild	55	3.690.247	67.095	3.487.439	63.408	-5,5%
Thisted	27	2.095.610	77.615	1.981.990	73.407	-5,4%
Vesthimmerland	126	5.898.970	46.817	5.745.778	45.601	-2,6%
Aalborg	392	33.266.424	76.125	30.173.980	69.048	-9,3%
Samlet	1.288	88.177.776	68.461	82.521.229	64.069	-6,4%

Tabel 2 viser *ikke*, hvor store takstreduktioner den enkelte kommune har lavet, men hvor meget den enkelte kommunes udgifter til deres egne borgere er faldet. Dette kan både skyldes takstreduktioner ligesom det kan skyldes, at myndighed i kommunen har revisiteret borgere til en lavere ydelse.

I tabel 2 fremgår det, at den gennemsnitlige udgift pr. borger i januar måned er meget forskellig fra kommune til kommune. For kommuner med lave gennemsnitlige udgifter pr. borger kan det skyldes at man i høj grad anvender dagstilbud, der er med i Rammeaftalen, mens andre kommuner i højere grad visiterer til dagstilbud, der ikke indgår i Rammeaftalen. Endvidere kan der være forskel på, hvor meget den enkelte kommune bruger højt specialiserede (og dyre) tilbud uden for regionen eller benytter individuelle indsatser i egen kommune.

Tabellen er endvidere et godt eksempel på udfordringerne ved at sammenligne udgifter ved hjælp af stikprøver i to måneder. For nogle kommuner kan januar 2016 have været en ekstraordinær billig måned, mens den for andre kan have været en ekstraordinær dyr måned, hvorfor den enkelte kommune vil opleve et helt naturligt fald/stigning.

3.3 Samlet udgiftsudvikling i forhold til tilbudstype

Fordeles udgifterne efter paragraffer er det tydeligt, at borgere i almenboliger (ABL § 105) udgør langt den største udgiftspost, jf. tabel 3. Med knap 45 mio. kr. i 2018 udgør indsatsen lidt over halvdelen af de samlede udgifter til rammeaftaleindsatser for den borgergruppe analysen omhandler.

Tabel 3. Udgifter fordelt efter paragraffer

Paragraf	2016			2018			% -vise ændring
	Samlet antal borgere i rammeaftaletilbud	Samlede udgifter i januar (2018 niveau)	Månedlig gns. udgift pr. borger	Samlet antal borgere i driftsherres tilbud	Samlede udgifter i januar 2018	Månedlig gns. udgift pr. borger	
SEL § 103	127	1.319.864	10.393	128	1.240.834	9.694	-6,7%
SEL § 104	276	4.331.585	15.694	276	4.163.375	15.085	-3,9%
ABL § 105	607	48.954.006	80.649	627	44.871.418	71.565	-11,3%
SEL § 107	102	8.014.779	78.576	90	6.974.673	77.496	-1,4%
SEL § 108	143	13.195.792	92.278	139	12.460.442	89.643	-2,9%
SEL § 32	28	1.124.544	40.162	30	1.041.724	34.724	-13,5%
SEL § 66, stk. 1	162	11.237.206	69.365	155	11.768.764	75.928	9,5%
Samlet	1.445	88.177.776	61.023	1.445	82.521.229	57.108	-6,4%

Tabel 3 viser antal indsatser, hvorfor en borger godt kan tælle med flere gange i opgørelsen. Fx hvis en borger både er visiteret til dagstilbud og et botilbud.

SEL § 66, stk. 1 dækker både over døgntilbud og aflastningstilbud til børn og unge. Den gennemsnitlige udgiftsstigning på 9,5 pct. kan dermed ikke alene tilskrives, at taksterne er blevet højere. Det kan i lige så høj grad tilskrives, at det enkelte barn har været flere døgn i aflastningstilbud i januar 2018 sammenholdt med januar 2016. Billedet kan derfor være helt anderledes, hvis man ser på årets øvrige måneder.

Hvis man grupperer indsatser ift. voksne/børn og dag/døgn, så har udviklingen for borgergruppen været følgende:

- Dagtilbud til voksne (SEL §103, SEL §104): Samlet udgiftsudvikling = -4,6 pct.
- Døgntilbud til voksne (ABL §105, SEL §107, SEL §108): Samlet udgiftsudvikling = -8,8 pct.
- Dagtilbud til børn (SEL §32): Samlet udgiftsudvikling = -13,5 pct.
- Døgntilbud til børn (SEL §66, stk. 1)): Samlet udgiftsudvikling = +9,5 pct.

3.4 Samlet udvikling i udgifter fordelt efter driftsherre

Tabel 4 viser, at der har været en samlet udgiftsreduktion fra januar 2016 til januar 2018 for alle de nordjyske kommuner og Region Nordjylland, jf. tabel 4.

Det er dog ikke muligt at påvise, hvad der er årsag til udgiftsudviklingen for den enkelte driftsherre. Det kan både skyldes takstreduktioner samt ændring visiterede ydelser. Revisiteringen af ydelser kan være på baggrund af en mere præcis visitering ligesom det kan skyldes, at borgeren har fået et mindre/større støttebehov, jf. borgercasene.

Opgørelsen viser den samlede reduktion for driftskommunen, hvorved det ikke kan læses om reduktionerne primært er sket for egne borgere eller for de andre kommuner.

Tabel 4. Antal udgifter fordelt efter driftsherrer

Driftsherre	2016			2018			% -vise ændring
	Samlet antal borgere i driftsherr es tilbud	Samlede udgifter i januar (2018 niveau)	Vægtet gns. udgift pr. indsats	Samlet antal borgere i driftsherr es tilbud	Samlede udgifter i januar	Vægtet gns. udgift pr. indsats	
Brønderslev	58	4.253.817	73.342	57	3.784.647	66.397	-9,5%
Frederikshavn	80	7.787.476	97.343	82	6.917.339	84.358	-13,3%
Hjørring	151	3.755.561	24.871	152	3.534.929	23.256	-6,5%
Jammerbugt	24	1.267.064	52.794	24	1.223.384	50.974	-3,4%
Mariagerfjord	98	4.250.891	43.376	96	4.186.525	43.610	0,5%
Morsø	33	1.868.576	56.624	33	1.840.541	55.774	-1,5%
Rebild	22	1.627.780	73.990	23	1.607.873	69.908	-5,5%
RegionNordjylland	227	20.929.206	92.199	222	19.836.170	89.352	-3,1%
Thisted	19	1.487.183	78.273	19	1.416.357	74.545	-4,8%
Vesthimmerland	145	4.716.985	32.531	141	4.542.545	32.217	-1,0%
Aalborg	435	36.233.238	83.295	441	33.630.922	76.261	-8,4%
Samlet	1.292	88.177.776	68.249	1.290	82.521.229	63.970	-6,3%

I tabel 4 fremgår et andet total antal borgere og samlet udgiftsreduktion end ved de foregående tabeller. Det skyldes, at enkelte af borgerne kan tælle med flere gange i tabel 4. Der er enkelte borgere, som er visiteret til indsatser i to forskellige kommuner, hvormed borgeren figurerer i begge kommuners resultater.

Det skal endvidere bemærkes, at hvis en borger er flyttet mellem to driftsherrer fra 2016 til 2018 kan det have medført en kunstig udgiftsudvikling for begge driftsherre, da udgiftsudviklingen beregnes ud fra et vægtet gennemsnit. Hvis en dyr borger fraflytter en driftsherre vil denne således opleve en udgiftsreduktion i analysen.

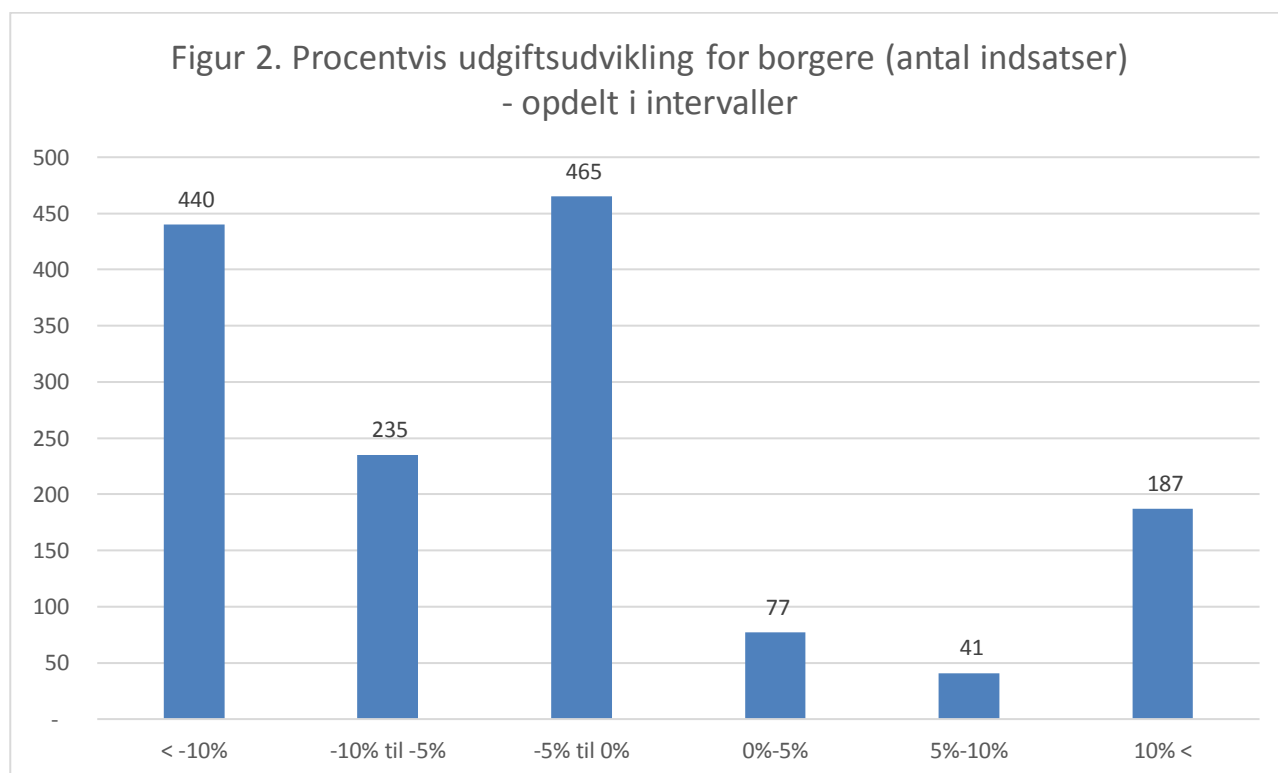
3.5 Udgiftsudvikling for borgerne - opgjort efter procentvis udvikling

Analysen har indtil nu vist den samlede udgiftsudvikling fordelt på myndighed, tilbudstype og driftsherre. Den procentvise udgiftsudvikling er således et udtryk for den gennemsnitlige udvikling for en myndighed/driftsherres borger. I og med at det er den gennemsnitlige udvikling giver analysen desværre ikke en indikation af, hvor stor en andel af borgerne, hvor det faktisk er lykkedes at drive udgifterne ned. En enkelt dyr borger vil således kunne skævvride billedet for en enkelt myndighed eller driftsherre.

I et forsøg på at illustrere, hvor mange af de 1.445 indsatser, hvor myndighed og driftsherre er lykkedes med at drive udgiften ned er der i figur 2 en opdeling i, hvor mange indsatser, hvor der er sket en udgiftsreduktion og hvor mange, hvor der er sket en udgiftsstigning.

I figur 2 fremgår det, at der har været en udgiftsreduktion på 10 pct. eller over for 440 af de indsatser, der indgår i analysen, hvilket svarer til 30 pct. Sammenlagt betyder det, at der har været en udgiftsreduktion fra januar 2016 til januar 2018 for 1.139 af indsatserne, hvilket svare til 79 pct. af de samlede indsatser.

For en kommuneopdelt oversigt over udviklingen af udgiften til den enkelte borger henvises der til bilag 1.

Udgiftsreduktion

Udgiftsstigning

Bilag 1 Udgiftsudvikling af borgerne opgjort efter kommune

I tabel er det muligt at se, hvor mange indsatser i hver kommune, hvor der er sket en udgiftsreduktion og hvor mange, hvor der har sket en udgiftsstigning.

Tabel 5 er opgjort efter myndighedskommune, og kan derfor *ikke* sige noget om takstudviklingen for den enkelte kommune.

Tabel 5. Udgiftsudvikling af borgerne opgjort efter kommune – opdelt i intervaller

Myndigheds-kommune	Mindre end -10%		-10% til -5%		-5% til 0%		0% til 5%		5% til 10%		Større end 10%	
	Antal borgere	%-vis andel	Antal borgere	%-vis andel	Antal borgere	%-vis andel	Antal borgere	%-vis andel	Antal borgere	%-vis andel	Antal borgere	%-vis andel
Brønderslev	20	24%	29	34%	19	22%	2	2%	6	7%	9	11%
Frederikshavn	50	34%	15	10%	39	27%	3	2%	3	2%	36	25%
Hjørring	118	49%	20	8%	41	17%	3	1%	10	4%	51	21%
Jammerbugt	17	21%	12	15%	38	46%	3	4%	5	6%	7	9%
Læsø	1	17%	2	33%	3	50%	0	0%	0	0%	0	0%
Mariagerfjord	42	29%	16	11%	54	37%	22	15%	3	2%	10	7%
Morsø	6	10%	5	8%	46	75%	1	2%	0	0%	3	5%
Rebild	13	24%	7	13%	22	40%	5	9%	2	4%	6	11%
Thisted	8	30%	1	4%	12	44%	4	15%	1	4%	1	4%
Vesthimmerland	10	6%	17	11%	110	71%	9	6%	0	0%	10	6%
Aalborg	155	35%	111	25%	81	19%	25	6%	11	3%	54	12%
Samlet	440	30%	235	16%	465	32%	77	5%	41	3%	187	13%

Årsrapport 2017 for Viften Vodskov

Viften Vodskov – kort fortalt

Botilbuddet Viften Vodskov (tidl. Enterne) er et højt specialiseret tilbud til mennesker med autismespektrumforstyrrelse og/eller ADHD efter SEL §§ 67 og 107. Tilbuddet er normeret til 17 personer, hvoraf 5-7 af pladserne indgår i det forstærkede rammeaftalesamarbejde. 5 pladser til børn og 12 pladser til voksne. Der er tale om borgere med en kompleks og udfordrende adfærd samt borgere med spiseforstyrrelser, der knytter sig til handicappet. Borgerne lider af komorbiditet i svær grad.

Status

Viften Vodskov har opkvalificeret og øget antallet af socialpædagoger for at kunne varetage den komplekse borgergruppe. Der arbejdes detaljeret med at skabe den bedste struktur og genkendelighed i hverdagen, og der arbejdes konkret med autismepædagogikken suppleret af den neuropædagogiske tilgang. Borgerne vurderes at være i god trivsel og den seneste tilsynsrapport understøtter dette. Viften Vodskov har en pt. en ledig plads i børnegruppen.

Økonomi

[Ydelse 1/ydelsesområde 1]	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	5 børn + 12 unge	17 ¹	32
Realiseret aktivitet	17	17	32
Budgetteret belægning (%) ¹⁾	95/98	95/98	95
Realiseret belægning (%)	100	98,6	95

¹⁾ Der budgetteres med en belægningsprocent på 95% for børnetilbud og 98% for voksentilbud.

Budget og regnskab

År	2016	2017	2018 (forventet)
	Budget		
Bruttoomkostningsbudget	21.166.489	21.246.889	41.971.630
	Regnskab		
Takstindtægter	-21.783.306	-21.385.870	-42.137.060
Direkte udgifter	18.838.234	18.057.207	35.798.124
Administration	522.003	533.675	1.627.972
Central ledelse og administration	777.928	822.978	840.000
Ejendoms- og kapitalomkostninger	1.746.606	1.753.908	3.385.515
Tilsyn og udvikling	166.371	209.075	320.019
I alt	267.836	-9.028	-165.430

Regnskab 2017 for Viften Vodskov viser balance.

Udvikling af Viften Vodskov

Ledelsesstruktur

Viften Vodskov blev som varslet i forrige årsrapport i 2017 organisatorisk sammenlagt med børnetilbuddet Viften i Nørresundby således, at der sikres én indgang til børne-anbringelsesområdet. Flere børn ligger i "gråzoneområdet" og sammenlægningen giver større mulighed for at sikre, at barnet får den rette placering

Organiseringen er nu: 1 overordnet leder og en assisterende leder i hver af afdelingerne.

Fysisk er placeringen den samme.

¹ I 2017 var pladserne på fordelt på 12 voksenpladser på Enterne. 10 pladser på Viften børn og 5 pladser Enterne børn.

Årsrapport 2017 for Specialbørnehaven Birken

Specialbørnehaven Birken – kort fortalt

Specialbørnehaven Birken er et højt specialiseret dagtilbud til børn med autismespektrumforstyrrelse og/eller ADHD efter SEL §32. Tilbuddet er normeret til 32 børn med udviklingsforstyrrelser inden for Autisme og ADHD områderne. Ud af disse er 5-7 pladser udtaget som en del af det forstærkede rammeaftalesamarbejde, idet der er tale om børn med helt særlige udfordringer, så som kompliceret adfærd i kraft af vedvarende råb og skrig, mutisme, selvdestruktiv eller udadrettet adfærd, svære spiseforstyrrelser og lignende komplekse behandlingskrævende udfordringer.

Status

Specialbørnehaven Birken oplever i lighed med tidligere års indmeldinger, at der fortsat er en vigende søgning til tilbuddets målgruppe af børn med mere generelle udviklingsforstyrrelser inden for autisme spektret. Dette er imidlertid en udfordring i forhold til fortsat at kunne opretholde den faglige ekspertise, der skal være til stede for fremadrettet at kunne opretholde den specialiseringsgrad, som de særligt specialiserede pladser – omfattet af det forstærkede samarbejde – fordrer.

Økonomi

[Ydelse 1/ydelsesområde 1]	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	35	30	30
Realiseret aktivitet	32,5	30	30
Budgetteret belægning (%)	98	98	98
Realiseret belægning (%)	108	100	98

Belægningen svinger over året. Der vil altid være flere børn før sommerferien end efter sommerferien grundet optagelse på skolerne.

Budget og regnskab

År	2016	2017	2018 (forventet)
	Budget		
Bruttoomkostningsbudget	14.061.005	14.052.119	12.835.639
	Regnskab		
Takstindtægter	-15.600.790	-14.078.295	12.898.662
Direkte udgifter	12.779.763	12.657.288	10.074.731
Administration	373.848	351.318	719.665
Central ledelse og administration	557.137	541.765	530.000
Ejendoms- og kapitalomkostninger	1.470.148	1.245.919	1.328.826
Tilsyn og udvikling	129.509	99.948	182.438
I alt	-290.384	817.943	-63.002

Regnskab 2017 for Specialbørnehaven Birken viser et underskud på 0,8 mio. kr.

Udvikling af Specialbørnehaven Birken

Kompetenceudvikling: Inkluderet i Specialbørnehavens takst: Forældreprogram i 5 moduler. Udvidet med bedsteforældrekursus. Samtlige medarbejdere er nu opdateret med Supervisionsuddannelse samt Cool Kids uddannelse specielt rettet mod børn med Autisme og ADHD med angstproblematikker. Mindfulness til børn.

Årsrapport 2017 for Taleinstituttet og Hjerneskadecenter Nordjylland (TI/HCN)

TI/HCN – kort fortalt

Fælles for målgrupperne på TI/HCN er, at det er borgere der har funktionsevnenedsættelser der i væsentlig grad påvirker deres forudsætninger for deltagelse i hverdagsliv og samfundslivet bredt – på arbejdsmarkedet, i familien og fritidslivet. Indsatsen fra TI/HCN varierer fra udredning/undersøgelse af de konkrete funktionsnedsættelser til intensive målrettede rehabiliterings- og undervisningsindsatser, som forbedrer borgernes forudsætninger for deltagelse – enten ved at optræne funktioner, eller ved at give borgeren redskaber til at kompensere for de nedsatte funktioner. Fælles for indsatserne er også, at de enten gives som en enkeltindsats fra TI/HCN, eller de indgår som en del af et forløb i samspil med lokale indsatser.

Talesprogområdets målgruppe på **voksenområdet** omfatter flere små målgrupper, hvor det kræver et større underlag at opbygge og vedligeholde den fornødne specialviden. Målgrupperne omfatter blandt andet: Laryngektomerede (strubeløse), mundhuleopererede, tracheostomerede (kanylebærere), løbsk tale, dysartri, artikulations-vanskeligheder, stemmevanskeligheder, fonologiske vanskeligheder, Stammen, ALS m.fl. Indsatserne til målgruppen gives ofte som enkeltstående intensive indsatser, hvor borgeren efterfølgende vender tilbage til hverdagslivet, dette med undtagelse af indsatserne til borgere med progredierende lidelser.

Målgrupperne på **børneområdet** er børn med komplekse talesprogvanskeligheder, som ikke gennem den almene sprogindsats i dagtilbud og skolerne følger en forventet udvikling. Målgrupperne omfatter blandt andet børn med fonologiske vanskeligheder, stemme-, stamme- problematikker, oral og verbal dyspraksi, og andre komplekse talesproglige vanskeligheder.

Med en målrettet intensiv udredning og indsats fra TI/HCN, eventuelt suppleret med rådgivning og sparring med lokale talepædagoger og andre faggrupper/forældre, forbedres børnenes forudsætninger for udvikling af talesproglige færdigheder og dermed medvirke til inklusion i de almindelige tilbud.

Hjerneskadeområdets målgruppe på **voksenområdet** har overvejende mentale funktionsnedsættelser (sproglige, hukommelses- og opmærksomheds-, kognitive, følelsesfunktioner), eventuelt i kombination med fysiske funktionsnedsættelser. Indsatserne til målgruppen er ambulante og leveres enten på TI/HCN eller i borgerens eget hjem. Fokus er på at forbedre den enkeltes forudsætninger for deltagelse på arbejdsmarkedet og i hverdagslivet generelt. Opgaven med ambulante specialiseret rehabilitering er under udvikling i forhold til de borgere der udskrives med en genoptræningsplan til rehabilitering på specialiseret niveau.

På **børneområdet** omfatter målgruppen børn og unge med mentale og fysiske følgevirkninger efter en erhvervet hjerneskade. På børneområdet foregår den primære rehabilitering som ofte i barnets lokale kontekst. Derfor er indsatsen fra TI/HCN overvejende udredning af funktionsnedsættelser, så indsatsen lokalt kan målrettes og der kan arbejdes med at forebygge følgevirkninger, samt rådgivning og vejledning til lokale fagpersoner og familier. For at sikre, at børnene kan udvikle sig, uanset at de har fået en hjerneskade, følges børnene som oftest frem til voksenalderen.

Status

2017 er det første år, hvor helårseffekten af den 20 pct. reduktion af den økonomiske ramme, kan ses. Reduktionen var en del af den 4 årige finansieringsaftale der blev indgået med de nordjyske kommuner i november 2015 med virkning fra januar 2016. Årsresultatet viser, at alle kommuner, med undtagelse af Aalborg Kommune, ikke har forbrugt deres ramme.

I april 2017 blev DAS orienteret om, at nogle af de nye indsatser, eller "pakker", ikke dækkede omkostningerne til koordinering fuldt. Derfor er tre "pakker" fra januar 2018 reguleret. I forbindelse med revisionen af indsatskataloget er flere indsatser revideret og justeret, så de passer med erfaringer fra 2017 og tilbagemeldinger fra kommunerne. Noget af det kommunerne har efterspurgt er tilføjet som nye indsatser i indsatskataloget, herunder også to årlige kurser, som kommunerne kan benytte indenfor den aftalte økonomiske ramme.

2017 er videre året, hvor TI/HCN sammen med kommunerne satte skub i udviklingen af de ambulante rehabiliteringsindsatser til de borgere, som udskrives med en genoptræningsplan til rehabilitering på specialiseret

niveau. På den måde samarbejdes om at leve op til nationale retningslinjer på hjerneskadeområdet og samtidig med fokus på at levere omkostningseffektive løsninger. På lignende samarbejdende vis udvikles samrådene fortsat i kommunerne og udbredes til flere områder.

Ventetiderne på mange indsatser er nedbragt, blandt andet gennem omlægning af den borgerrettede indsats, samtidig med at kvalitet og specialisering er fastholdt. Der arbejdes fortsat med at planlægge kapaciteten mellem de monofaglige og tværfaglige områder, men ventetid vil være forventeligt ved større udsving i efterspørgslen.

VISO opgaverne har bidraget til volumen på voksehjerneskadeområdet, så det nordjyske tilbud på TI/HCN har levet op til nationale kvalitetskrav. VISO opgaven var i efteråret 2017 i udbud og TI/HCNs bud blev ikke valgt ud. Derfor er BOMI i Roskilde og Vejle fjord Rehabiliteringscenter fremadrettet de eneste VISO leverandører på voksehjerneskadeområdet. TI/HCN planlægger tiltag, som kan være med til at fastholde den fornødne volumen, så specialisering og kvalitet fastholdes. I foråret 2019 har VISO varslet tilsvarende udbud på børneområdet. TI/HCN arbejder på at geare organisationen til det udbud, da specialiseringen på børneområdet er opretholdt af få kommuners efterspørgsel og opgaverne i VISO sammenhænge.

Økonomi

Antal borgere, der er bevilget en indsats i 2017

Målgruppe	Antal
Afasi-undervisning (voksne)	258
Hjerneskaderehabilitering (voksne)	233
Tale-sprogundervisning (voksne)	449
Tale-sprogundervisning (børn)	114
Hjerneskaderehabilitering (børn)	30
I alt	1084

Budget og regnskab

År	2016	2017	2018 (forventet)
	Budget		
Bruttoomkostningsbudget	17.706.729	18.078.570	18.313.875
	Regnskab		
Takstindtægter	-17.706.729	-16.291.927	
Restfinansiering jf. aftale	0	-1.786.643	
Direkte udgifter	15.140.776	14.337.985	
Administration	1.285.593	1.285.593	
Central ledelse og administration	584.389	584.389	
Ejendoms- og kapitalomkostninger	1.718.336	1.718.336	
Tilsyn og udvikling	136.187	136.187	
I alt	1.158.552	16.080	

Overskud på 16.080 kr. i 2017.

Udvikling af Taleinstituttet/HCN

Kompetenceudvikling Der arbejdes løbende med at sikre, at praksisfaglige kompetencer, organisering af indsatsen mv. svarer til de nationale og fagspecifikke retningslinjer på området.

Årsrapport 2017 for Institut for Syn og Hørelse

Institut for Syn og Hørelse – kort fortalt

Institut for Syn og Hørelse tilbyder rådgivning, vejledning og undervisning til hørehæmmede og døvblevne voksne, blinde og svagsynede børn og voksne, samt børn og voksne med anden nedsat kommunikations-funktion på grund af nedsat tale-, læse- eller skrivefunktion.

Status

I lighed med tidligere år er de nordjyske kommuners efterspørgsel på ydelser hos Institut for Syn og Hørelse forsat stabil, og den økonomiske bæredygtighed er ikke truet. Den stabile efterspørgsel er på den måde med til at bidrage til at fastholde et højt specialiseret fagligt miljø på området.

Økonomi

1A Generel rådgivning og information – Høreområdet 18+ år	2016	2017	2018 (forventet)
Betalende kommuner	9	9	9

Ydelse 1A på Høreområdet for voksne er objektivt finansieret. Alle kommuner bortset fra Thisted og Morsø kommuner benytter sig af ydelse 1A.

1A Generel rådgivning og information – Syns- og ASK området – Børn og voksne	2016	2017	2018 (forventet)
Betalende kommuner	11	11	11

Ydelsen 1A på Synsområdet og ASK-området for børn og voksne er objektivt finansieret. Alle nordjyske kommuner benytter sig af ydelsen.

2A og 2B Rådgivning, vejledning, undervisning og afprøvning – Syns- og ASK området 0 – 18 år	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	2.900,0	2.900,0	2.900,0
Realiseret aktivitet	2.281,0	2.387,8	
Budgetteret belægning (%)	95,0	95,0	95,0
Realiseret belægning (%)	78,7	82,3	

Ydelse 2A og 2B ligger aktivitetsmæssigt relativt stabile.

2C Høreområdet – Konsulentbistand til voksne	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	7.800,0	7.800,0	7.800,0
Realiseret aktivitet	7.549,3	7.844,0	
Budgetteret belægning (%)	95,0	95,0	95,0
Realiseret belægning (%)	96,8	100,6	

Ydelse 2C - høreområdet indeholder konsulentbistand til voksne hørehæmmede og borgere der er blevet døve. Aktiviteten har været stigende og niveauet forventes uændret i 2018.

2C Syns- og ASK området	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	9.800,0	9.800,0	9.800,0
Realiseret aktivitet	8.984,9	8.719,0	
Budgetteret belægning (%)	95,0	95,0	95,0
Realiseret belægning (%)	91,7	89,0	

Ydelse 2C – Syns- og ASK området indeholder konsulentbistand til blinde og svagsynede voksne samt voksne med anden varig nedsat funktionsevne. Aktiviteten har været lavere end budgetteret, men forventes i 2018 at tilnærme sig det budgetterede niveau.

2D Synsområdet medicinsk-optiske øjenlidelser	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	960,0	960,0	960,0
Realiseret aktivitet	932,8	984,8	
Budgetteret belægning (%)	95,0	95,0	95,0
Realiseret belægning (%)	97,2	100,3	

Ydelse 2D vedrører optikerydelser til børn og voksne med medicinsk-optisk definerede øjenlidelser. Antallet af borgere der modtager disse ydelser ligger stabilt omkring det budgetterede.

2E Høreområdet - undervisningsforløb	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	1.027,0	1.027,0	1.027,0
Realiseret aktivitet	874,0	1051,2	
Budgetteret belægning (%)	95,0	95,0	95,0
Realiseret belægning (%)	85,1	102,4	

Ydelse 2E vedrører undervisningsforløb på hold eller individuelt. Aktiviteten har været stigende og niveauet forventes uændret i 2018.

3A Optik og IT Hjælpe midler	2016	2017	2018 (forventet)
Betalende kommuner	11	11	11

Alle kommuner har benyttet sig af hjælpemiddelpuljen til optik og IT hjælpemidler i de seneste to år og vil også gøre det i 2018.

3B Øvrige synshjælpe midler	2016	2017	2018 (forventet)
Betalende kommuner	9	9	9

Alle kommuner bortset fra Hjørring og Aalborg kommuner benytter sig af hjælpemiddelpuljen til øvrige synshjælpe midler.

3C Undervisningshjælpe midler	2016	2017	2018 (forventet)
Betalende kommuner	10	10	10

Alle kommuner bortset fra Aalborg Kommune benytter sig af puljen til undervisningshjælpe midler.

Budget og regnskab

År	2016	2017	2018 (forventet)
Budget			
Bruttoomkostningsbudget	35.242.141	35.023.988	35.224.254
Regnskab			
Takstindtægter	-34.596.082	-34.692.533	-35.205.640
Direkte udgifter	23.862.723	23.156.191	25.269.906
Administration	4.264.935	4.199.352	3.879.539
Central ledelse og administration	1.557.472	1.518.487	1.630.381
Ejendoms- og kapitalomkostninger	3.024.858	3.200.761	3.159.677
Tilsyn og udvikling	523.291	775.537	624.761
I alt	-1.362.803	-1.842.204	-641.376

Udvikling af Institut for Syn og Hørelse

Faglig udvikling

Synsafdelingen ved Institut for Syn og Hørelse har i 2017 gennemført et pilotprojekt vedrørende opsporing af psykisk udviklingshæmmede voksne med synsvanskeligheder. Projektet er mundet ud i et nyt tilbud til kommunerne i Nordjylland om synscreening af beboere på kommunale bosteder for voksne udviklingshæmmede borgere.

Høreafdelingen ved Institut for Syn og Hørelse er i 2017 indgået i et projekt i samarbejde med Aalborg Universitetshospital, Audiologisk afsnit og høreapparaturproducent Oticon vedrørende udnyttelse af mulighederne for at benytte teleaudiologiske løsninger i forhold til borgere med høretab. Projektet forventes at køre i 3 år.

Organisatorisk udvikling

Institut for Syn og Hørelse løser en del sundhedsopgaver, der er omfattet af tilsynet fra Styrelsen for patientsikkerhed. Der er i den forbindelse udarbejdet instrukser i forhold til, hvordan medarbejderen skal forholde sig i forbindelse med mødet med en borger.

Årsrapport 2017 for Specialbørnehjemmene, Afdeling Kvisten

Afdeling Kvisten – kort fortalt

Specialbørnehjemmenes afdeling Kvisten er Region Nordjyllands døgntilbud til børn i alderen 0-18 år, der ud over fysiske og psykiske funktionsnedsættelser også har vidtgående behov for sundhedsmæssig pleje og behandling.

Der er i alt 9 pladser på Kvisten, der drives efter lov om social service § 66, stk. 1, nr. 6.

Status

Kvisten er i 2018 normeret til 9 pladser med en budgetteret belægning på 98 %. Primo 2018 er der en belægning på 8,84 pladser, hvilket balancerer fint med den budgetterede belægning, og afdelingens økonomiske bæredygtighed er således ikke truet.

Økonomi

Afdeling Kvisten	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	6,0	6,8*	9,0
Realiseret aktivitet	9,3	9,1	
Budgetteret belægning (%)	95,0	98,0	98,0
Realiseret belægning (%)	154,7	133,8	

* Pr. 1. oktober 2017 blev pladsantallet opnormeret til 9 pladser. Set for hele året er den gennemsnitlige kapacitet 6,8 plads.

Budget og regnskab

År	2016	2017	2018 (forventet)
Budget			
Bruttoomkostningsbudget	61.651.868	70.681.608	67.834.632
Regnskab			
Takstindtægter	-73.752.727	-66.787.782	-61.950.897
Direkte udgifter	59.970.437	53.417.098	48.380.665
Administration	5.407.865	5.371.033	5.524.413
Central ledelse og administration	2.793.166	2.604.259	2.943.591
Ejendoms- og kapitalomkostninger	4.971.519	6.879.908	7.201.494
Tilsyn og udvikling	685.695	522.013	755.024
I alt	75.956	2.006.529	2.854.290

Udvikling af Kvisten

Faglig udvikling

Det forberedende arbejde med at kunne efterleve de krav og standarder, som Styrelsen for Patientsikkerhed stiller til den sundhedsfaglige indsats, har medført at der på Kvisten er udarbejdet en række nye arbejdsinstrukser og procedurer. Såvel processen som de nye instrukser har udviklet det i forvejen høje niveau på Kvisten i forhold til de sundhedsfaglige ydelser.

Organisatorisk udvikling

Opdelingen af Kvisten i to afsnit har haft den ønskede positive effekt for både børn og medarbejdere på Kvisten. Hverdagen er blevet mere overskuelig og rolig for børnene, og medarbejderne kan koncentrere deres kendskab og indsigt til færre børn.

Årsrapport 2017 for Rehabiliteringscenter Strandgården

Rehabiliteringscenter Strandgården – kort fortalt

Rehabiliteringscenter Strandgården er et døgnbaseret rehabiliteringstilbud til voksne mennesker med svær til meget svær erhvervet hjerneskade med multiple og komplekse funktionsnedsættelser.

Tilbuddet har 10 pladser, der drives efter lov om social service § 107

Status

Der har i de senere år været en underbelægning på Strandgården og dette har medført en underskud på driften. I 2018 forventes der fortsat en underbelægningen med en gennemsnitlig belægning på 7 ud af 10 pladser og der forventes derfor fortsat et underskud på driften. I april 2018 var der indskrevet 6 borgere på tilbuddet.

Rehabiliteringscenter Strandgården har fortsat fokus på belægningen og kerneopgaven. Tilbuddet har løbende tilpasset omkostningerne til aktiviteten i det omfang, det har været muligt og Region Nordjylland har i hele perioden prioriteret en indsats for at sikre den faglige bæredygtighed og kvaliteten i ydelserne på Rehabiliteringscenter Strandgården.

Dertil er der i 2018 iværksat en afklaringsproces i Region Nordjylland med henblik på at afklare behov og muligheder for udviklingsinitiativer til understøttelse af den faglige og økonomiske bæredygtighed på Rehabiliteringscenter Strandgården.

Økonomi

Samlet aktivitet	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	10,0	10,0	10,0
Realiseret aktivitet	7,5	7,8	7
Budgetteret belægning (%)	93,0	93,0	93,0
Realiseret belægning (%)	75,4	78,4	70

Budget og regnskab

År	2016	2017	2018 (forventet)
Budget			
Bruttoomkostningsbudget	17.404.919	15.908.337	15.348.651
Regnskab			
Takstindtægter	-15.081.456	-15.606.953	-13.556.623
Direkte udgifter	11.961.410	13.644.657	11.261.237
Administration	2.426.324	1.549.385	1.375.922
Central ledelse og administration	564.518	692.782	710.424
Ejendoms- og kapitalomkostninger	1.062.484	1.016.995	1.149.257
Tilsyn og udvikling	138.445	177.229	183.832
I alt	1.071.725	1.474.095	1.124.049

Udvikling af Rehabiliteringscenter Strandgården

Kompetenceudvikling

FOTT-uddannelse for to ergoterapeuter

To ergoterapeuter forventes at påbegynde FOTT-uddannelsen i 2018. Facial Oral Tract Therapy (FOTT) bruges til at undersøge og behandle ansigt, mund og svælg i relation til borgere med dysfagi, som bl.a. ses som følger af skader i de muskler og nerver, som styrer normal tygge- og synkefunktion.

Undervisningsforløb med neuropsykolog

Der iværksættes et undervisningsforløb for hele personalegruppen på Strandgården med en neuropsykolog, hvor formålet er at opkvalificere og vedligeholde personalets kompetencer til neuropædagogiske indsatser.

Undervisningsforløbet iværksættes i efteråret 2018.

Fysiske rammer

Etablering af træningskøkkener ved yderligere to stuer

Med henblik på at afdække borgernes støttebehov og understøtte borgernes udslusning er der etableret to nye træningskøkkener på Strandgården. Herefter er der i alt fire træningskøkkener på Strandgården.

Årsrapport 2017 for Neurocenter Østerskoven

Neurocenter Østerskoven – kort fortalt

Neurocenter Østerskoven er et døgnbaseret rehabiliteringstilbud målrettet mennesker med moderat, svær til meget svær medfødt hjerneskade samt mennesker med moderat, svær til meget svær erhvervet hjerneskade.

Der er i alt 22 pladser på tilbuddet efter lov om social service §§ 67 og 107; i udgangspunktet 16 pladser på afdelingen for borgere med medfødt hjerneskade og 6 pladser på afdelingen for borgere med erhvervet hjerneskade. Fordelingen er pladser er fleksibel.

Neurocenter Østerskoven henvender sig primært til den yngre målgruppe og har derfor et aktivt ungemiljø.

Status

Den samlede aktivitet på Neurocenter Østerskoven har været faldende fra 2016 til 2017, hvor den realiserede belægning er faldet fra 107,7 procent til 86,8 procent. Dette skyldes særligt et fald i belægningen af pladser til borgere med medfødt hjerneskade, som er faldet fra en gennemsnitlig belægning af 14,4 pladser i 2016 til 9,9 pladser i 2017 og herefter til 6,9 pladser i 2018. Det har ikke været muligt at tilpasse udgiftssiden med samme hastighed som faldet i aktiviteten og dette har samlet set medført et underskud på driften i 2017. I samme periode har der været et mindre fald i belægningen af pladser til borgere med erhvervet hjerneskade med en gennemsnitlig belægning af 10,2 pladser i 2016 og 9,30 pladser i 2017.

Med en forventet belægning på i alt 20 pladser til borgere med medfødt og erhvervet hjerneskade forventes der et underskud på driften i indværende år.

På Østerskoven er man fortsat undersøgende på udviklingen og forventninger til aktivitet for borgere med medfødt og erhvervet hjerneskade.

Det er forventningen, at der i 2019 kan skabes et hensigtsmæssigt og stabilt grundlag for den videre drift til understøttelse af den økonomiske bæredygtighed på tilbuddet. Til dette er der i 2018 iværksat en afklaringsproces med henblik på:

- Afklaring af forventninger til aktivitet og kapacitet for borgere med erhvervet hjerneskade og medfødt hjerneskade
- En afklaring af behov og muligheder for udviklingsinitiativer i relation til udviklingen i efterspørgsel efter kapacitet til målgrupperne på Neurocenter Østerskoven

Økonomi

Samlet aktivitet	2016	2017	2018 (forventet)
Kapacitet	22,0	22,0	22,0
Realiseret aktivitet	23,7	19,1	Cirka 20
Budgetteret belægning (%)	96,9	96,9	98,0
Realiseret belægning (%)	107,7	86,8	Cirka 90

Budget og regnskab

År	2016	2017	2018 (forventet)
Budget			
Bruttoomkostningsbudget	38.924.176	35.159.296	33.509.238
Regnskab			
Takstindtægter	-39.789.316	-29.842.060	-32.654.983
Direkte udgifter	30.932.040	26.370.651	25.865.077
Administration	3.955.035	2.672.136	2.693.324
Central ledelse og administration	1.632.688	1.275.483	1.551.000
Ejendoms- og kapitalomkostninger	2.823.727	2.825.717	2.815.828

Tilsyn og udvikling	540.976	442.758	383.029
I alt	95.150	3.744.685	653.275

Udvikling af Neurocenter Østerskoven

Faglig udvikling

Projekt om psykologisk rehabilitering i samarbejde med Aalborg Universitet.

Neurocenter Østerskoven og Aalborg Universitet har til hensigt at udvikle og pilotteste en model for systematisk psykologisk intervention i rehabiliteringsindsatsen på et meget tidligt stadie efter hjerneskaden er indtruffet. Hypotesen er, at en sådan indsats vil resultere i at flere borgere tidligere i det rehabiliterende forløb opnår en markant større forbedring af de følelsesmæssige og identitetsmæssige problemstillinger samt sociale kompetencer, end der hidtil er observeret. Dette vil få stor betydning med hensyn til at afhjælpe de kendte senfølger af angst og depression - både på kort og lang sigt.

Projektet er iværksat i 2017 og forventes afsluttet i 2019.

Målgruppen for processen er en udvalgt målgruppe af borgere med erhvervet hjerneskade på Østerskoven samt de medarbejdere der indgår i borgernes rehabiliterende teams.

Som afledt effekt pågår der et internt udviklingsforløb med henblik på opkvalificering af personalet i neuropsykologisk rehabilitering med ekstern supervisor. Målgruppen er det borgernære personale på Østerskoven.

INDSTILLING AF NYE TILBUD TIL DET FORSTÆRKEDE SAMARBEJDE AFTALEPERIODE: 2019

FRIST FOR FREMSENDELSE AF BESVARELSE:	Senest den 18. april 2018
BESVARELSEN SENDES TIL:	E-mail: rammeaftalesekretariat@aalborg.dk
SPØRGSMÅL TIL BESVARELSEN KAN RETTES TIL :	Sekretariat for Rammeaftaler: Morten Aggerholm (2520 1574) Jane Goul (2520 1575)

INDSTILLING AF TILBUD TIL DET FORSTÆRKEDE SAMARBEJDE

Nærværende indstillingsskema omhandler indstilling af tilbud til forstærkede samarbejde for 2019. Driftsherre skal fremsende et skema pr. tilbud, der ønskes indmeldt.

Eksisterende tilbud behøves kun at udfylde indstillingsskemaet såfremt, der er sket væsentlige ændringer i de forhold, der skal oplyses i indstillingsskemaet sammenholdt med det oprindelige indmeldingsskema.

Ved indstilling af tilbud bedes alle oplysninger på side 2-4 bedes besvares og fremsendes til Sekretariatet for Rammeaftalet inden deadline.

I bilagene på de efterfølgende side fremgår vejledning til indstillingsskemaet samt en beskrivelse af kriterierne for udvælgelse af tilbud til det forstærkede samarbejde.

BILAG

BILAG 1: Vejledning til indstilling af tilbud til det forstærkede samarbejde	9
BILAG 2: Kriterier for udvælgelse af tilbud til det forstærkede samarbejde.....	10

INDSTILLINGSSKEMA

ANGIV NAVN PÅ DEN DRIFTSHERRE, DER INDSTILLER TILBUDET

Thisted Kommune

ANGIV KONTAKTPERSON(ER) OG KONTAKTOPLYSNINGER

Richard Holm, tlf.nr. 99 17 19 46, rho@thisted.dk

Navn på tilbud:	Nørbygård – alkoholbehandlingscenter og bosted
Evt. navn på afdeling/ydelse:	Nørbygård alkoholbehandlingscenter.
Lovgrundlag:	Sundhedsloven § 141.
Målgruppe:	<p>Tilbuddet henvender sig til personer i alderen fra 18 – 75 år.</p> <p>Målgruppen er borgere, som har en massiv og mangeårig afhængighed af alkohol, medicin og andre stemningsændrende stoffer.</p> <p>Målgruppen er den gruppe, som tidligere har været forsøgt alkoholbehandlet, ofte gentagende gange i de kommunale ambulante behandlingstilbud. Ligeledes har flere borgere tidligere været i døgnbehandling uden vedvarende ædruelighed.</p> <p>Målgruppen er ofte borgere, som har komplekse sociale problemstillinger, herunder boligløshed, kaotisk økonomi, uafklaret forsørgelsesgrundlag samt tab af forældremyndighed/samvær med børn, tab af ædru netværk o. lign.</p> <p>Tilbuddet henvender sig til borgere som ud over en massiv afhængighedsproblematik også kan have underliggende svære psykiske problemstillinger, som hindrer den enkelte i at leve et liv uden rusmidler.</p> <p>Identificeres svære psykiske lidelser under ophold er der fokus på, at tilrettelægge og koordinere behandling med egen læge.</p>

A. Spørgsmål vedr. tilbuddets målgruppe	
Kriterium A.1: (Volumen)	<p><i>[Angiv målgruppens omtrentlige størrelse i Nordjylland, herunder antallet af nye tilfælde årligt?]</i></p> <p>Hvis der tages afsæt i Sundhedsstyrelsens nyeste publikation på området, "Alkoholbehandlingen i Danmark 2014", og hvor landsgennemsnittene rent forholdsvis omregnes til regionsgennemsnit, må behovet for døgnalkoholbehandling i Region Nordjylland forventelig ligge i omegnen af op mod 30 indskrivningsforløb om året.¹⁾</p> <p>Note 1)</p> <p>Befolkningstal 2014K1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hele landet: 5.627.235 • Region Nordjylland: 581.057 = 10,3 % af hele landet <p>Antal døgnalkoholbehandlingsforløb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hele landet: 3 % af 8.647 indskrivninger • Region Nordjylland: 3 % af (10,3% af indskrivningerne) = 27 indskrivninger/forløb
Kriterium A.2: (Kompleksitetsgrad)	<p>[Beskriv antallet og graden af funktionsnedsættelser hos målgruppen]</p> <p>Målgruppen har multiple og komplekse funktionsnedsættelser efter mangeårigt destruktivt misbrug af alkohol, medicin og andre stemningsændrende stoffer.</p> <p><u>Fysiske funktionsnedsættelser:</u></p> <p>Ved screening udredes ofte ubehandlet livsstilsbetingede sygdomme med høj kompleksitet.</p> <p>Der påvises pådraget alkoholskader, hvor det typisk omhandler ubehandlet forhøjet blodtryk, alvorlige leverskader, skader på bugspytkirtlen, diabetes, nervebaneskader, som ofte initialt påvirker mobiliteten. Almen tilstanden er ofte under middel og en stor del har under aktiv misbrug ikke indtaget sufficient ernæring. Flere er generet af udposninger på spiserøret som følge af massivt misbrug.</p> <p>Flere borgere lider af smerteproblematikker - ofte diffuse. Disse smerteproblematikker er ofte behandlet via læge/sygehus med store mængder smertestillende medicin som øger kompleksiteten i behandlingen rettet imod afhængighed.</p> <p>Enkelte har symptomer efter blodpropper og hjerneblødninger og enkelte har pådraget sig skader i hjernen efter faldtraumer, ofte under rus. De kognitive funktioner er ofte påvirket, hvor særligt hukommelsen, koncentrationsevnen og evnen til refleksion er påvirket. Der er initialt store vanskeligheder med at skabe struktur og overblik, hvor enkelte kan have brug for støtte til ADL (almindelig daglig livsførelse).</p> <p><u>Psykiske funktionsnedsættelser:</u></p> <p>De borgere som indskrives i alkoholbehandling på Nørbygård befinder sig ofte i en kaotisk livssituation præget af mange komplekse psykiske belastninger. Tilstanden er ofte præget af lavt selvværd, skyld og skam.</p> <p>En stor del af målgruppen er kendetegnet ved at være barn af misbrugere, opvokset under utrygge forhold, og enkelte har været udsat for vold og overgreb. Dette øger i høj grad i sig selv kompleksiteten i misbrugsbehandlingen og legitimerer overordnet et behov for en specialiseret indsats i døgnregi.</p>

	<p>Målgruppen kendetegnes ligeledes ved at have været i 'systemet' i en årrække. Flere har modstand og manglede tillid til det offentlige system. Dette komplicerer det terapeutiske arbejde og påkalder sig tid til relations-dannelse i et trygt og ædru miljø.</p> <p>Enkelte i målgruppen har en kriminel baggrund med både korte og længere fængselsstraffe bag sig. Efter mange år i misbrugsmiljøet – det kriminelle miljø påvirker den enkeltes adfærd – opleves ofte et 'normalitetsksred', som komplicerer den enkeltes mulighed for at skabe forandringer og bryde tidligere misbrugsmønstre og adfærd.</p> <p>En stor gruppe af de borgere, som får bevilget alkoholbehandling på Nørbygård har underliggende og ofte ubehandlede svære psykiske lidelser, som i høj grad bevirker, at alkoholbehandlingen bliver mere kompleks. Særligt angst, depression, bipolarlidelse, OCD, PTSD og svære personlighedsforstyrrelser kendetegner målgruppen. Gruppen kendetegnes også ved, at flere har gentagende selvmordsforsøg bag sig.</p> <p>De ubehandlede psykiske vanskeligheder øger kompleksiteten i alkoholbehandling samt den enkeltes muligheder for at kunne levet et liv uden brug af rusmidler.</p> <p><u>Sociale funktionsnedsættelser:</u> Efter mange års massivt misbrug påvirkes den enkeltes sociale funktionsevne i svær grad i forhold til, at navigere og løse egne sociale problemstillinger. Målgruppen er præget af massive uoverskuelige komplekse sociale udfordringer, som ofte hindrer den enkelte i at tage ansvar og bryde misbrugspræget adfærd.</p> <p>Økonomien er som udgangspunkt dårlig. Mange har mistet deres tilknytning til arbejdsmarkedet. Flere er på sygedagpenge eller kontanthjælp. Ydelser som ikke kan dække de månedlige udgifter. En stor gruppe har optaget uoverskuelige forbrugslån alt i mens der fortsat er et utal af ubetalte regninger, hvor situationen til sidst er så uoverskuelig, at den enkelte lader stå til.</p> <p>Enkelte er ved indskrivning boligløse, flere har bolig, men boligen er for enkelte ubeboelig grundet manglende ressourcer og kompetencer til at håndtere hverdagens opgaver i forhold til oprydning og rengøring. Fremtidsudsigterne for endnu et indskudslån til ny bolig er nærmest utopi. Overskuddet til selv af finde løsninger – fx en ny bolig – er ofte ikke eksisterende uden hjælp, og opgaven påkalder sig en specialiseret socialfaglig indsats. Uden stabil base kompliceres livsstilsændringer så som ønsket om et liv uden alkohol.</p> <p>Isolation og ensomhed præger målgruppen. Få har et ædru netværk, og flere har oplevet tab af familie og nære relationer som en konsekvens af misbruget. Netværket består af misbrugende personer, som ligeledes bidrager til, at fastholde og legalisere misbruget og den misbrugsrelaterede adfærd.</p>
<p>Kriterium A.3: (Nationalt fokusområde)</p>	<p><i>Angiv (ved afkrydsning) om tilbuddet er rettet til en af de målgrupper, som Socialstyrelsen har identificeret med et behov for højt specialiseret viden og indsatser:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Borgere med autisme og svær spiseforstyrrelse ☐ Børn og unge med kompleks erhvervet hjerneskade ☐ Voksne (over 18 år) med kompleks erhvervet hjerneskade ☐ Voksne med epilepsi og svær udviklingshæmning i botilbud ☐ Borgere med medicinsk intractabel epilepsi med behov for støtte i skolen/rehabilitering ☐ Borgere med kognitive funktionsnedsættelser og svær problemskabende adfærd med behov for særforanstaltninger eller lignende ☐ Borgere med svær udviklingshæmning og psykisk lidelse ☐ Borgere med udviklingshæmning og dom for kriminalitet ☐ Borgere med udviklingshæmning og misbrug

- Borgere med kognitive funktionsnedsættelser udsat for seksuelle overgreb
- Borgere med udviklingshæmning og demens
- Borgere med svær Cerebral Parese
- Borgere med svære former for muskelsvind
- Borgere med rygmarvsbrøk
- Borgere med medfødt døvblindhed
- Borgere med erhvervet døvblindhed, som ikke er aldersrelateret
- Børn og unge (under 18 år) med et varigt høretab og behov for højt specialiserede indsatser
- Voksne (over 18 år) med et erhvervet, varigt høretab og behov for højt specialiserede indsatser
- Børn og unge (0-18 år) med alvorlig synsnedsættelse og behov for højt specialiserede indsatser
- Voksne med alvorlig synsnedsættelse og behov for højt specialiserede indsatser
- Børn med verbal dyspraksi
- Borgere med multiple funktionsnedsættelser uden talesprog
- Børn med Spielmeier-Vogt sygdom (samt børn med lignende sjældne progredierende sygdomme)
- Voksne med Huntington sygdom (samt voksne med lignende sjældne progredierende sygdomme)
- Borgere med udviklingshæmning og spiseforstyrrelse (eksemplificeret ved Prader-Willi syndrom)
- Borgere med svære spiseforstyrrelser
- Børn med Føtalt Alkohol Syndrom (særligt skadede spæd- og småbørn)
- Børn født med Neonatal Abstinens Syndrom (særligt skadede spæd- og småbørn)
- Børn med Shaken Baby Syndrom (særligt skadede spæd- og småbørn)
- Voksne senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen
- Børn og unge med seksuelt bekymrende eller grænseoverskridende adfærd
- Unge (12 – 18) med alvorlige kriminalitetsproblematikker og sociale og/eller psykiatriske problemstillinger
- Borgere med svære psykiske vanskeligheder, omfattende misbrug og komplekse sociale problemer
- Børn med autisme uden talesprog og/eller komplekse kommunikationsbehov

B. Spørgsmål vedr. tilbuddets kompetencer

Kriterium B.1 (Specialisering)

[Beskriv hvilke specialiserede kompetencer i forhold til målgruppens særlige behov, som tilbuddet råder over]

Personalemæssige og metodemæssige kompetencer:

Nørbygård alkoholbehandlingscenter råder over medarbejdere med specialiserede kompetencer inden for misbrugsbehandling sameksisterende med psykiske vanskeligheder og svære sociale problemstillinger.

Medarbejderne har alle en socialfaglig, pædagogisk eller sundhedsfaglig uddannelse suppleret med en terapeutisk efteruddannelse, hvor 2 medarbejdere derudover har specialiseret sig inden for familieperspektivet.

Medarbejderne har desuden specialiseret sig inden for misbrugsbehandling, hvor der på Nørbygård alkoholbehandlingscenter gøres brug af en kognitiv og evidensbaseret metode, CENAP-metoden, som er udviklet af Terence Gorski. Metoden er baseret på en biopsykosocial tilgang til afhængighed; en forebyggelsestilgang målrettet tilbagefald.

Medarbejderne er uddannet i NADA-øreakupunktur. Metoden anvendes med henblik på at skabe fysisk og psykisk balance. Metoden er derudover særlig anvendelig i forhold til at reducere senabstinenser, angst, uro samt forbygge tilbagefald.

Medarbejderne har alle mange års praksiserfaring fra henholdsvis socialpsykiatri, behandlingspsykiatri, ambulante misbrugsbehandling samt erfaring som selvstændige terapeuter.

Nørbygård har tilknyttet lægekonsulent, som igennem de sidste 15 år har været læge i Distriktspsykiatrien i Region Nordjylland. Nuværende centerleder har 10 års sygeplejefaglig erfaring og efteruddannelse fra selvsamme sted, Distriktspsykiatrien i Region Nordjylland.

Der har tilknyttet psykolog, som udfører tests o. lign.

Nørbygård har konstant fokus på udvikling af medarbejdernes kompetencer samt udvikling af hele behandlingskonceptet, hvorfor der løbende afholdes intern kursusforløb tilmeldes medarbejdere til diverse uddannelsesforløb og lign. Der er fokus på højt specialiseret faglighed.

Medarbejderne modtager metodesupervision fra CENAP-Danmark og sags-rettet supervision fra ekstern psykolog.

Behandlingsmæssige tilgange:

Den terapeutiske ramme er en kognitiv tilgang, som er meget praksis orienteret, hvor den enkelte skal tilegne sig nye handlestrategier og bryde med tidligere dysfunktionelle mønstre. Behandlingen består også af problemløsende gruppeterapi, hvor den enkelte tilegner sig egne løsningsfokuserede kompetencer.

Der er fokus på tilbagefaldsforebyggelse med fokus på tilbagefaldsprocessen. Der er individuel samtaleterapi samt samtaler i mindre grupper. Der er ligeledes indlagt workshops og psykoedukation.

Da Nørbygård er et mindre alkoholbehandlingscenter er grupperne forholdsvis små. De mindre grupper betyder, at der hurtigt opstår tryghed og tillid, hvilket skaber gode

betingelser for et intensivt behandlingsforløb, hvor konceptet giver mulighed for at tilrettelægge en behandlingsplan, hvor der også er fokus på de psykiske vanskeligheder.

Mange af de borgerne har pådraget sig adfærdsmæssige skader, eller måske har de aldrig lært hvordan man gebærder sig. Konceptet byder derfor på en miljøterapeutisk tilgang, hvor almindelig daglig livsførelse trænes i små bo enheder.

Der er fokus på struktur og forudsigelighed, som er vigtige komponenter i en helbredelsesplan, der ved afsluttet behandling skal understøtte et liv uden alkohol.

Der er fokus på borgerens sociale problemstillinger og der ydes en målrettet specialiseret socialfaglig indsats, hvor evt. økonomiske problemstillinger klarlægges samtidig med at borgen aktivt støttes i boligøgning o. lign. Det er en indsats, som påbegyndes tidligt under behandlingen, da erfaringen er, at det terapeutiske arbejde vanskeliggøres, hvis der hersker kaos omkring økonomi og bolig.

På Nørbygård tilbydes sundhedssamtaler – KRAM screeninger. Borgere med mangeårigt og massivt misbrug har ofte behov for sundhedsfaglige ydelser. Der tilbydes derfor også medicin administration samt evt. plan for udtrapning af afhængighedsskabende medicin.

Mangeårigt massivt misbrug slider på familie og nære relationer. Nørbygård tilbyder derfor et familieorienteret perspektiv, idet hele familien tænkes at være berørt af og involveret i alkoholproblematikken. De tætte relationer skal inddrages i de forandringer, der skal til, for at opnå en varig effekt. Tidligt i behandlingsforløbet inviteres der til familiesamtaler, familiekursus, parsamtaler og pårørende grupper.

C. Spørgsmål vedr. tilbuddets rolle i landsdelen	
Kriterium C.1: (Forsyning)	<p><i>[Beskriv tilbuddets rolle i forhold til opretholdelsen i Nordjylland af forsyningen og vidensproduktionen på området, herunder om der, så vidt driftsherren ved, er lignende tilbud i Nordjylland]</i></p> <p>Nørbygård er det eneste døgnalkoholbehandlingstilbud i hele Region Nordjylland, hvilket bevirker, at Nørbygårds tilbud står helt centralt i Region Nordjylland.</p>
Kriterium C.2: (Optageområde)	<p><i>[Beskriv tilbuddets hidtidige optageområde, herunder i hvilket omfang tilbuddet er afhængig af optag fra hele landsdelen]</i></p> <p>Nørbygård har i alt 12 pladser, hvilket svarer til en kapacitet på ca. 48 døgnalkoholbehandlingsforløb i løbet af et helt år.¹⁾ Den graduerede landsstatistik til regionsniveau, jf. redegørelsen i afsnit A.1, betyder, at man må forvente ca. 30 årlige forløb til nordjyske kommuner, og at Nørbygård derfor må have en overkapacitet på ca. 18 årlige behandlingsforløb. Dette stemmer langt hen ad vejen overens med virkeligheden, da Nørbygård også sælger en række forløb til andre kommuner uden for Region Nordjylland, specielt de midt- og vestjyske kommuner, fx Herning, Ikast-Brande og Ringkøbing-Skjern kommuner.</p> <p>Det er derfor relevant at se på døgnalkoholbehandlingstilbud efter sundhedsloven § 141 i naboregionen, Region Midtjylland. Her findes der følgende tilbud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Enkeltmandsvirksomheden Høybyegård i Hedensted Kommune men ingen driftsaftale med kommunen (1 plads) • Den selvejende institution i Betesda i Herning Kommune men ingen driftsaftale med kommunen (2 pladser) • Den selvejende institution Tjele Behandlingscenter i Viborg Kommune men ingen driftsaftale med kommunen (60 pladser) <p>Selvom Behandlingscenter Tjele har en stor kapacitet, så bevirker deres faglige tilgang, som er Minnesota-modellen, at de ikke matcher den tungere og mere udsatte sociale gruppe, som Nørbygård gør, jf. hvilket underbygges af de midt- og vestjyske kommuners køb af pladser hos Nørbygård. Desuden har ingen af de tre steder driftsaftale med de respektive kommuner eller regionen.</p> <p>Nørbygårds døgnalkoholbehandlingstilbud står derfor også relativt centralt i forhold til den samlede kommunale og regionale tilbudsvifte i Region Midtjylland.</p> <p><small>Note 1)</small></p> <p>Nørbygård tilbyder døgnalkoholbehandlingsforløb af 6-16 ugers varighed, hvor det gennemsnitlige forløb er ca. 3 måneder. Med 12 fysiske pladser giver det mulighed for i alt 48 døgnalkoholbehandlingsforløb om året.</p>
"Fri-tekst" til driftherres begrundelse af indstillingen	
<p>Nørbygård udarbejder årligt effektdokumentation på den behandlingsmæssige og pædagogiske indsats. I den forbindelse kan det nævnes, at i 2016 færdiggjorde 76,6 % deres alkoholbehandling på Nørbygård og blev udskrevet til ambulans opfølgning uden aktivt misbrug. Rapporten for 2017 er endnu ikke udarbejdet. Der henvises i øvrigt til Tilsyns Nords tilsynsrapport september 2017, hvor Nørbygårds døgnalkoholbehandlingstilbud scorer højt på kvalitetsmodellen.</p>	

BILAG 1: Vejledning til indstilling af tilbud til det forstærkede samarbejde

Hvem kan indstille et tilbud?

Indstilling af et tilbud kan foretages af tilbuddets egen driftsherre dvs. driftskommunen eller Regionen.

Hvilke tilbud kan indstilles?

Sociale tilbud og specialundervisningstilbud, der er omfattet af den nordjyske rammeaftales styringsaftale for det specialiserede område. Tilbud der er omfattet af en lovhjemlet objektiv finansiering **ikke** indstilles dvs. de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede institutioner.

Skal tilbud der allerede er omfattet af samarbejdet indstilles igen?

Tilbuddet skal indstilles, men behøves kun at udfylde indstillingsskemaet såfremt, der er sket væsentlige ændringer i de forhold, der skal oplyses i indstillingsskemaet sammenholdt med det oprindelige indmeldingsskema.

Kan man indstille flere tilbud?

Ja, en driftsherre kan godt indstille flere tilbud. Der skal i givet fald udfyldes ét skema pr. tilbud.

Hvad vil der blive lagt vægt på ved udvælgelsen?

De indmeldte tilbud vil blive vurderet i forhold til en række udvælgelseskriterier, som er politisk godkendt af KKR Nordjylland. Kriterierne omhandler tilbuddets målgruppe, kompetencer og tilbuddets rolle for forsyningen i Nordjylland. De præcise kriterier er vedlagt som bilag til dette dokument (se bagerst).

Hvem foretager udvælgelsen?

Der er nedsat et administrativt ekspertpanel til at vurdere, om de indmeldte tilbud opfylder de fastsatte kriterier. Panelet skal lave en samlet indstilling til Den Administrative Styregruppe (DAS) om hvilke tilbud, man foreslår omfattet af det forstærkede samarbejde. På baggrund af ekspertpanelets vurdering sammensætter og godkender DAS den endelige liste, som herefter vil blive forelagt KKR og Kontaktudvalget.

Hvad indeholder det forstærkede samarbejde egentlig?

Indholdet af det forstærkede samarbejde kan opdeles i to spor – hhv. et hovedspor og et supplerende "nødspor".

Hovedsporet består af de generelle vilkår, aftaler og forpligtelser, som alle de udpegede tilbud er omfattet af. Det drejer sig om:

1. Et beskyttet konkurrencevilkår (kommunerne forpligtiger sig til ikke at etablere nye konkurrerende tilbud med samme indhold, som de tilbud, der er udpeget som mest specialiseret)
2. En model for en systematisk, formaliseret og forpligtende dialog om det enkelte tilbud
3. En forpligtelse for driftsherre til at afgive early-warning i forhold til begyndende vanskeligheder

Det supplerende spor ("nødsporet"), skal kun benyttes undtagelsesvist, når der foreligger en særlig bekymring i forhold til det enkelte tilbuds bæredygtighed. Der vil i sådanne situationer kunne indgås aftale om iværksættelse af særlige vilkår/initiativer, der kan understøtte tilbuddets fortsatte drift. Det skal dog understreges, at et tilbud ikke har nogen garanti for, at der vil blive iværksat særlige vilkår. Kommunerne har forlods alene forpligtiget sig til at indgå i en tæt og løsningsorienteret dialog med driftsherre. Beslutningen om, hvorvidt der skal iværksættes særlige vilkår – og hvilke vilkår, det i givet fald skal være – vil altid afhænge af en konkret vurdering af den aktuelle situation og konkrete sag. Denne vurdering skal foretages af DAS med efterfølgende godkendelse i KKR.

For yderligere information om det forstærkede samarbejde – såvel udvælgelseskriterierne og indholdet af samarbejdet – henvises til aftalegrundlaget for det forstærkede samarbejde, der kan læses her

BILAG 2: Kriterier for udvælgelse af tilbud til det forstærkede samarbejde

For at sikre højst mulig gennemskuelighed, konsistens og sammenlignelighed på tværs ved udvælgelsen af de mest specialiserede tilbud, er der formuleret en række almene udvælgelseskriterier, der kan anvendes ved vurderingen af alle typer af tilbud og også over tid.

Vurderingen af, om et givent tilbud skal udpeges som mest specialiseret, vil afhænge af, om tilbuddets målgruppe har helt særlige karakteristika, og deraf følgende særlige behov, som alene kan imødekommes af et tilbud med specialiserede kompetencer. Ved udvælgelsen skal der desuden tages hensyn til, hvad kommunerne selv kan løse i eget regi/i klynger, og hvad kommunerne som udgangspunkt ikke ønsker at løfte selv, men gerne ser en forsyning opretholdt i landsdelen.

Kriterierne er på den baggrund inddelt i tre kategorier – hhv.:

- A. Kriterier, der vedr. målgruppens karakteristika,
- B. Kriterier, der vedrører tilbuddets kompetencer, og
- C. Kriterier, der vedrører forhold i omgivelserne – herunder det eksisterende udbud og efterspørgslen efter tilbudstypen i Nordjylland

For at et eksisterende tilbud kan blive udvalgt blandt de mest specialiserede, skal tilbuddet opfylde alle tre kategorier (A, B og C). Der kan dog – med henblik på at skabe befordrende opstartsvilkår – gælde lempeligere udvælgelsesvilkår for nye tilbud, der etableres netop med det formål at løfte indsats, der ellers ikke ville blive varetaget i regionen (jf. tabel 1).

Tabel 1: Regler for udvælgelse af de mest specialiserede tilbud

Regel for udvælgelse	Et tilbud skal opfylde alle 3 kategorier (A, B og C i tabel 2) for at blive indstillet som et af de mest specialiserede tilbud, der kan omfattes af et forstærket samarbejde
Undtagelse	Et nyoprettet/nyudviklet tilbud kan omfattes af det forstærkede samarbejde, selvom tilbuddet ikke fra start opfylder alle tre kategorier. Dispensationen forudsætter, at der i Den Administrative Styregruppe er enighed om, at der er behov for at oprette tilbuddet for at løfte en særlig indsats, der ellers ikke ville blive adresseret i regionen.

De konkret foreslåede kriterier inden for hver kategori fremgår nedenfor af tabel 2. Her fremgår desuden de nærmere krav til, hvornår den enkelte kategori er tilstrækkeligt opfyldt.

Det skal understreges, at det er dynamiske forhold, der med kriterierne skal vurderes på. Selvom de samme kriterierne anvendes uændret over tid, vil vurderingen af, hvilke konkrete tilbud, der skal omfattes af det forstærkede samarbejde, meget vel kunne ændre sig, og ikke kun som et udtryk for, at det enkelte tilbud har ændret sig, men også fordi der i mellemtiden kan være sket forskydninger i det kommunale landskab.

Tabel 2.: Kriterier til udvælgelse af de mest specialiserede tilbud

KATEGORI A: MÅLGRUPPEN	
Krav til opfyldelse af kategori A	Kategori A er opfyldt, hvis tilbuddet lever op til mindst ét af de tre kriterier i gruppen (dvs. enten A.1, A.2. eller A.3 skal være opfyldt)
Kriterium A.1:	<i>Tilbuddet er til små målgrupper med behov for et målgruppespecifikt tilbud</i>
Beskrivelse	<p>Formålet med dette kriterium er at identificere de tilbud, som retter sig til målgrupper, som har en så lille volumen, at der kun er et begrænset underlag for at opbygge specialiseret viden. Den enkelte kommune vil kun sjældent opleve at få borgere inden for målgruppen, og der kan i mindre kommuner godt gå flere år imellem tilfældene. Det er en forudsætning for at leve op til kriteriet, at målgruppen har særlige behov, der ikke kan imødekommes inden for rammerne af tilbud, der retter sig mod andre målgrupper. En indikation på kriteriet kunne fx være, at der i gennemsnit kun registreres ca. 15 tilfælde årligt i Nordjylland (svarende til ca. 1 tilfælde om året pr. 40.000 indbyggere).</p> <p>Eksempel: Mennesker med sjældne diagnoser, der afføder særlige behov</p>
Kriterium A.2:	<i>Tilbuddet er til målgrupper med meget høj kompleksitetsgrad</i>
Beskrivelse	<p>Formålet med dette kriterium er at identificere de tilbud, som retter sig til de meget komplekse målgrupper med en flerhed af samtidige og svære funktionsnedsættelser. Vurderingen af, om der er en meget høj kompleksitetsgrad, skal baseres på konkrete vurderinger af et givent tilbuds målgruppe, men vil altid afhænge både af antallet og af graden af funktionsnedsættelserne.</p> <p>Eksempler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mennesker med svær autisme kombineret med eksempelvis misbrug, særlig udadreagerende adfærd, udviklingshæmning og/eller opmærksomhedsforstyrrelse • Mennesker med svær medfødt eller erhvervet hjerneskade kombineret med eksempelvis fysisk funktionsnedsættelse (fx høre-/syns-/ mobilitetsnedsættelse) og kommunikationsnedsættelse • Mennesker med svær udviklingshæmning kombineret med eksempelvis fysisk funktionsnedsættelse (fx syns-/hørenedsættelse), misbrug, udadreagerende adfærd og/eller stærke personlighedsforstyrrelser
Kriterium A.3:	<i>Tilbuddet er til målgrupper, som er udmeldt af Socialstyrelsen som fokusområder</i>
Beskrivelse	<p>Formålet med kriteriet er, at identificere de tilbud, som der fra central side vil være fokus på i den nationale koordinationsstruktur. Socialstyrelsen har med den nationale koordinationsstruktur mulighed for at udpege målgrupper eller særlige indsatser, hvor styrelsen anser, der er behov for øget koordination og planlægning mellem kommunerne</p>

for at sikre udbuddet af de specialiserede indsatser. For hver region skal kommunerne afrapportere i fællesskab til Socialstyrelsen, hvordan man tilrettelægger og organiserer indsatsen indenfor de udmeldte områder.

Følgende målgrupper er udpeget af Socialstyrelsen som fokusområder

- Særligt skadede spæd- og småbørn
- Mennesker med sjældne diagnoser med komplekse behov
- Mennesker med sjældne og komplekse kommunikationsbehov
- Mennesker med svære spiseforstyrrelser
- Mennesker med kompleks erhvervet hjerneskade

KATEGORI B: TILBUDET	
Krav til opfyldelse af kategori B	Kategori B er opfyldt, hvis tilbuddet lever op til kriterium B.1
Kriterium B.1	<i>Tilbuddet skal have specialiserede kompetencer til at dække målgruppernes særlige behov</i>
Beskrivelse	<p>Formålet er at afgrænse udvælgelsen til tilbud, som er kendetegnet ved at have specialiserede kompetencer til at imødekommer målgruppernes særlige behov. Om kriteriet er opfyldt vil afhænge af en konkret vurdering af et givent tilbuds indsatser. Der vil typisk være tale om tilbud, som kan betragtes som regionale "flagskibe" inden for feltet, som råder over nyeste viden og har dokumenteret erfaring med håndtering af den konkrete målgruppes specifikke problemstillinger.</p> <p>Eksempler på specialiserede kompetencer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ekspertviden hos enkelte medarbejdere og specialiserede tværfaglige kompetencer i sammensætningen af personalegruppen, veldokumenteret erfaring med anvendelse af anerkendte metoder og tilgange

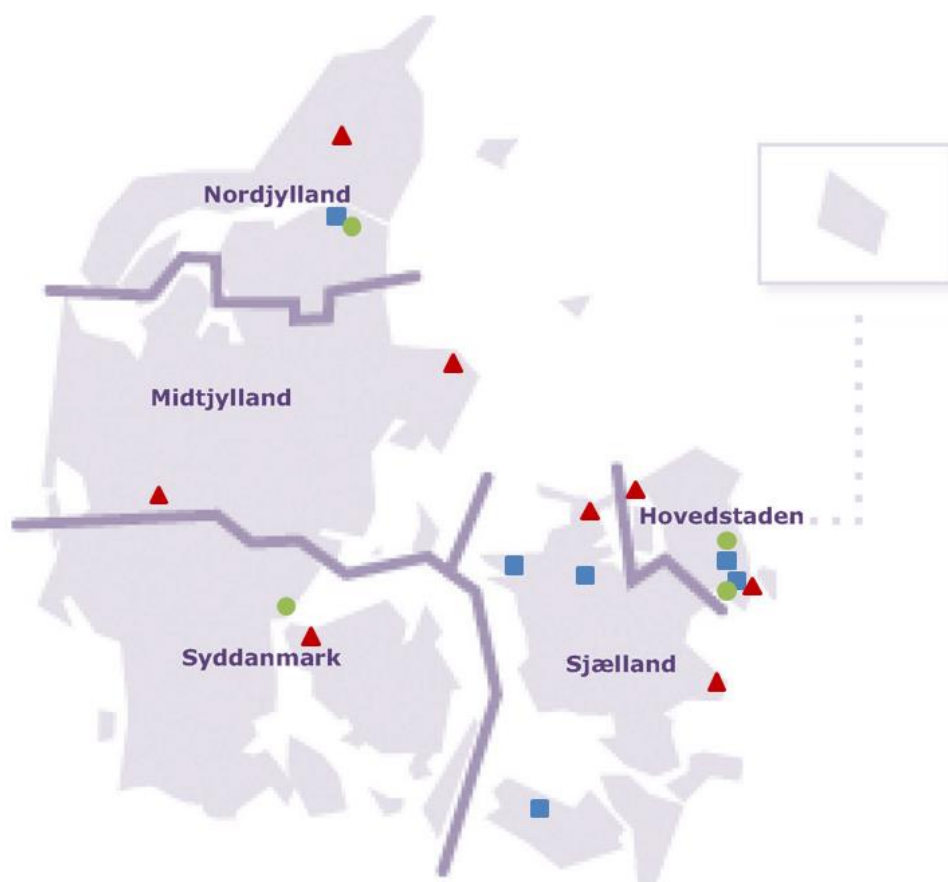
KATEGORI C: OMGIVELSERNE

Krav til opfyldelse af kategori C	Kategori C er opfyldt, hvis tilbuddet lever op til begge kriterier i gruppen (dvs. både C.1 og C.2 skal være opfyldt)
Kriterium C.1:	<i>Der er som udgangspunkt ingen alternativer til tilbuddet i Nordjylland, og det vurderes samtidig at være nødvendigt at opretholde tilbudstypen i landsdelen</i>
Beskrivelse	Formålet med kriteriet er at afgrænse udvælgelsen til de tilbud, hvor der kun er få - som udgangspunkt ingen - alternative tilbud i regionen til at løfte målgruppens behov. Det er samtidig en forudsætning, at det vurderes nødvendigt at opretholde tilbudstypen i landsdelen af hensyn til bevarelse af kompetencer og viden, frem for at basere forsyningen på tilkøb i andre landsdele.
Kriterium C.2:	<i>Tilbuddet er afhængig af et stort optageområde</i>
Beskrivelse	Formålet med kriteriet er at identificere de tilbud, som er afhængige af at have et stort optageområde på størrelse med hele regionen for at kunne drives fagligt og økonomisk bæredygtigt

**Antal borgere fordelt på kommuner,
som har brugt Nørbygård i 2016, 2017 og 2018 (4 mdr.)**

Kommuner (fordelt på regioner)	2016	2017	2018 01.01-30.04
Region Nordjylland			
Aalborg	27	25	6
Brønderslev			1
Frederikshavn	4	1	2
Hjørring	1		
Jammerbugt		1	
Læsø	1	1	1
Morsø			1
Rebild	1		
Thisted			1
Vesthimmerland	3	1	
I alt nordjyske kommuner	37	29	12
Region Midtjylland			
Herning	2		
Ikast-Brande	6	2	1
Lemvig		2	1
Ringkøbing-Skjern	5	1	1
Viborg	2		
Øvrige kommuner			
Randers			1
København			1
I alt midtjyske og øvrige kommuner	15	5	5
I alt alle kommuner	52	34	17
Nordjyske kommuners %-andel	71 %	85 %	71 %
Midtjyske og øvrige kommuners %-andel	29 %	15 %	29 %

Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Opgørelse af kapacitet og belægning

April 2018

Indhold

Resumé	3
1. Indledning	4
2. Samlet kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud	6
3. Samlet kapacitet og belægning på de sikrede afdelinger	8
Bilag 1: Oversigt over udvikling i kapacitet og belægning i lands- og landsdelsdækkende tilbud	9
Bilag 2: Oversigt over udvikling i kapacitet og belægning på de sikrede afdelinger	20

Resumé

I forbindelse med udarbejdelsen Rammeaftalen på det specialiserede social- og undervisningsområde har kommunerne ansvaret for at sikre indbyrdes koordination mellem regionerne i forhold til de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger samt den sikrede boform Kofoedsminde.

Der er på den baggrund nedsat et kommunalt koordinationsforum bestående af repræsentanter fra de administrative styregrupper på det specialiserede socialområde i hver af de fem KKR. Forum for koordination på det specialiserede social- og specialundervisningsområde er ansvarlig for at udarbejde forslag til landsdækkende koordination af de berørte områder, som indgår i de enkelte rammeaftaler.

De administrative styregrupper har ansvar for at bringe opmærksomhedspunkter op i Forum for koordination på det specialiserede social- og specialundervisningsområde. Den enkelte styregruppe har ansvar for at følge udviklingen på de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger, som er beliggende i egen region. Såfremt der sker eller er udsigt til væsentlige ændringer i kapacitet og/eller behov, skal styregruppen bringe det op i Forum for koordination på det specialiserede social- og specialundervisningsområde, så kommunerne i fællesskab kan løfte deres ansvar på området.

Der er i 2018 tre *landsdækkende* undervisningstilbud, fire *landsdelsdækkende* undervisningstilbud, tre *øvrige landsdækkende* tilbud samt otte tilbud med *sikrede afdelinger*, hvilket også forventes i 2019.

Lands-og landsdelsdækkende tilbud

Den samlede belægning på de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud efter Folkeskolelovens § 20, stk. 3 omfattet af delvis objektiv finansiering var i 2017 på 100 procent mod en belægning i 2016 på 104 procent. Belægningen på de enkelte tilbud svinger fra 91 til 110 procent.

Den samlede kapacitet er netto reduceret med 10,5 pladser fra 2014 til 2019 svarende til en reduktion på 5 procent. Netto reduktionen dækker over både op- og nedjusteringer i de enkelte tilbud.

Center for Døvblindhed og Høretab i Region Nordjylland har reduceret kapaciteten væsentligt i 2017 og 2018. Undervisningstilbuddet for døvblindhed er landsdækkende, mens undervisningstilbuddet for høretab er landsdelsdækkende.

Den sikrede boform Kofoedsminde i Region Sjælland har i 2016 øget antallet af pladser fra 34 til 44 og i 2017 fra 44 til 47. Samtidig havde tilbuddet i 2017 en belægning på 130 procent

Sikrede afdelinger

Den samlede belægning på de sikrede og de særligt sikrede afdelinger var i 2017 på 90 procent, hvor belægningen på de enkelte sikrede afdelinger spændte fra 68 til 99 procent.

I 2017 var der 106 pladser på de sikrede afdelinger. På baggrund af en landsdækkende benchmarkanalyse af kapaciteten i de sikrede afdelinger besluttede de regionale driftsherrer at reducere kapaciteten på landsplan i 2017 med 20 pladser i forhold til antallet af pladser i 2014 på 126 pladser. Således er antallet af pladser reduceret til 106 i 2017. I 2018 er antallet af pladser øget til 109

1. Indledning

I forbindelse med udarbejdelsen af Rammeaftalerne på det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet skal der sikres indbyrdes koordinering mellem regionerne af de lands- og landsdelsdækkende tilbud og de sikrede afdelinger. Til dette formål er nedsat et tværregionalt koordinationsforum bestående af repræsentanter fra de administrative styregrupper på det specialiserede socialområde i hvert af de fem Kommunekontakttråd (KKR).

De administrative styregrupper er ansvarlige for at tilvejebringe den nødvendige information vedrørende de lands- og landsdelsdækkende tilbud og de sikrede afdelinger beliggende i egen region, der skal danne grundlag for koordinationen af disse tilbud på tværs af de fem regioner.

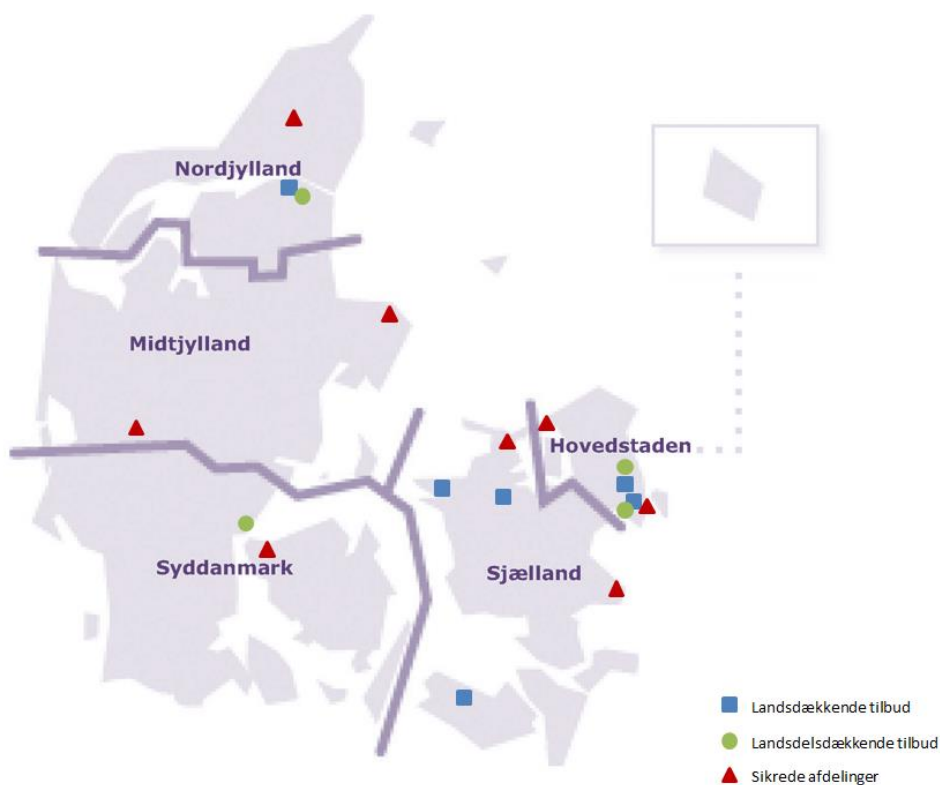
Til brug for tilvejebringelse af den nødvendige information har de fem rammeaftalesekretariater udarbejdet en procedure for koordinering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger. Koordineringen af de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger følger årshjulet for Rammeaftalerne, herunder særligt de tidsmæssige rammer, som lovgivningen opsætter.

Hvert år udarbejdes i fællesskab mellem de fælleskommunale rammeaftalesekretariater én samlet beskrivelse af ændringer i kapacitet og udviklingstendenser for tilbuddene. Beskrivelsen bygger på indmeldinger fra tilbuddenes driftsherrer og kommunerne. Hver af de fem rammeaftalesekretariater er ansvarlig for at indhente oplysninger fra kommuner og regioner vedrørende kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger, der er geografisk placeret i pågældende region ¹.

Danmarkskortet giver et hurtigt overblik over den geografiske placering af henholdsvis landsdækkende tilbud, landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger.

¹ I dette notat beskrives kapacitet og belægning. Kommunernes oplevelse af sammenhæng mellem behov og tilbud ikke er belyst og derfor ikke beskrevet i dette notat.

Kort 1: Geografisk placering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Nærværende notat omfatter en fælles beskrivelse af status over kapacitet og belægning.

Notatet præsenterer den samlede kapacitet og belægning for henholdsvis de lands- og landsdækkende tilbud samt sikrede afdelinger.

De lands- og landsdelsdækkende tilbud fremgår af "Bekendtgørelse om rammeaftaler og udgifter ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud m.v." samt "Bekendtgørelse om finansiering af visse ydelser og tilbud efter lov om social service samt betaling for unges ophold i Kriminalforsorgens institutioner" og er følgende:

Landsdækkende undervisningstilbud til børn og unge efter Folkeskolelovens § 20, stk. 3:

- ▶ Center for Døvblindhed og Høretab – børn og unge med døvblindhed (*Region Nordjylland*)
- ▶ Børneskolen på Kolonien Filadelfia – børn og unge indlagt på Epilepsihospitalet (*Region Sjælland*)
- ▶ Refsnæsskolen/Synscenter Refsnæs – børn og unge med synshandicap (*Region Sjælland*).

Landsdelsdækkende undervisningstilbud til børn og unge efter Folkeskolelovens § 20, stk. 3:

- ▶ Center for Døvblindhed og Høretab – børn og unge med høretab (*Region Nordjylland*)
- ▶ Center for Høretab – børn og unge med høre tab (*Region Syddanmark*)
- ▶ Skolen på Kastelsvej – børn og unge med høretab (*Københavns Kommune*)
- ▶ Geelsgårdskolen – børn og unge med svære fysiske handicaps og børn og unge med døvblindhed (*Region Hovedstaden*).

Øvrige landsdækkende tilbud:

- ▶ IBOS – voksne med synshandicap (*Københavns Kommune*)
- ▶ CFD – Døvekonsulentordningen (*Gladsaxe Kommune*)
- ▶ Kofoedsminde – sikret boform til voksne med udviklingshæmning (*Region Sjælland*).

De sikrede afdelinger er placeret i følgende tilbud:

- ▶ Kompasset (*Region Nordjylland*)
- ▶ Koglen (*Region Midtjylland*)
- ▶ Grenen (*Region Midtjylland*)
- ▶ Egely (*Region Syddanmark*)
- ▶ Bakkegården (*Region Sjælland*)
- ▶ Stevnfortet (*Region Sjælland*)
- ▶ Sølager (*Region Hovedstaden*)
- ▶ Sønderbro (*Københavns Kommune*).

2. Samlet kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende tilbud

2.1. De lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud til børn og unge

Tabel 1 viser den samlede udvikling i kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud til børn og unge efter Folkeskolelovens § 20, stk. 3, som er omfattet af delvis objektiv finansiering.² Tabellen viser, at den samlede belægning i de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud var på 100 procent i 2017. Belægningen på de enkelte tilbud svinger fra 91 til 110 procent, jf. bilag 1.

Den samlede kapacitet er netto reduceret med 10,5 pladser fra 2014 til 2019, svarende til en reduktion på 5 procent. I 2017 var antallet pladser midlertidigt oppe på 209 pladser og nede på 203 pladser i 2018. Netto-reduktionen dækker over både op- og nedjusteringer i de enkelte tilbud.

Tabel 1: Udvikling i kapacitet og belægning i lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud

Tekst	Antal tilbud							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Pladstal	7	208,5	202	197	209	203	198	198
Pladsforbrug samlet		194,5	191,5	204,6	185,8			
Belægningsprocent		93%	95%	104%	100%			
Pladsforbrug Syddanmark		28,0	28,9	35,4	37,2			
Pladsforbrug Midtjylland		9,9	8,3	9,9	10,2			
Pladsforbrug Nordjylland		15,3	14,8	14,1	14,2			
Pladsforbrug Sjælland		24,5	22,1	21,6	17,5			
Pladsforbrug Hovedstaden		116,0	116,4	122,3	106,8			
Pladsforbrug andre		0,9	0,9	1,5	0,0			

Note: Lands- og landsdelsdækkende specialundervisningstilbud efter FSL § 20, stk. 3. De landsdækkende tilbud IBOS, CFD og Kofoedsminde indgår ikke i opgørelsen. Udvikling i kapacitet og belægning for disse tilbud fremgår af bilag 1, tabel 1C.

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

Center for Døvblindhed og Høretab i Region Nordjylland har i 2017 og 2018 reduceret kapaciteten væsentligt i sine undervisnings- og døgntilbud.³

² De lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud udbyder også andre ydelser såsom dag- og botilbud, specialundervisning for voksne samt STU. Disse ydelser er ikke omfattet af objektiv finansiering. Udvikling i kapacitet og belægning for disse ydelser fremgår af bilag 1.

³ Undervisningstilbuddet for døvblindhed er landsdækkende, mens undervisningstilbuddet for høretab er landsdelsdækkende.

De *landsdækkende* undervisningstilbud var i 2017 overvejende belagt med borgere fra kommunerne i tilbuddenes beliggenhedsregion eller de omkringliggende regioner, jf. tabel 2. Der er ingen landsdækkende undervisningstilbud efter Folkeskolelovens § 20, stk. 3 i Region Midtjylland, Region Syddanmark og Region Hovedstaden.

Tabel 2: Belægningen på de *landsdækkende* undervisningstilbud i 2017 fordelt på regioner

Tekst	Tilbuddenes beliggenhed	
	Nordjylland	Sjælland
Antal tilbud	1	2
Pladstal	6	34
Pladsforbrug samlet	5,6	27,2
Pladsforbrug Syddanmark	0%	14%
Pladsforbrug Midtjylland	10%	21%
Pladsforbrug Nordjylland	72%	3%
Pladsforbrug Sjælland	18%	39%
Pladsforbrug Hovedstaden	0%	23%
Pladsforbrug andre	0%	0%

Note: Lands- og landsdelsdækkende specialundervisningstilbud efter FSL § 20, stk. 3.

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

I tabel 3 ses den regionsvise fordeling af belægningen på de *landsdelsdækkende* undervisningstilbud. Som det fremgår, blev disse tilbud i 2017 primært anvendt af kommuner i beliggenhedsregionen, mens borgere fra kommuner i de andre regioner udgjorde en meget lille andel af pladsforbruget. Der er ingen landsdelsdækkende undervisningstilbud i Region Midtjylland og Region Sjælland.

Tabel 3: Belægning på de *landsdelsdækkende* undervisningstilbud i 2017 fordelt på regioner

Tekst	Tilbuddenes beliggenhed		
	Syddanmark	Nordjylland	Hovedstaden
Antal tilbud	1	1	2
Pladstal	39	9	121
Pladsforbrug samlet	38,4	9,9	104,8
Pladsforbrug Syddanmark	87%	0%	0%
Pladsforbrug Midtjylland	8%	6%	0%
Pladsforbrug Nordjylland	0%	94%	0%
Pladsforbrug Sjælland	2%	0%	5%
Pladsforbrug Hovedstaden	3%	0%	95%
Pladsforbrug andre	0%	0%	0%

Note: Lands- og landsdelsdækkende specialundervisningstilbud efter FSL § 20, stk. 3.

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

2.2. Øvrige landsdækkende tilbud

Udvikling i kapacitet og belægning på de øvrige landsdækkende tilbud – IBOS til voksne med synshandicap, Døvekonsulentordningen på CFD, og den sikre boform for voksne med udviklingshæmning Kofoedsminde – fremgår af bilag 1, tabel 1C.

Særligt i forhold til disse tilbud skal fremhæves, at den sikrede boform Kofoedsminde i Region Sjælland i 2016 øgede antallet af pladser fra 34 til 44 og i 2017 fra 44 til 47. Samtidig havde tilbuddet i 2017 en belægning på 130 procent, jf. bilag 1.

3. Samlet kapacitet og belægning på de sikrede afdelinger

I 2017 var der 106 pladser på de sikrede afdelinger, jf. tabel 4. På baggrund af en landsdækkende benchmarkanalyse af kapaciteten i de sikrede afdelinger besluttede de regionale driftsherrer at reducere kapaciteten på landsplan i 2017 med 20 pladser i forhold til antallet af pladser i 2014 på 126. Således er antallet af pladser reduceret til 106 i 2017. I 2018 er antallet af pladser øget til 109

Den gennemsnitlige belægning for de sikrede afdelinger var i 2017 på 90 procent, hvor belægningsprocenten spændte fra 68 til 99 procent på de enkelte tilbud, jf. bilag 2. Dette er en markant stor stigning i forhold til 2016, hvor den gennemsnitlige belægning var på 76 procent.

Tabel 4: Udvikling i kapacitet og belægning i de sikrede afdelinger

Tekst	Antal tilbud	År							
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Pladstal	8	126	124,8	123	106	109	109	109	
Pladsforbrug samlet		99,0	90,4	92,4	95,0				
Belægningsprocent		79%	72%	76%	90%				
Pladsforbrug Syddanmark		19,9	17,6	13,1	20,5				
Pladsforbrug Midtjylland		16,0	15,0	19,2	19,9				
Pladsforbrug Nordjylland		3,7	3,7	6,0	4,8				
Pladsforbrug Sjælland		11,9	11,1	15,0	15,6				
Pladsforbrug Hovedstaden		43,7	39,3	29,2	29,3				
Pladsforbrug andre		3,6	4,3	10,4	4,9				

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

Som det fremgår af tabel 5, var pladserne i de sikrede afdelinger i 2017 primært belagt med unge fra kommuner i den region, hvor tilbuddene geografisk er beliggende, eller fra de omkringliggende regioner. I de sikrede afdelinger i Region Sjælland udgør unge fra Hovedstadsregionen dog den største andel. Dette mønster ses også i de foregående år.

Tabel 5: Belægning på de sikrede afdelinger i 2017 fordelt på regioner

Tekst	Tilbuddenes beliggenhed				
	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	Sjælland	Hovedstaden
Antal tilbud	1	2	1	2	2
Pladstal	19	25	8	21	33
Pladsforbrug samlet	16,6	24,7	7,8	14,9	30,9
Pladsforbrug Syddanmark	35%	26%	14%	7%	20%
Pladsforbrug Midtjylland	23%	46%	35%	11%	1%
Pladsforbrug Nordjylland	5%	4%	36%	0%	0%
Pladsforbrug Sjælland	20%	8%	6%	53%	7%
Pladsforbrug Hovedstaden	17%	16%	6%	30%	57%
Pladsforbrug andre	0%	0%	4%	0%	15%

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

Bilag 1: Oversigt over udvikling i kapacitet og belægning i lands- og landsdelsdækkende tilbud**Table 1A:** Udvikling i kapacitet og belægning i *landsdækkende* undervisningstilbud

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Center for Døvblindhed og Høretab Døvblindhed	FSL § 20 stk. 3	Pladstal	11	11	11	6	6	6	5	5	
		Pladsforbrug samlet	7,2	6,0	5,9	6,0	5,6				
		Belægningsprocent	65%	55%	54%	100%	93%				
		Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
		Pladsforbrug Midtjylland	1,6	1,0	1,0	1,0	0,6				
		Pladsforbrug Nordjylland	4,0	4,0	3,9	4,0	4,0				
		Pladsforbrug Sjælland	1,6	1,0	1,0	1,0	1,0				
		Pladsforbrug Hovedstaden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
		LSV § 1 stk. 2		Pladstal	42	42	36	36	36	36	36
Pladsforbrug samlet	42,5			41,0	41,0	42,3	44,6				
Belægningsprocent	101%			98%	114%	118%	124%				
Pladsforbrug Syddanmark	5,0			5,0	5,0	5,4	6,0				
Pladsforbrug Midtjylland	9,2			8,4	9,0	9,8	10,0				
Pladsforbrug Nordjylland	12,0			12,0	12,0	11,5	11,6				
Pladsforbrug Sjælland	4,7			4,0	4,0	4,4	5,0				
Pladsforbrug Hovedstaden	10,0			10,6	10,0	9,7	10,0				
Pladsforbrug andre	1,6			1,0	1,0	1,4	2,0				
SEL § 104				Pladstal	31	31	31	43	43	43	43
		Pladsforbrug samlet	39,4	39,5	40,4	43,0	44,7				
		Belægningsprocent	127%	127%	130%	100%	104%				
		Pladsforbrug Syddanmark	4,5	4,5	5,0	5,4	6,0				
		Pladsforbrug Midtjylland	9,5	8,0	8,0	9,3	11,0				
		Pladsforbrug Nordjylland	9,5	10,0	10,0	10,2	8,5				
		Pladsforbrug Sjælland	4,1	4,0	4,0	4,4	5,3				
		Pladsforbrug Hovedstaden	10,3	12,0	12,4	12,3	12,0				
		Pladsforbrug andre	1,5	1,0	1,0	1,4	2,0				

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Center for Døvblindhed og Høretab Døvblindhed	SEL § 107	Pladstal	11	11	11	11	11	11	11	11	
		Pladsforbrug samlet	18,1	11,1	11,9	11,9	12,1				
		Belægningsprocent	164%	101%	108%	108%	110%				
		Pladsforbrug Syddanmark	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0				
		Pladsforbrug Midtjylland	5,4	3,0	3,0	3,0	3,2				
		Pladsforbrug Nordjylland	3,7	3,0	3,0	3,9	4,0				
		Pladsforbrug Sjælland	2,9	2,1	3,0	3,0	2,8				
		Pladsforbrug Hovedstaden	2,9	1,0	0,9	0,0	0,0				
		Pladsforbrug andre	1,9	1,0	1,0	1,0	1,0				
	SEL § 108	Pladstal	28,42	38	38	38	38	38	38	38	38
		Pladsforbrug samlet	28,3	38,0	38,4	38,3	37,9				
		Belægningsprocent	100%	100%	101%	101%	100%				
		Pladsforbrug Syddanmark	4,1	5,0	5,0	5,0	5,0				
		Pladsforbrug Midtjylland	6,3	8,0	8,0	8,0	8,0				
		Pladsforbrug Nordjylland	7,3	9,0	9,0	9,0	8,9				
Pladsforbrug Sjælland		2,1	3,0	3,0	3,0	3,0					
Pladsforbrug Hovedstaden		8,4	12,0	12,4	12,3	12,0					
Pladsforbrug andre		0,1	1,0	1,0	1,0	1,0					
SEL § 66 nr. 6	Pladstal	10	10	10	8	6	6	6	6	6	
	Pladsforbrug samlet	7,0	6,5	5,7	5,5	4,8					
	Belægningsprocent	70%	65%	57%	69%	79%					
	Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
	Pladsforbrug Midtjylland	0,4	0,6	0,6	1,3	0,8					
	Pladsforbrug Nordjylland	4,6	4,0	4,1	3,2	3,0					
	Pladsforbrug Sjælland	2,0	1,9	1,0	1,0	1,0					
	Pladsforbrug Hovedstaden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
Børneskolen Filadelfia Børn indlagt på Epilepsihospitalets børneafdeling	FSL § 20 stk. 3	Pladstal	11,5	11,5	11	11	11	11	11	11	
		Pladsforbrug samlet	8,9	8,6	9,5	10,1	11,1				
		Belægningsprocent	78%	75%	86%	92%	101%				
		Pladsforbrug Syddanmark	1,3	1,5	2,0	2,2	2,1				
		Pladsforbrug Midtjylland	2,1	1,9	1,7	2,4	3,0				
		Pladsforbrug Nordjylland	0,8	0,7	0,9	0,5	0,9				
		Pladsforbrug Sjælland	2,9	2,0	2,3	2,3	2,4				
		Pladsforbrug Hovedstaden	1,8	2,5	2,6	3,0	2,7				
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Refsnæsskolen/Synscenter Refsnæs Blinde og svagsynede	FSL § 20 stk. 3	Pladstal	30	20	23	21	23	23	23	
		Pladsforbrug samlet	21,1	19,5	21,0	19,0				
		Belægningsprocent	70%	98%	91%	91%				
		Pladsforbrug Syddanmark	0,2	0,5	0,9	1,0				
		Pladsforbrug Midtjylland	2,3	2,1	3,3	3,0				
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0				
		Pladsforbrug Sjælland	15,1	14,1	13,4	12,1				
		Pladsforbrug Hovedstaden	3,5	2,7	3,4	3,0				
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0				
	LSV § 1 stk. 2	Pladstal	9	8	9	9	11		11	11
		Pladsforbrug samlet	12,1	11,3	8,9	7,3				
		Belægningsprocent	134%	141%	99%	81%				
		Pladsforbrug Syddanmark	1,5	1,4	0,6	0,0				
		Pladsforbrug Midtjylland	1,0	1,0	1,8	2,0				
		Pladsforbrug Nordjylland	1,0	1,0	0,7	1,0				
Pladsforbrug Sjælland		4,0	3,4	3,6	3,4					
Pladsforbrug Hovedstaden		4,6	4,4	2,2	0,9					
Pladsforbrug andre		0,0	0,0	0,0	0,0					
SEL § 36	Pladstal	19,5	10,4	8	5	4		4	4	
	Pladsforbrug samlet	10,7	12,3	5,8	4,5					
	Belægningsprocent	55%	118%	73%	90%					
	Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0					
	Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0					
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0					
	Pladsforbrug Sjælland	10,7	12,3	5,8	4,5					
	Pladsforbrug Hovedstaden	0,0	0,0	0,0	0,0					
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0					
SEL § 66 nr. 6 / § 107	Pladstal	38	31,2	33	37	36		36	36	
	Pladsforbrug samlet	30,2	30,2	29,1	28,0					
	Belægningsprocent	79%	97%	88%	76%					
	Pladsforbrug Syddanmark	2,7	2,2	3,4	1,5					
	Pladsforbrug Midtjylland	3,3	3,6	5,5	5,6					
	Pladsforbrug Nordjylland	0,8	1,0	1,2	1,2					
	Pladsforbrug Sjælland	12,7	13,1	11,7	10,7					
	Pladsforbrug Hovedstaden	10,7	10,3	7,3	9,0					
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0					

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

Tabel 1B: Udvikling i kapacitet og belægning i *landsdelsdækkende* undervisningstilbud

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Center for Høretab Høretab	FSL § 20 stk. 3	Pladstal	42	34	33	33	39	39	39	39
		Pladsforbrug samlet	41,4	32,2	30,3	39,4	38,4			
		Belægningsprocent	99%	95%	92%	119%	99%			
		Pladsforbrug Syddanmark	33,4	26,0	26,1	32,2	33,5			
		Pladsforbrug Midtjylland	5,4	3,9	1,3	2,6	3,0			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Sjælland	0,0	0,0	0,0	0,7	0,9			
		Pladsforbrug Hovedstaden	1,0	1,3	2,0	2,3	1,1			
		Pladsforbrug andre	1,0	0,9	0,9	1,5	0,0			
	LSV § 1 stk. 3	Pladstal	13	16	12	15	9	9	9	9
		Pladsforbrug samlet	13,2	12,5	11,8	9,1	5,3			
		Belægningsprocent	102%	78%	98%	61%	58%			
		Pladsforbrug Syddanmark	5,6	7,8	8,2	6,6	3,9			
		Pladsforbrug Midtjylland	3,6	2,3	2,2	2,0	0,9			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Pladsforbrug Sjælland		3,0	1,9	0,8	0,0	0,0				
Pladsforbrug Hovedstaden		1,0	0,5	0,5	0,5	0,5				
Pladsforbrug andre		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
SEL § 107	Pladstal	13	12	12	10	10	10	10	10	
	Pladsforbrug samlet	9,6	7,5	11,6	8,5	4,8				
	Belægningsprocent	74%	63%	97%	85%	48%				
	Pladsforbrug Syddanmark	2,0	2,9	7,3	5,2	3,5				
	Pladsforbrug Midtjylland	3,6	2,2	2,3	2,0	1,1				
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Sjælland	3,0	2,0	0,9	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Hovedstaden	1,0	0,5	1,0	1,3	0,3				
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
SEL § 66 nr. 6	Pladstal	15	10	10	11	11	11	11	11	
	Pladsforbrug samlet	14,4	9,7	9,5	8,3	7,9				
	Belægningsprocent	96%	97%	95%	76%	71%				
	Pladsforbrug Syddanmark	9,8	7,0	7,6	6,3	6,3				
	Pladsforbrug Midtjylland	2,6	0,9	0,0	0,0	0,4				
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Sjælland	0,0	0,0	0,0	0,7	0,2				
	Pladsforbrug Hovedstaden	1,0	0,9	0,9	0,7	1,0				
	Pladsforbrug andre	1,0	0,9	0,9	0,5	0,0				

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Center for Døvblindhed og Høretab Høretab	FSL § 20 stk. 3	Pladstal	16	16	15	9	9	9	5	5
		Pladsforbrug samlet	13,2	11,6	11,0	10,6	9,9			
		Belægningsprocent	82%	72%	73%	118%	110%			
		Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	1,0	1,0	1,0	0,6			
		Pladsforbrug Nordjylland	13,2	10,6	10,0	9,6	9,3			
		Pladsforbrug Sjælland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Hovedstaden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
	LSV § 1 stk. 2	Pladstal	50	50	50	50	50	50	50	50
		Pladsforbrug samlet	68,1	67,9	81,6	94,0	97,0			
		Belægningsprocent	136%	136%	163%	188%	194%			
		Pladsforbrug Syddanmark	3,4	3,6	2,4	1,2	1,2			
Pladsforbrug Midtjylland		14,1	12,5	12,2	10,7	7,7				
Pladsforbrug Nordjylland		49,4	50,1	65,1	80,9	86,8				
Pladsforbrug Sjælland		0,0	0,6	1,4	0,0	0,0				
Pladsforbrug Hovedstaden		1,2	1,2	0,6	1,2	1,2				
Pladsforbrug andre		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
SEL § 66 nr. 6	Pladstal	8	8	8	5	2,2	2,2	2,2	2,2	
	Pladsforbrug samlet	5,6	5,0	6,0	2,4	1,5				
	Belægningsprocent	70%	63%	74%	48%	68%				
	Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1				
	Pladsforbrug Nordjylland	5,6	5,0	5,7	2,3	1,4				
	Pladsforbrug Sjælland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Hovedstaden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
Geelsgårdskolen Svære fysiske funktionsnedsættelser og døvblinde	FSL § 20 stk. 3	Pladstal	78	85	89	98	101	98	98	98
		Pladsforbrug samlet	82,9	87,5	93,8	100,5	104,8			
		Belægningsprocent	106%	103%	105%	103%	104%			
		Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Sjælland	4,1	4,7	5,4	5,4	4,9			
		Pladsforbrug Hovedstaden	78,8	82,8	88,3	95,1	99,5			
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Geelsgårdskolen Svære fysiske funktionsnedsættelser og døvblinde	SEL § 104	Pladstal	11	10	12	15	14	15	15	15
		Pladsforbrug samlet	11,7	11,7	12,5	14,6	13,5			
		Belægningsprocent	106%	117%	104%	97%	96%			
		Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Sjælland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Hovedstaden	11,7	11,7	12,5	14,6	13,5			
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
	SEL § 36	Pladstal	62	69	70	77	77	77	77	77
		Pladsforbrug samlet	67,0	69,9	73,9	79,6	83,8			
		Belægningsprocent	108%	101%	106%	103%	109%			
		Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Pladsforbrug Sjælland		2,3	2,2	3,0	2,2	1,0				
Pladsforbrug Hovedstaden		64,7	67,7	70,9	77,4	82,8				
Pladsforbrug andre		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
SEL § 66 nr. 6	Pladstal	7	7	7	7	7	7	7	7	
	Pladsforbrug samlet	7,1	10,0	10,9	7,9	7,8				
	Belægningsprocent	101%	143%	156%	113%	112%				
	Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4				
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Sjælland	0,4	1,8	1,9	2,0	2,4				
	Pladsforbrug Hovedstaden	6,6	8,2	9,0	5,9	5,0				
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
SEL § 66 nr. 6 afl	Pladstal	7	7	9	9	9	9	9	9	
	Pladsforbrug samlet	25,8	7,8	6,5	25,2	15,8				
	Belægningsprocent	368%	111%	72%	280%	176%				
	Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Sjælland	0,0	0,5	0,4	1,2	0,0				
	Pladsforbrug Hovedstaden	25,8	7,3	6,1	23,9	15,8				
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Geelsgårdskolen Svære fysiske funktionsnedsættelser og døvblinde	STU	Pladstal	18	11	7	9	8	9	9	9
		Pladsforbrug samlet	15,1	9,2	7,8	7,4	7,9			
		Belægningsprocent	84%	84%	111%	82%	99%			
		Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Sjælland	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Hovedstaden	14,1	8,2	6,8	7,4	7,9			
		Pladsforbrug andre	0	0	0	0	0,0			
		Skolen på Kastelsvej Nedsat fysisk funktionsevne	FSL § 20 stk. 3	Pladstal	33	31	20	19	20	20
Pladsforbrug samlet	32,8			29,1	20,0	19,0	0,0 ⁴			
Belægningsprocent	99%			94%	100%	100%	0%			
Pladsforbrug Syddanmark	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0			
Pladsforbrug Midtjylland	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0			
Pladsforbrug Nordjylland	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0			
Pladsforbrug Sjælland	2,7			2,6	0,0	0,0	0,0			
Pladsforbrug Hovedstaden	30,1			26,5	20,0	19,0	0,0			
Pladsforbrug andre	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0			

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

⁴ Det har ikke været muligt at få indrapporteret tal fra Skolen på Kastelsvej.

Tabel 1C: Udvikling i kapacitet og belægning i øvrige *landsdækkende* tilbud

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CFD Døve og høretab	SEL § 103	Pladstal	67	64	52	52	55	64	64	64
		Pladsforbrug samlet	49,2	54,4	55,6	62,3	60,3			
		Belægningsprocent	73%	85%	107%	120%	110%			
		Pladsforbrug Syddanmark	13,8	17,1	17,3	17,7	19,3			
		Pladsforbrug Midtjylland	4,5	3,7	3,8	3,2	2,3			
		Pladsforbrug Nordjylland	2,0	2,0	2,0	2,7	2,0			
		Pladsforbrug Sjælland	7,1	7,7	8,2	10,9	10,9			
		Pladsforbrug Hovedstaden	21,8	23,9	24,4	27,7	25,7			
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
	SEL § 104	Pladstal	62	62	59	58	58	62	62	62
		Pladsforbrug samlet	54,2	54,6	60,0	66,4	68,3			
		Belægningsprocent	87%	88%	102%	114%	118%			
		Pladsforbrug Syddanmark	4,6	4,6	6,1	4,0	5,4			
		Pladsforbrug Midtjylland	6,4	6,4	6,2	8,0	7,0			
		Pladsforbrug Nordjylland	1,4	1,5	1,0	1,0	1,0			
		Pladsforbrug Sjælland	10,4	10,3	13,5	11,9	11,5			
		Pladsforbrug Hovedstaden	31,4	31,8	33,1	41,5	43,3			
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
	SEL § 107	Pladstal	5	5	5	5	5	5	5	5
Pladsforbrug samlet		4,0	1,5	1,8	1,9	2,7				
Belægningsprocent		79%	29%	35%	39%	53%				
Pladsforbrug Syddanmark		1,1	0,0	0,0	0,2	0,8				
Pladsforbrug Midtjylland		0,0	0,0	0,1	0,2	0,3				
Pladsforbrug Nordjylland		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
Pladsforbrug Sjælland		0,5	0,8	1,0	0,8	1,0				
Pladsforbrug Hovedstaden		2,3	0,6	0,7	0,7	0,5				
Pladsforbrug andre		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
SEL § 108	Pladstal	101	101	101	103	103	101	101	101	
	Pladsforbrug samlet	99,3	94,7	109,8	106,6	110,7				
	Belægningsprocent	98%	94%	109%	103%	108%				
	Pladsforbrug Syddanmark	18,4	16,7	21,0	19,0	19,7				
	Pladsforbrug Midtjylland	11,4	11,0	11,0	11,0	10,7				
	Pladsforbrug Nordjylland	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0				
	Pladsforbrug Sjælland	18,0	14,5	21,0	21,0	23,4				
	Pladsforbrug Hovedstaden	47,5	48,6	52,8	51,6	53,0				
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
IBOS Blinde og svagsynede	Erhvervsuddannelser	Pladstal	28	30	30	30	30	30	30	30
		Pladsforbrug samlet	27,9	28,6	31,7	24,3	23,0			
		Belægningsprocent	100%	95%	106%	81%	77%			
		Pladsforbrug Syddanmark	0,3	0,2	1,7	0,9	0,3			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,8	0,8	0,2	0,1	0,2			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,2	0,3	1,0	0,3	0,9			
		Pladsforbrug Sjælland	4,5	6,2	6,6	5,3	4,7			
		Pladsforbrug Hovedstaden	21,8	19,8	21,9	17,3	16,8			
		Pladsforbrug andre	0,4	1,3	0,3	0,3	0,0			
	Rehabilitering, § 85	Pladstal	7	6	6	6	6	6	6	6
		Pladsforbrug samlet	6,5	5,0	3,0	2,4	2,7			
		Belægningsprocent	93%	83%	50%	40%	45%			
		Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Sjælland	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1			
		Pladsforbrug Hovedstaden	6,0	4,9	3,0	2,4	2,6			
		Pladsforbrug andre	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0			
	SEL § 104	Pladstal	16	17	17	17	17	17	17	17
		Pladsforbrug samlet	16,0	16,3	15,1	15,7	16,9			
		Belægningsprocent	100%	96%	89%	92%	100%			
		Pladsforbrug Syddanmark	1,0	1,0	1,0	1,2	1,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Sjælland	2,6	3,0	3,0	3,0	3,1			
		Pladsforbrug Hovedstaden	12,4	12,3	11,0	11,5	12,8			
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
SEL § 107	Pladstal	19	17	17	17	17	17	17	17	
	Pladsforbrug samlet	16,6	9,3	8,3	11,4	13,9				
	Belægningsprocent	87%	55%	49%	67%	82%				
	Pladsforbrug Syddanmark	0,6	0,1	1,3	1,0	0,7				
	Pladsforbrug Midtjylland	0,4	0,0	0,1	0,0	0,5				
	Pladsforbrug Nordjylland	1,0	0,1	0,8	1,1	1,3				
	Pladsforbrug Sjælland	3,2	1,5	0,9	2,2	4,8				
	Pladsforbrug Hovedstaden	9,9	6,2	3,9	5,7	6,0				
	Pladsforbrug andre	1,4	1,4	1,3	1,4	0,5				

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
IBOS Blinde og svagsynede	SEL § 108	Pladstal	7	9	9	9	9	9	9	9
		Pladsforbrug samlet	7,9	8,4	8,0	8,7	10,0			
		Belægningsprocent	113%	93%	89%	96%	111%			
		Pladsforbrug Syddanmark	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
		Pladsforbrug Sjælland	4,5	5,0	5,0	5,0	5,0			
		Pladsforbrug Hovedstaden	2,4	2,4	2,0	2,7	4,0			
		Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
	STU	Pladstal	10	6	6	6	6	6	6	6
		Pladsforbrug samlet	9,1	5,3	7,6	9,0	10,0			
		Belægningsprocent	91%	89%	126%	150%	166%			
		Pladsforbrug Syddanmark	0,5	0,0	0,4	1,0	1,0			
		Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4			
		Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Pladsforbrug Sjælland		1,5	0,5	0,4	0,7	2,3				
Pladsforbrug Hovedstaden		6,8	3,9	5,7	6,2	5,7				
Pladsforbrug andre		0,4	1,0	1,0	1,0	0,5				
LSV	Pladstal	4	6	6	6	6	6	6	6	
	Pladsforbrug samlet	4,2	5,4	7,6	8,1	7,0				
	Belægningsprocent	104%	90%	126%	135%	117%				
	Pladsforbrug Syddanmark	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0				
	Pladsforbrug Nordjylland	0,3	0,0	0,5	1,0	0,5				
	Pladsforbrug Sjælland	0,5	0,6	0,2	0,0	0,1				
	Pladsforbrug Hovedstaden	3,0	4,6	6,5	7,1	6,4				
	Pladsforbrug andre	0,5	0,1	0,2	0,0	0,0				
Kofoedsminde Domsfældte udviklingshæmmede	SEL § 103	Pladstal	45	45	45	45	45	45	45	45
		Pladsforbrug samlet	43,6	41,6	51,0	56,9	57,1			
		Belægningsprocent	97%	92%	113%	126%	127%			
		Pladsforbrug Syddanmark	11,2	9,4	10,0	11,0	11,6			
		Pladsforbrug Midtjylland	8,0	7,6	11,3	13,6	11,7			
		Pladsforbrug Nordjylland	3,0	3,1	4,5	4,1	4,0			
		Pladsforbrug Sjælland	8,0	9,0	10,4	12,3	10,0			
		Pladsforbrug Hovedstaden	11,3	10,5	12,8	13,0	15,7			
		Pladsforbrug andre	2,0	2,0	2,0	3,0	4,0			

Tilbud	Paragraf	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kofoedsminde Domsfældte udviklingshæmmede	SEL § 108 stk. 6	Pladstal	34	34	34	44	47	47	47	47
		Pladsforbrug samlet	-	-	-	52,4	61,0			
		Belægningsprocent	-	-	-	119%	130%			
		Pladsforbrug Syddanmark	-	-	-	-	14,9			
		Pladsforbrug Midtjylland	-	-	-	-	13,6			
		Pladsforbrug Nordjylland	-	-	-	-	4,0			
		Pladsforbrug Sjælland	-	-	-	-	9,1			
		Pladsforbrug Hovedstaden	-	-	-	-	14,8			
		Pladsforbrug andre	-	-	-	-	4,6			

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

Bilag 2: Oversigt over udvikling i kapacitet og belægning på de sikrede afdelinger**Tabel 2A:** Udvikling i kapacitet og belægning på de sikrede afdelinger

Tilbud	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Egely - alm. sikrede (+ soc. pladser)	Pladstal	14	14	14	14	14	14	14	14
	Pladsforbrug samlet	12,6	11,7	12,1	12,1	12,8			
	Belægningsprocent	90%	84%	87%	87%	92%			
	Pladsforbrug Syddanmark	6,9	6,0	7,0	6,2	4,8			
	Pladsforbrug Midtjylland	1,5	2,0	1,5	1,5	3,9			
	Pladsforbrug Nordjylland	0,3	0,0	0,1	0,4	0,9			
	Pladsforbrug Sjælland	0,9	0,3	1,4	1,9	1,5			
	Pladsforbrug Hovedstaden	2,5	3,3	2,1	0,9	1,8			
	Pladsforbrug andre	0,5	0,1	0,0	1,2	0,0			
Egely - særligt sikrede (+ soc. pladser)	Pladstal	5	5	5	5	5	5	5	5
	Pladsforbrug samlet	4,3	4,7	4,2	3,5	3,8			
	Belægningsprocent	86%	93%	83%	69%	76%			
	Pladsforbrug Syddanmark	0,8	1,3	1,2	0,9	0,9			
	Pladsforbrug Midtjylland	0,1	0,8	0,3	0,2	0,0			
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
	Pladsforbrug Sjælland	1,0	0,2	0,6	1,1	1,8			
	Pladsforbrug Hovedstaden	2,1	2,2	2,1	0,8	1,1			
	Pladsforbrug andre	0,3	0,1	0,0	0,5	0,0			
Grenen - alm. Sikrede	Pladstal	10	10	10	10	10	10	10	10
	Pladsforbrug samlet	9,9	10,4	9,5	9,8	9,9			
	Belægningsprocent	99%	104%	95%	98%	99%			
	Pladsforbrug Syddanmark	3,6	4,3	3,6	0,9	2,8			
	Pladsforbrug Midtjylland	3,7	3,7	4,0	6,2	4,5			
	Pladsforbrug Nordjylland	0,7	0,7	0,2	0,0	0,3			
	Pladsforbrug Sjælland	1,5	0,6	0,8	0,9	1,1			
	Pladsforbrug Hovedstaden	0,4	1,1	0,9	1,7	1,4			
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			

Tilbud	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Grenen - særligt sikrede	Pladstal	5	5	5	5	5	5	5	5
	Pladsforbrug samlet	3,8	3,9	5,0	4,9	4,9			
	Belægningsprocent	76%	79%	99%	98%	98%			
	Pladsforbrug Syddanmark	0,8	1,8	1,1	1,0	0,8			
	Pladsforbrug Midtjylland	0,9	1,6	2,2	1,8	1,3			
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,5	0,3			
	Pladsforbrug Sjælland	0,8	0,1	0,2	1,5	0,5			
	Pladsforbrug Hovedstaden	1,3	0,4	1,5	0,1	2,0			
	Pladsforbrug andre	0	0	0	0	0,0			
Koglen - alm. sikrede	Pladstal	10	10	10	10	10	10	10	10
	Pladsforbrug samlet	9,6	9,2	8,5	9,5	9,9			
	Belægningsprocent	96%	92%	85%	95%	99%			
	Pladsforbrug Syddanmark	3,8	3,3	3,2	2,2	2,8			
	Pladsforbrug Midtjylland	3,8	4,3	5,2	6,1	5,6			
	Pladsforbrug Nordjylland	1,0	1,1	0,5	0,3	0,5			
	Pladsforbrug Sjælland	0,0	0,0	0,1	0,7	0,4			
	Pladsforbrug Hovedstaden	0,9	0,6	0,0	0,2	0,6			
	Pladsforbrug andre	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Kompasset	Pladstal	8	8	8	8	8	8	8	8
	Pladsforbrug samlet	6,3	5,8	5,8	7,3	7,8			
	Belægningsprocent	78%	72%	73%	91%	98%			
	Pladsforbrug Syddanmark	1,3	0,6	0,7	0,3	1,1			
	Pladsforbrug Midtjylland	1,9	2,8	1,3	1,8	2,7			
	Pladsforbrug Nordjylland	2,4	1,8	2,8	4,6	2,8			
	Pladsforbrug Sjælland	0,1	0,3	0,2	0,0	0,4			
	Pladsforbrug Hovedstaden	0,2	0,0	0,5	0,2	0,4			
	Pladsforbrug andre	0,3	0,2	0,3	0,4	0,3			
Bakkegården	Pladstal	20	20	20	20	10	10	10	10
	Pladsforbrug samlet	12,0	12,3	9,9	7,7	7,4			
	Belægningsprocent	60%	61%	49%	38%	74%			
	Pladsforbrug Syddanmark	0,4	0,9	0,2	0,1	0,5			
	Pladsforbrug Midtjylland	1,3	0,3	0,0	0,8	0,8			
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0			
	Pladsforbrug Sjælland	3,4	3,1	3,1	3,0	3,9			
	Pladsforbrug Hovedstaden	6,9	7,3	6,6	3,7	2,2			
	Pladsforbrug andre	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0			

Tilbud	Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stevnsfortet	Pladstal	15	15	15	15	11	11	11	11
	Pladsforbrug samlet	12,8	11,0	7,8	8,3	7,4			
	Belægningsprocent	85%	73%	52%	55%	68%			
	Pladsforbrug Syddanmark	1,2	0,7	0,3	0,4	0,5			
	Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,1	0,0	0,7	0,8			
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0			
	Pladsforbrug Sjælland	4,5	5,1	3,2	3,2	3,9			
	Pladsforbrug Hovedstaden	7,1	4,0	4,3	3,8	2,2			
	Pladsforbrug andre	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0			
Sølager	Pladstal	21	21	19,8	18	15	18	18	18
	Pladsforbrug samlet	18,2	16,3	13,0	14,0	13,9			
	Belægningsprocent	87%	77%	66%	78%	93%			
	Pladsforbrug Syddanmark	1,1	0,1	0,3	0,7	5,2			
	Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,0	0,3	0,2	0,0			
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
	Pladsforbrug Sjælland	2,8	1,9	0,6	1,2	0,0			
	Pladsforbrug Hovedstaden	10,8	12,7	9,9	8,1	6,3			
	Pladsforbrug andre	3,6	0,6	2,1	3,8	0,0			
Sønderbro	Pladstal	18	18	18	18	2,4	18	18	18
	Pladsforbrug samlet	16,1	13,7	14,6	16,0	18			
	Belægningsprocent	89%	76%	81%	89%	95%			
	Pladsforbrug Syddanmark	0,2	0,9	0,1	0,3	1,0			
	Pladsforbrug Midtjylland	0,0	0,4	0,1	0,1	0,3			
	Pladsforbrug Nordjylland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1			
	Pladsforbrug Sjælland	0,9	0,2	1,0	1,4	2,1			
	Pladsforbrug Hovedstaden	14,8	12,0	11,4	9,6	11,3			
	Pladsforbrug andre	0,1	0,1	1,9	4,5	2,2			

Kilde: Kommunale og regionale indberetninger om kapacitet og belægning, Fælleskommunale sekretariater i de fem regioner, 2018.

17. maj 2018

NOTAT

Nye samarbejdsformer på undervisningsområdet for børn med høretab

Baggrund

På mødet i DAS den 15. november 2017 blev det besluttet, at Center for Døvblindhed og Høretab (CDH), gennemfører en række nye initiativer på undervisningsområdet for børn med høretab, som en del af fokusområde 3: Nye samarbejdsformer i Nordjysk Socialaftale. Initiativerne gennemføres som led i indsatsen for målgruppen og kommunernes ønske om at fastholde et undervisningstilbud til målgruppen på CDH.

I nærværende notat gøres der status på udviklingen og gennemførelsen af nye initiativer på området.

Center for Døvblindhed og Høretab har taget initiativ til en række nye ydelser. Formålet med disse er at sikre, at børn med høretab får de bedst mulige vilkår for at indfri deres læringspotentialer, ligesom ydelserne tænkes at imødegå det behov, der kan være i kommunerne, som har ansvaret i forhold til undervisning af børn med høretab. De nye ydelser er designet på baggrund af dialoger med en række af de nordjyske kommuner i første halvdel af 2017 samt mødet i Den Administrative Styregruppe i Nordjylland i november samme år.

Rejsehold

CDH tilbyder en ny ydelse i form af et rejsehold af undervisere, som kan bistå med undervisningen af målgruppen lokalt i de enkelte kommuner. Rejseholdet kan anvendes af praksisfeltet og specialskolerne i kommunerne. Rejseholdet kan indgå i tolærerordninger i lokale skoler og på samme tid varetage undervisningsopgaven overfor elever med høretab samt yderligere elever i klassen, ligesom de kan praktisere sidemandsoplæring for den pågældende classes faste personale.

Vi forventer at kunne tilbyde ydelsen i løbet af skoleåret 2018-2019.

Fjernundervisning

CDH tilbyder en ny ydelse, der giver kommunerne mulighed for at anvende fjernundervisning til elever med høretab gennem løsning med digital videokonference. Formålet med denne ydelse er at elever, som er inkluderet i lokale skoler, og som har behov for visuel kommunikation kan tilgå dette på en teknisk nem og økonomisk attraktiv måde, så deres sproglige kompetencer forbedres. Det faglige indhold i ydelsen vil blive udarbejdet efter den enkelte skoles behov efter aftale mellem underviseren på den lokale skole og en underviser fra CDH.

Ydelsen er udarbejdet på baggrund af erfaringer fra Norge og Finland, der har lang erfaring med denne type undervisning.

CDH forventer at afprøve ydelsen som pilotprojekt i efteråret 2018, hvorefter fjernundervisning kan tilbydes som ydelse fra primo 2019.

Temadage

CDH afholder fremover temadage minimum en gang årligt. Temadagene tilrettelægges for fagpersoner på høretabsområdet i kommunerne og vil have fagligt indhold om metoder og tilgange i undervisningsindsatsen for børn med høretab, samt dialog om eventuelt behov for tilpasning af ydelsesindhold og indsatser i CDH's undervisningsafdeling.

Der er planlagt en temadag i juni måned 2018 med temaet "At bruge sproget". Derudover har CDH afholdt to temadage med invitation til eksterne deltagere – en dag i november 2017 med oplæg v. Jesper Dammeyer med temaet "Trivsel hos børn og unge med høretab – hvordan kan man bedst støtte en positiv udvikling?" samt en dag i med Tina Wakefield fra The Ear Foundation i Nottingham med titlen "Moving on - Supporting children with hearing loss in school, for children aged 6-11 years".

Fremover vil der hvert forår blive afholdt en temadag, hvor fagfolk i de nordjyske kommuner inviteres til at deltage.

Dialog om indsatser til børn med høretab

På opfordring fra de nordjyske kommuner stiller CDH rådgivning til rådighed, således at de enkelte kommuner kan invitere repræsentanter fra CDH, hvis den enkelte kommune ønsker sparring omkring høretabsproblematikker og indsatser til børn med høretab. Dette kan eventuelt ske forud for visitationsmøder af børn for det nye skoleår. Gennem dialogen kan der foretages en nærmere afklaring af det enkelte barns behov og om kommunen ønsker at anvende CDH's ydelser i undervisningsindsatsen for det enkelte barn i relation til f.eks. undervisningstilbud, rådgivning, rejsehold, fjernundervisning eller kortvarige afklaringsforløb.

Kommunerne har endnu ikke gjort brug af muligheden for dialog og fra CDH's side håbes der fortsat på at initiativet kan bringes til udførelse.

Opsummering

De overstående initiativer har alle til formål at understøtte læring og udvikling hos børn med høretab. Ydelserne er tænkt som en understøttelse af kommunernes initiativer og et øget samarbejde mellem CDH og kommunerne på området bl.a. med målsætningen om at følge forløbsbeskrivelsen for børn og unge med tidligt konstateret høretab 0-18 år (Socialstyrelsen 2015).